

Kerkenbeleidsplan Scherpenheuvel-Zichem

Oktober 2023

**Scherpenheuvel-
Zichem**

1.	Situatieschets Scherpenheuvel-Zichem	5
	Algemeen traject kerkenbeleidsplan 2020-2021	6
	Pastorale aandachtspunten	10
	Aandachtspunten van het lokale bestuur – Stad Scherpenheuvel-Zichem	11
2.	Kaart situering kerkgebouwen:	12
3.	Pastorale zone Averbode: fiches per kerkgebouw	13
	Bijkerk Sint –Jan Baptist - Averbode	14
	Bijkerk Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart - Testelt	22
	Parochiekerk Heilig Hart en Sint-Antonius van Padua - Okselaar	34
	Parochiekerk Sint-Michiel - Messelbroek	41
	Parochiekerk Sint-Pieter - Testelt	49
	Parochiekerk Sint-Jan Baptist - Averbode (abdijkerk)	56
4.	Pastorale zone Scherpenheuvel: fiches per kerkgebouw	64
	Bijkerk Mariahal – Scherpenheuvel	64
	Parochiekerk Basiliek Onze-Lieve-Vrouw - Scherpenheuvel	70
	Parochiekerk Sint-Eustachius – Zichem	78
	Parochiekerk Sint-Jozef en Sint-Antonius van Padua – Schoonderbuken	86
	Parochiekerk Sint-Jozef – Keiberg	95
5.	Naar een toekomstvisie. Scenario's per parochiekerk traject kerkenbeleidsplan 2022-2023 Scherpenheuvel-Zichem	
	Inleiding	102
	Okselaar – nevenbestemming in de tijd / ruimte	102
	Dorpskerk Averbode –nevenbestemming in de tijd	103
	Schoonderbuken – herbestemming met stille ruimte/kapel, overgangperiode nevenbestemming	104
	Ter Hoeve – Herbestemming of sloop, overgangperiode nevenbestemming	105
	Keiberg – nevenbestemming in de tijd, op termijn herbestemming	106
	Toekomst Dorpskerk Testelt, kerken Zichem en Messelbroek – Valorisatie en toeristisch Masterplan	107
6.	Samenvatting visie en plan van aanpak	109
7.	Financiële implicaties kerkenbeleidsplan	113
	Appendix 1: Neerslag en conclusies digitale enquêtes voorafgaand aan de participatietrajecten	114
	Appendix 2: Samenvatting digitale bevraging	116

1. Situatieschets Scherpenheuvel-Zichem

De Stad Scherpenheuvel-Zichem beschikt over uniek religieus erfgoed. Van heinde en verre komen pelgrims naar de basiliek van Scherpenheuvel en ook de grootste abdij van het land, de norbertijnenabdij van Averbode, bevindt zich op het grondgebied van de Stad. Scherpenheuvel-Zichem telt daarnaast een veelvoud aan parochiekerken, van oude middeleeuwse kerken tot recente kerken uit de jaren '70.

In 2017 werkten de Stad Scherpenheuvel-Zichem en het Centraal Kerkbestuur (CKB), in samenspraak met de pastoraal en de kerkfabrieken een kerkenbeleidsplan uit dat ook officieel werd goedgekeurd door de gemeenteraad en de bisschop. In deze beleidsperiode 2019-2024 hebben Stad en CKB de ambitie op een gedragen manier toe te werken naar zowel een update als aanzet tot implementatie van deze toekomstvisie op de parochiekerken op hun grondgebied. Externe partner PARCUM, expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur, werd voor de procesbegeleiding van dit traject ingeschakeld in 2022-2023. Zowel langs kerkelijke als gemeentelijke zijde was er van bij de start de intentie om dit proces samen met de zoneploegen, kerkfabrieken, erfgoedactoren, geloofsgemeenschappen, verenigingen en de ruimere bevolking te doorlopen zodat tot een vernieuwd breed gedragen plan gekomen zou worden. Een breed draagvlak voor een vernieuwd kerkenbeleidsplan is immers cruciaal zodat dit plan vlot goedgekeurd kon worden door gemeenteraad en bisschop en ontvankelijk verklaard kan worden door het agentschap Onroerend Erfgoed. Algemene insteek voor het vernieuwde kerkenbeleidsplan dat nu voorligt, was dus om extra informatie toe te voegen aan de fiches van de verschillende kerken, een participatietraject op te zetten met alle betrokken stakeholders en draagvlak te creëren voor toekomstscenario's die ook financieel en praktisch realistisch zijn.

Het kerkenbeleidsplan 2023 van de Stad Scherpenheuvel-Zichem focust op de volgende kerken: de Abdijkerk Sint-Jan-Baptist Averbode en Basiliek Onze-Lieve-Vrouw Scherpenheuvel, de Sint-Eustachiuskerk van Zichem, de Sint-Pieterskerk van Testelt, de Sint-Michielskerk van Messelbroek en de Sint-Jozef en Sint-Antoniuskerk van Schoonderbuken, de OLV-van het Heilig Hartkerk van Ter Hoeve Testelt, de Sint-Jozefskerk van Keiberg, de H. Hart en Sint-Antonius van Paduakerk van Okselaar, de dorpskerk van Averbode en de Mariahal te Scherpenheuvel. De eerste twee zijn als zondagskerk van hun pastorale zone uitsluitend en blijvend voorzien voor de eredienst. Ook de oude kerken van Zichem, Messelbroek Testelt zijn tot nu aangeduid voor de eredienst en te valoriseren (haar cultuurhistorische kwaliteiten verder in de kijker te zetten via verschillende activiteiten). De kerken van Ter Hoeve, Okselaar, Schoonderbuken, Keiberg en de dorpskerk van Averbode kwamen reeds in 2017 in aanmerking voor een onderzoek naar neven- of herbestemming. In het traject naar deze versie 2023 van het kerkenbeleidsplan van de Stad werden verschillende opties voor deze kerken afgewogen. De conclusies van dit traject zijn opgenomen in de hoofdstukken 'naar een toekomstvisie' en 'plan van aanpak'. Belangrijk is mee te geven wat de erfgoedwaarden zijn van de verschillende parochiekerken en welk statuut ze hebben op vlak van beschermingen als monument (agentschap Onroerend Erfgoed):

Kerk	Parochie	Beschermd ?
Sint-Eustachius	Zichem	Ja, volledig
Sint-Jan Baptist - Abdijkerk	Averbode	Ja, volledig
Sint-Michiel	Messelbroek	Ja, volledig
Sint-Pieter	Testelt	Ja, volledig
O.-L.-Vrouw Basiliek	Scherpenheuvel	Ja, volledig
Sint-Jozef en Antonius van Padua	Schoonderbuken	Ja, gedeeltelijk (orgel)
Sint-Jozef	Keiberg	Nee
Heilig Hart en Sint-Antonius van Padua	Okselaar	Nee
Sint-Jan de Doper - Dorpskerk	Averbode	Nee
O.-L.-Vrouw van het H. Hart	Ter Hoeve Testelt	Nee
Mariahal	Scherpenheuvel	Nee

Algemeen traject kerkenbeleidsplan 2022-2023

In 2022-2023 werd het volgende traject doorlopen om te komen tot een update en aanzet tot implementatie van het kerkenbeleidsplan van de Stad Scherpenheuvel-Zichem:

Maart 2022: startvergadering met dagelijkse werkgroep, contactpersonen van de Stad Scherpenheuvel-Zichem, de Pastorale zones en het Centraal Kerkbestuur.

- Verwachtingen worden uitgesproken en het stappenplan van het traject wordt doorgesproken.

Woensdag 16 maart 2022: Eerste vergadering Stuurgroep kerkenbeleidsplan 2022-2023

In een eerste Stuurgroepvergadering in zaal De Keyt te Messelbroek wordt het ganse traject en de doelstelling ervan doorgesproken met alle betrokkenen. Bewust wordt voor een breed samengestelde stuurgroep gekozen met vertegenwoordiging uit deze geledingen:

Pastorale zone Scherpenheuvel	Luc Van Hilst	zonepastoor
Pastorale zone Averbode	Jan Geerts	zonepastoor, norbertijn
Centraal Kerkbestuur S-Z	Theo De Beule	voorzitter
Kerkfabriek Averbode	Joris Genoe	secretaris
Kerkfabriek Keiberg	Kamiel Brams	voorzitter
Kerkfabriek Messelbroek	Tom Ceuppens	voorzitter
Kerkfabriek Okselaar	Lutgarde Goovaerts	secretaris
Kerkfabriek OLV Scherpenheuvel	Francis Tielens	secretaris
Kerkfabriek Schoonderbuken	Pol Casteleyn	voorzitter
Kerkfabriek Testelt	Jos Rens	voorzitter

Kerkfabriek Zichem	Leo Lemmens	penningmeester
Stad Scherpenheuvel-Zichem	Manu Claes	burgemeester
Stad Scherpenheuvel-Zichem	Kris Peetermans	1 ^e schepen, OpenVLD
Stad Scherpenheuvel-Zichem	Lieve Renders	2 ^e schepen, CD&V
Stad Scherpenheuvel-Zichem	Liesbeth Tielens	Diensthofd Erfgoed en Toerisme
Stad Scherpenheuvel-Zichem	Klaas Vandoorne, Sebastiaan Degeest	ambtenaar
Open Vld Gemeenteraadsfractie	Lieve Van den Berghe	Raadslid
N-VA Gemeenteraadsfractie	Lieven Simon	Raadslid
Vlaams Belang Gemeenteraadsfractie	Brigitte Gielen	Raadslid
Vooruit Gemeenteraadsfractie	Rita Devos	Raadslid
CD&V Gemeenteraadsfractie	Geert Janssens	Raadslid
IOED De Merode	Melissa Geerts en later Dries Theys	erfgoedcoördinatoren
Parcum	Jonas Danckers	adviseur religieus erfgoed
Parcum	Bert Verheyden	adviseur religieus erfgoed

De stand van zaken van het kerkenbeleidsplan werd toegelicht en de timing en de opzet van het traject werd overlopen. De plaatsbezoeken aan de kerken, het infomoment, de digitale bevraging en de participatiemomenten werden vastgelegd en afspraken werden gemaakt over de door te sturen informatie. De huidige stand van zaken van plannen en ideeën werd besproken en aan de volgende partners werd gevraagd de volgende info aan te leveren voor het goed vastleggen van de randvoorwaarden voor het traject:

- **Pastorale zones:** visie op het toekomstig gebruik van de kerken / pastoraal plan voor de volgende jaren voor de twee zones. Waar zullen vieringen plaatsvinden, hoe frequent? Waar vinden andere activiteiten in kader van diaconie, evangelisatie, catechese, liturgie plaats?
- **Stad:** visie op infrastructuur. De zogenaamde 'kerkenreflex': welke infrastructuur is de volgende jaren nodig voor verschillende functies in de gemeente en hoe zouden kerken daar eventueel een rol kunnen in spelen? Aanleveren van basisinformatie over patrimonium van de stad en hoe de kerken hier tegenover staan.
- **CKB:** verzamelen van de gegevens bij de voortrajecten / de verschillende huidige voorstellen voor de parochiekerken uit de afgelopen jaren samenbrengen, het aanleveren van de basisinformatie uit de meerjarenbegroting en de jaarlijkse begrotingen.

Plaatsbezoeken aan de kerken (eind maart- begin april). Op de volgende dagen werden deze kerken bezocht om de nodige informatie te verzamelen voor de fiches van het kerkenbeleidsplan – objectieve informatie die de basis vormde voor het traject. Deze informatie diende om de toekomstmogelijkheden en huidige situatie te analyseren. Meteen werd ook het gesprek aangegaan met de kerkfabrieken en lokale betrokkenen, aangevuld met andere **stakeholdergesprekken:**

- **vrijdag 1 april 2022:** 9u Messelbroek, 11u Dorpskerk Averbode
- **woensdag 6 april 2022:** 9u Keiberg, 11u Zichem en 13u Okselaar
- **donderdag 7 april 2022:** 9u Schoonderbuken, 11u Dorpskerk Testelt en aansluitend Ter Hoevekerk Testelt

Algemene infoavond toekomst kerken op woensdag 27 april 2022 om 20u in De Keyt te Messelbroek. In een infosessie werd algemene informatie meegegeven over het kerkenbeleidsplan van 2017, het traject dat in 2022-2023 zou doorlopen worden en hoe met het vraagstuk van de toekomst van de kerken vandaag in Vlaanderen om te gaan.

Parallel werd een brede communicatie over het traject opgestart via verschillende communicatiekanalen, van Kerk & Leven en het Stadsmagazine tot de sociale media en flyers en banners over de participatiemomenten.

Digitale bevraging werd gelanceerd op 27 april 2022 en liep tot midden juni 2022. De inhoud van de vragenlijsten over de kerken werd besproken in de Stuurgroep en het verspreiden werd opgevolgd met de communicatiedienst van de Stad en de parochies. De verzamelde info van deze digitale enquêtes vormde de aanzet voor verder onderzoek, verdere bevraging in de stuurgroep en functioneerde vooral als basis voor de participatiesessies.

Tweede vergadering stuurgroep op woensdag 11 mei 2023 om 20u in zaal De Keyt te Messelbroek. De plaatsbezoeken en de voorlopige resultaten van de (digitale) bevraging werden besproken en er werden verdere afspraken gemaakt over de verdere communicatie over het traject. De methode en het verloop van de participatiesessies werden besproken. Zoals voorzien werd gepolst naar de stand van zaken van de pastorale plannen per zone en de noden en vragen vanuit de Stad: geen concrete wijzigingen of standpunten werden gemeld maar het algemeen kader werd wel meegegeven als randvoorwaarden bij de participatiesessies.

Participatiesessies voor elke van de vijf kerken die aangeduid zijn om te neven- of mogelijk herbestemmen tussen **midden mei en midden juni 2022**.

Na een ruime communicatie binnen Scherpenheuvel-Zichem werden op woensdagavonden in mei en juni 2022 participatiesessies over de toekomst van de kerken georganiseerd op de volgende momenten:

- Woensdag 18 mei: Okselaar
- Woensdag 1 juni: Ter Hoeve
- Woensdag 8 juni: Keiberg
- Woensdag 15 juni: Schoonderbuken
- Woensdag 22 juni: Dorpskerk Averbode

De sessies vonden plaats in de kerkgebouwen. Telkens werd gestart met een algemene presentatie over het waarom van deze oefening, de geschiedenis van de kerk en de link met het dorp, het schetsen van de randvoorwaarden en het tonen van voorbeelden van neven- en herbestemmingen van parochiekerken. Vervolgens werd er in groepjes van 5 à 6 personen rond tafels nagedacht over de huidige toestand en over mogelijke toekomstscenario's. Voorlopige ideeën en suggesties werden samen met de aanwezigen geëvalueerd zodat de rode draad binnen de lokale gemeenschap over de toekomst van dit kerkgebouw duidelijk werd.

Derde vergadering Stuurgroep woensdag 6 juli 2022. De resultaten van de participatiesessies werden in detail besproken. Er werd bij de Stuurgroep gepolst of deze scenario's verder konden verkend worden en er werd vastgelegd welke verdere gesprekken konden worden ingepland. Voor de Dorpskerk van Testelt en de kerken van Zichem en Messelbroek werd samen met Abdijkerk en de Basiliek bekeken hoe een toeristisch masterplan voor het religieus erfgoed van Scherpenheuvel-Zichem kan worden uitgerold.

Stakeholdergesprekken zomer 2022. In opvolging van de participatiesessies voerde PARCUM in de zomer van 2022 verschillende gesprekken om na te gaan welke partners een rol zouden kunnen spelen in de suggesties die uit het voortraject naar boven kwamen, de suggesties die in de stuurgroep klonken en de ideeën die tijdens de participatiesessies werden meegedeeld. Onder meer voor Okselaar (18/8), de Dorpskerk van Averbode (31/8), Schoonderbuken (12/9) en de Hoevekerk (6/10) werden gesprekken gevoerd om de doelstellingen en haalbaarheid helderder te krijgen.

Vierde vergadering Stuurgroep maandag 7 november 2022. Na een stuurgroepvergadering die op 12 oktober 2022 niet kon plaatsvinden wegens te weinig aanwezigen (ter plekke afgelast), werd een nieuwe stuurgroep vastgelegd. Er werd een update gegeven van de vervolgesprekken en er werden afspraken gemaakt over het afronden van het kerkenbeleidsplan.

Presentatie CBS, College van Burgemeester en Schepenen 20 december 2022. De voorlopige resultaten van het traject werden informeel toegelicht aan het CBS. Het College beraadde zich de daaropvolgende weken over het vervolg van het traject. Ondertussen werd binnen de Stad ook vervanging gezocht voor ambtenaar Klaas Vandoorne, die werd gevonden in de persoon van Sebastiaan Degeest en het traject vanuit de Stad verder zou opvolgen. In tussentijd en ook later volgde ook Liesbet Tielens, diensthoofd erfgoed en toerisme het dossier mee op.

Vervolgvergaderingen voorjaar 2023. Met een **online vergadering** op 15 februari 2023 en een fysieke **vergadering** van de **dagelijkse werkgroep** op 6 april 2023 werd het traject kerkenbeleidsplan opnieuw opgestart en een planning gemaakt voor het afronden in de zomer van 2023. Op 24 april 2023 vond een **overleg** plaats met het **College van Burgemeester en Schepenen** en de algemeen directeur over de nu voorliggende scenario's. Op 15 juni 2023 werden de toekomstscenario's besproken in een overlegmoment tussen het **College, het Centraal Kerkbestuur en een vertegenwoordiging van de Pastorale Zones**.

Workshop herbestemmingsprofielen maandag 5 juni 2023. De Vlaamse overheid heeft in haar Regeerakkoord voor de legislatuur 2019-2024 aangegeven voor alle Vlaamse parochiekerken een "herbestemmingsprofiel" te willen opmaken, een inschatting van de mogelijkheden voor neven- of herbestemming van een parochiekerk, die lokale besturen en kerkbesturen kunnen helpen in het maken van keuzes in de kerkenbeleidsplannen. Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft een externe opdracht uitgeschreven voor de ontwikkeling van dit instrument. PARCUM startte ondertussen samen met VVSG het nieuwe 'Platform Toekomst Parochiekerken' op – een uniek aanspreekpunt voor alle vragen over de neven- en herbestemming van parochiekerken – en suggereerde Scherpenheuvel-Zichem als proefgemeente om dit instrument uit te testen. Op maandag 5 juni 2023 brachten de externe experts (Prof. Sven Sterken van de KU Leuven, Dimitri Minten van RE-ST architecten, Hanne Van Gils van Endeavour en Sara Vermeulen van het agentschap Onroerend Erfgoed) een plaatsbezoek aan de kerken van Messelbroek, Ter Hoeve, Keiberg, Schoonderbuken en de Dorpskerk van Averbode. In de namiddag vond een workshop plaats voor alle geïnteresseerde leden van de stuurgroep om deze herbestemmingsprofielen voor deze kerken in te vullen. Deze fiches geven een eerste inzicht in de technische mogelijkheden van verbouwingen in functie van neven- of herbestemming van deze kerken. Ze zijn in bijlage aan dit kerkenbeleidsplan toegevoegd. Deze oefening is een primeur aangezien tot nu toe dit instrument niet bestond en anders slechts bij een uitgebreidere architecturale studie zicht kon bekomen worden op de aanpasbaarheid van de kerk.

Vijfde vergadering Stuurgroep woensdag 28 juni 2023. In deze laatste stuurgroepvergadering werden de resultaten van het ganse traject, de voorbeeldfiches van het kerkenbeleidsplan en de herbestemmingsprofielen én de scenario's per kerkgebouw uitgebreid doorgesproken en afgeklopt. De timing voor het afronden van het kerkenbeleidsplan werden besproken en vastgelegd.

De fiches en voorlopige versie van het kerkenbeleidsplan werden midden juli 2023 voorgelegd, waarna er mogelijkheid was tot feedback tot midden augustus. Een laatste versie werd opgemaakt tegen september zodat deze kan goedgekeurd worden door het Aartsbisdom -Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen en de gemeenteraad van de Stad Scherpenheuvel-Zichem.

Een toelichting vond plaats op het Managementteam van de Stad op 13 september 2023.

Goedkeuring Aartsbisdom- Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen: gepland 10 oktober 2023.

Goedkeuring Gemeenteraad Kerkenbeleidsplan 2023 Scherpenheuvel-Zichem, gepland op 26 oktober 2023. De documenten voor deze gemeenteraad dienen 14 dagen vroeger binnen te zijn. Een toelichting voor de raadsleden van de Gemeenteraad is gepland op 17 oktober.

Presentatie resultaten en toekomstvisie aan het grote publiek: **8 november 2023.**

To do's na officiële goedkeuring door Aartsbisdom en Gemeenteraad:

- Aanvragen bestemmingsstudie kerk Schoonderbuken, najaar 2023 'Oproep aan Geïnteresseerden' met Vlaamse Bouwmeester via 'Platform Toekomst Parochiekerken' – uitvoering studie in 2024.
- Verderzetten inventarisatie van de collecties roerende goederen van de kerken door Erfgoedcel De Merode, met prioriteit voor de kerken van Ter Hoeve en Schoonderbuken.
- Update kerkenbeleidsplan voorjaar-zomer 2025: decretaal verplicht.

Pastorale aandachtspunten

Sinds enkele jaren werken de parochies in Scherpenheuvel-Zichem op inhoudelijk vlak nauwer samen in twee pastorale samenwerkingsverbanden. De Pastorale Zone Averbode voor de parochies Okselaar, Messelbroek, Testelt en Averbode. De Pastorale Zone Scherpenheuvel voor de parochies Onze-Lieve-Vrouw Scherpenheuvel, Schoonderbuken, Zichem en Keiberg. Binnen het ruimere kader van het Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen (Aartsbisdom) en de Pastorale Regio Tienen denken zij verder na over de toekomstige invulling van de pastoraal in de gemeente. Een individuele aanpak per vroegere parochie groeit stap voor stap naar een gezamenlijke pastorale aanpak voor liturgie, diaconie, evangelisatie, catechese en het tijdelijke per pastorale zone. Hierbij worden ook de liturgische schema's herbekeken. In de loop van dit traject werd de frequentie van weekendviering voor de kerken van Keiberg en Schoonderbuken bijvoorbeeld bijgesteld naar één eucharistieviering om de twee weken. Sowieso worden in de Abdijkerk en de Basiliek in de toekomst elke zondag vieringen voorzien. Voor de kerken die nu zijn aangeduid als te neven- of herbestemmen is een verdere afbouw van het volledige pastorale aanbod – eucharistievieringen, gebedsdiensten, doopsels, eerste communie, huwelijken, begrafenissen tot initiatieven op vlak van diaconie, catechese, evangelisatie, etc. – meestal aan de orde. De timing van verdere afbouw hangt af van evoluties binnen de pastoraal, maar dit toekomstperspectief wordt wel meegenomen in de formulering van de toekomstscenario's in dit kerkenbeleidsplan.

Vanuit het recent gewijzigde Eredienstendecreet wordt gevraagd om begin 2025 het kerkenbeleidsplan opnieuw te updaten. Hoogstwaarschijnlijk hebben zich dan opnieuw evoluties – zoals de impact van de pensionering van pater Jan Geerts als zonepastoor van de zone Averbode – voorgedaan die een verdere wijziging van het pastoraal plan, en dus ook kerkenbeleidsplan, behoeven.

Aandachtpunten van het lokale bestuur – Stad Scherpenheuvel-Zichem

De Stad Scherpenheuvel-Zichem is zelf geen eigenaar van de kerkgebouwen op haar grondgebied, zoals meermaals meegedeeld in de Stuurgroepvergaderingen, maar heeft wel de decretale verplichting (Eredienstdecreet) om tussen te komen in de financiering (exploitatietekorten) van de kerkfabrieken. Hiervoor wordt gewerkt met de meerjarenbegroting- en plan 2020-2025 en weldra 2026-2031 en jaarlijkse begrotingen en jaarrekeningen. Bovendien is zij als lokaal bestuur nauw betrokken bij de parochiekerken en haar vrijwilligers als het gaat om de uitstraling van haar religieus erfgoed naar de buitenwereld toe.

De Stad Scherpheuvel-Zichem draagt de parochiekerken een warm hart toe maar is tegelijkertijd bezorgd over de financiële situatie van de Stad op korte, middellang en ook lange termijn. Ook financiële overwegingen bepalen dus mee de randvoorwaarden voor de toekomst van de kerkgebouwen. Zeker wanneer gesuggereerd wordt gebouwen volledig over te nemen in beheer van de Stad dienen deze gebouwen afgewogen te worden tegenover het totale gebouwenpatrimonium. Hiervoor plant de Stad een ruimere patrimoniumstudie waaraan de afwegingen van het kerkenbeleidsplan later kunnen gekoppeld worden..

2. Kaart situering kerkgebouwen

Pastorale zone Averbode

1. Bijkerk Sint –Jan Baptist - Averbode
2. Bijkerk Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart - Testelt
3. Parochiekerk Heilig Hart en Sint-Antonius van Padua - Okselaar
4. Parochiekerk Sint-Michiel - Messelbroek
5. Parochiekerk Sint-Pieter - Testelt
6. Parochiekerk Sint-Jan Baptist - Averbode (abdijkerk)

Pastorale zone Scherpenheuvel

7. Bijkerk Mariahal – Scherpenheuvel
8. Parochiekerk Sint-Eustachius – Zichem
9. Parochiekerk Sint-Jozef en Sint-Antonius van Padua – Schoonderbuken
10. Parochiekerk Sint-Jozef – Keiberg
11. Parochiekerk Basiliek Onze-Lieve-Vrouw – Scherpenheuvel

3. Pastorale zone Averbode: fiches per kerkgebouw

Sint-Jan de Doperkerk – Averbode

Identificatie

Naam

- > Dorpskerk Averbode

Geografische ligging:

- > **Adres:** Prins de Merodelaan 18, 3271 Averbode (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Averbode

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Jan-Baptist Averbode

Beschermingsstatuut:

- > Niet beschermd

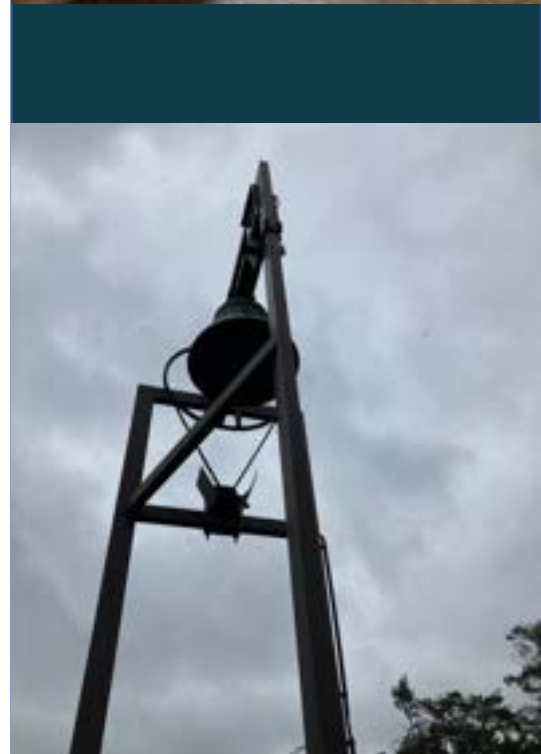
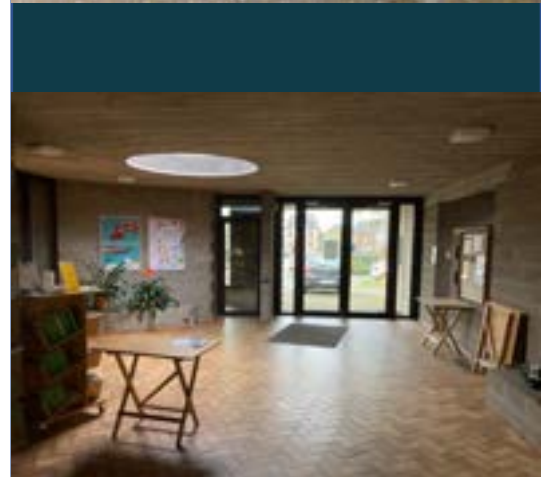

Cultuurhistorische waarde

- > **Typologie:** zaalkerk
- > **Stijl:** brutalisme
- > **Architect:** Luc De Boe
- > **Datering:** 1977-1978

Gebouw:

- > Bouwfases:
 - > **23 januari 1976:** besluit om een kerk te bouwen als bijkerk voor de abdijkerk van Averbode
 - > **1976-1977:** ontwerp van de kerk door Luc De Boe en planning bouw.
 - > **1978:** ingebruikname van de 'dorpskerk' als liturgisch huis voor de dorpsgemeenschap. De kerk werd gebouwd op de plaats van een oude zandwinning.
 - > Volgens architect Luc De Boe heeft de moderne kerk twee belangrijke functies. Allereerst dient ze als een plaats voor gemeenschapsvieringen, oftewel een liturgische functie. Daarnaast moet de kerk de gelovigen helpen om tot rust te komen en innerlijke bezinning te vinden. Het ontwerp van de dorpskerk van Averbode, ook wel het 'liturgisch huis' genoemd, past perfect binnen het concept van de zogenaamde "maisons-églises" kerken. Dit 'liturgisch huis' is bedoeld als een plek die "van iedereen is, voor iedereen is en door iedereen is" en is gecreëerd met een "intieme sfeer" die volledig voldoet aan de richtlijnen van het Tweede Vaticaans Concilie. Het beoogde resultaat was een kerk die aansluit bij de moderne vormen van geloofsbeleving en de liturgie van het Tweede Vaticaans Concilie.
- > Deze vrijstaande laagbouw wordt gekenmerkt door een ingetogen architectuur die zich naadloos integreert in de omgeving. De gebruikte materialen zijn van een sobere aard en de kleuren zijn discreet, waardoor het gebouw bijna lijkt op te gaan in het heuvelachtige en beboste terrein. De parochiekerk, met zijn zeshoekige plattegrond, is opgetrokken als een laagbouwconstructie met een plat dak. Het dak bestaat uit drie niveaus: het hoogste niveau omvat de liturgische ruimte, gevolgd door het middelste niveau dat de devotie- en begroetingsruimte beslaat, en het laagste niveau bedekt de overige functionele ruimtes. Zowel het exterieur als het interieur vertonen een consistent gebruik van nederige materialen, waarbij betonblokken de dominante elementen vormen in zowel de buitenste als de binnenste lagen van de constructie.
- > Bron: Parochie Sint-Jan de Doper Averbode (2012). *Open kerkendag, beschrijving dorpskerk.*

Cultuurhistorische waarde

Collectie:

- > Geen actuele inventaris
- > De liturgische ruimte bevat kunstvoorwerpen en meubels van Arte Grossé uit 2012, waaronder een processiekruis, tabernakel, godslamp, altaar, lezenaar, voorganger- en assistentenzetels, ambo, wandtapijt en paaskandelaar. Het orgel is een tweedehands Verschuieren-orgel uit Nederland. In de devotieruimte staat het gepolychromeerde beeld Onze-Lieve-Vrouw van Averbode (1978) en houten Sint-Jan de Doperbeeld (1978). De inkomhal bevat een houten kruis met verzilverde Christusfiguur. De sacristie herbergt een 18e-eeuws processiekruis en diverse kelken en patenen.
- > Het ingetogen interieur wordt gekenmerkt door sobere en harmonieus samenvloeiende materialen, zoals beton en naakte bouwstenen. Het plafond is gemaakt van grenenhout. Zowel het interieur als het exterieur tonen een weloverwogen en bescheiden decoratie, waarbij materialen en hun vormgeving een rol spelen. Dit komt tot uiting in de specifieke hoekafwerking, de compositie van de vensters, de variatie in tinten en oppervlaktestructuren van de materialen. Zelfs de plaatsing van verluchttingsgaten draagt bij aan het decoratieve aspect, bijvoorbeeld door het gebruik van drie horizontale vierkanten naast de ingang.

Tradities en devoties:

- > Geen specifieke devoties voor de dorpskerk van Averbode

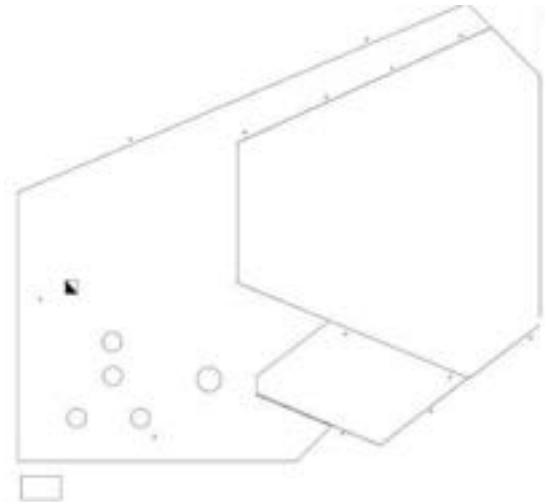
Gebouw & architecturale mogelijkheden

Opbouw:

- > **Type:** zaalkerk
- > Bij het betreden van de kerk wordt men verwelkomd door een dubbele glazen inkomdeur, een ontwerpprincipe dat ook wordt toegepast bij de toegang tot de liturgische ruimte meteen rechts. De inkomhal is lang en laag, met een betonnen plafond dat is voorzien van een onbewerkte plankenbekisting. In de gang staan enkele stockagekasten in gebruik door de fanfare. De hoofdruimte wordt overspannen door gelamelleerde houten spanten die samen een zespuntige ster vormen. Dit centrale punt heeft de verdere vormgeving van het interieur beïnvloed. Dezelfde plafondconstructie wordt ook gebruikt in de weekkapel. Meteen na het binnenkomen links is er sanitair en een technische ruimte.
- > **Opdeelbaarheid:** De inkomhal zorgt voor een natuurlijke opdeling tussen drie gehelen: de open en ruime liturgische ruimte met opgenomen zijkapel, de tuin met terras, en het sanitair met sacristie. De centrale gang maakt het mogelijk om die drie afzonderlijke gehelen makkelijk met elkaar te laten connecteren.

Oppervlakte:

- > 520 m²

Voorzieningen:

Sanitair	2 WC's aanwezig met wastafel (meteen links na binnenkomen)
Verwarming	Gasketel
Verlichting	+/- jaar 2000
Regenwater	/
Zonnepanelen	Nee
Keukenvoorzieningen	Nee
Audio	2 verplaatsbare microfoons en 1 vaste (+/- jaar 2000)
Rolstoeltoegankelijkheid	Gebouw is rolstoeltoegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	/

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Toestand:

Cf. rapport Monumentenwacht:

- > De laatste bouwfysische inspectie door Monumentenwacht dateert uit 2020.
- > De algemene bouwfysische toestand van het kerkgebouw is uitstekend en is er bijgevolg weinig risico op gevolgschade.
- > Bouwfysische toestand van het dak is echter matig en er is een aanzienlijk risico op gevolgschade. Het bitumenvilt van de daken en de goten is verweerd.
- > Dakgoten verkeren in een redelijke toestand, maar er is een aanzienlijk risico op gevolgschade. De afvoerbuizen zijn verweerd en de beugels zijn roestig.
- > Kapconstructie en zolder, draagstructuur en overspanning, schrijnwerk en beglazing, afwerking en inrichting verkeren zijn over het algemeen in een goede staat.
- > Aansluitend bij het gebouw zijn er een aantal bomen die schade kunnen veroorzaken.

Uitgevoerde renovatiewerken:

- > Zie meerjarenplan 2019-2025

Financiële gegevens:

Exploitatietoelagen

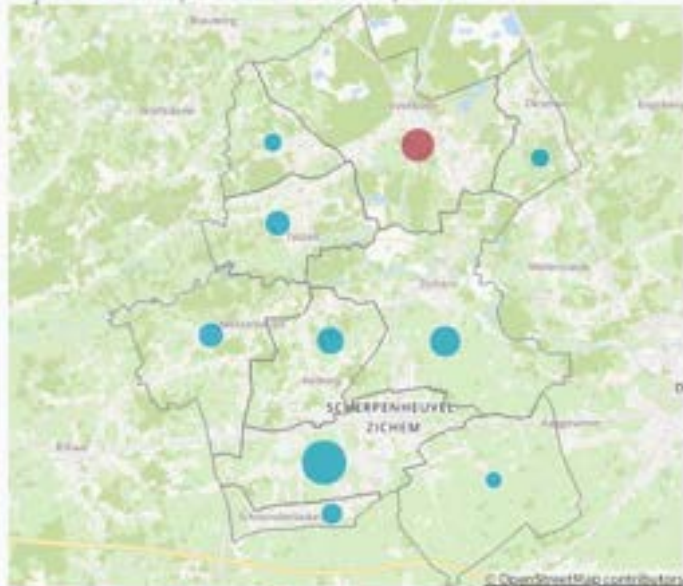
- > In het Meerjarenplan is een gemiddeld exploitatiebudget van 7000 euro voorzien op jaarbasis voor het beheer van de Dorpskerk als bijkerk van de Abdijkerk. Voor 2024 is geen exploitatietoelage vanuit de Stad voorzien.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Inwoners volgens Rijksregister

wijken in Scherpenheuvel-Zichem, aantal

Rijksregister | provincies.inci.fers.be | 2022

Inwoners volgens Rijksregister

aantal

Inwoners naar leeftijd

Averbode (Scherpenheuvel-Zichem), aantal

Rijksregister | provincies.inci.fers.be | 2012, 2022

Begraafplaats:

- > Begraafplaats ligt op 1,1 km ten noordwesten van de kerk nabij de abdij van Averbode.

Mobiliteit:

Parking:

- > Kerkgebouw ligt in het verlengde van het Sint-Jansplein met verschillende parkeerplaatsen.

Bus:

- > Dichtstbijzijnde bushalte "Averbode dorp" ligt op 250m (lijn 31 en 36).

Trein:

- > Station Zichem (2,8 km)

Voorziening omgeving:

- > Basisschool de Vlindertuin (700 m.)
- > Openbare bibliotheek (250 m.)
- > Zaal Weefbosch (700 m.)

GEPUNT

Legende:

1. Kerkgebouw	4. Bibliotheek
2. Begraafplaats	5. Bushalte
3. Basisschool Vlindertuin	6. Zaal Weefbosch
	7. Norbertijnenabdij van Averbode

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

Frequentie erediensten:

- > Twee diensten per week (dinsdagavond om 19:00u. en zaterdagavond om 17:30u)

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > Ca. 30 gelovigen

Doopsels:

- > Ja

Communies en vormsels:

- > Gezamenlijk binnen de Pastorale zone Averbode

Huwelijken:

- > Ja

Uitvaarten:

- > Ja

Andere vieringen/ pastoraal gebruik:

- > Geen specifiek ander gebruik.

Openingsuren:

- > Enkel tijdens vieringen en repetities fanfare.

Niet-pastoraal gebruik:

- > Nevenbestemming: Muziekvereniging Koninklijke Fanfare De Sint-Janvrienden vzw maakt gebruik van de kerk als repetitieruimte. Het koor van de vereniging – DosibEls – repeteert dinsdagavond van 20 tot 22u. De fanfare 'Sint-Jansband' repeteert vrijdagavond van 19:30 tot 22u.

Raadpleging 14 juni 2018

Op deze brainstormavond naar aanleiding van het eerste kerkenbeleidsplan in 2017 klonk het volgende:

- > Ruimte voor liturgische vieringen is belangrijk
- > Maar: verstandig om op lange termijn ook over mogelijke herbestemming na te denken.
- > Door wegvallen zaal Familia: nood aan extra ruimte verenigingen
- > Suggesties invulling gebouw:
 - > Cultureel: tentoonstellingen, conferenties, concerten, toneel,...
 - > Sociaal en gemeenschapsopbouwend: verenigingen (Samana, Okra) activiteiten rusthuis, buurtwerking
 - > Jongeren: kinderopvang, repetitieruimte voor (privé)jeugdbands, school, gezinsbond.
- > De suggestie van repetitieruimte voor de fanfare werd opgenomen en gedurende coronaperiode uitgevoerd. Op dit traject werd verder gebouwd in het traject kerkenbeleidsplan 2022-2023.

Hoevekerk Testelt

Identificatie

Namen:

- > Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart kerk
- > 'Huis van de Vriendschap', Hoevekerk

Geografische ligging:

- > **Adres:** Molenbergstraat 8, 3272 Testelt (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Averbode
- > **Parochie:** Sint-Pieter Testelt

Eigenaar: kerkfabriek Sint-Pieter Testelt

Beschermingsstatuut:

- > Niet aangeduid op de Inventaris Onroerend Erfgoed
- > Noch beschermd, noch gelegen in beschermd dorpsgezicht of archeologische zone.
- > Erkend door de Provincie Vlaams-Brabant als waardevol
- > ODIS fiche: www.odis.be/lnk/OB_699

Cultuurhistorische waarde

Gebouw – Chronologie bouwfases

1945-1961

- > Snelle ontwikkeling woonkern van Ter Hoeve
- > Norbertijn Ludovicus Backx (1910-1974), pastoor van Testelt sinds 1958,
- > Groeiende bevolking Ter Hoeve (700-tal inwoners) op grote afstand van de Sint-Pieterskerk
- > 1961: Officiële erkenning van de Ter Hoeve wijk als annexe van Sint-Pieter

1963-1970

- > Kerkfabriek Sint-Pieter en vzw Parochiale werken Dekenij Aarschot verwierven in 1963 een stuk grond
- > Verschillende ontwerpen werden afgekeurd:
 - Diocesane Commissie voor Momenten en Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen konden niet overtuigd worden.
 - Ontwerpen van architect Gustaaf Daniëls, 1960
 - Ontwerpen van architecten Armand en André Vermeyen, 1960-1964
 - Voorstel voor architectuurwedstrijd en prefab kerk
 - aanstelling architect Marc Dessauvage, 1963-1970
- > Noodkerk in naburige schoolgebouw

1970

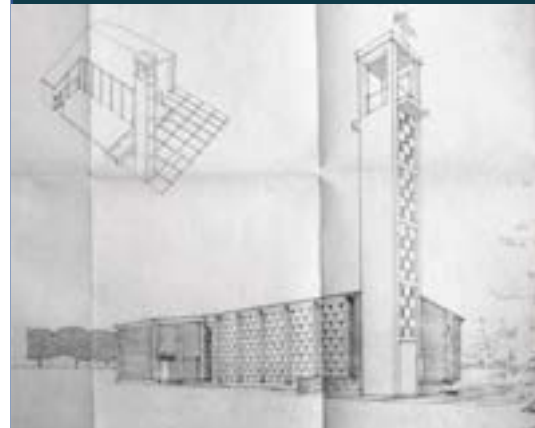
- > Samenwerking met Dessauvage stopgezet
- > Nieuwe pastoor: E.H. Antoon Eeckhout (1927-1982)
- > Aanstellen architect Luc De Boe
 - Op 5 maanden tijd volledige uitwerking van het (vierde) ontwerp
 - Start bouw zomer 1970
- > 'Kerk van de Vriendschap'
 - Sterke betrokkenheid van de gemeenschap
 - Onderpastoor Antoons mee op de werf
- > 1971: Inhuldiging in het najaar door Hulpbisschop Schoenmaeckers

1971-1972

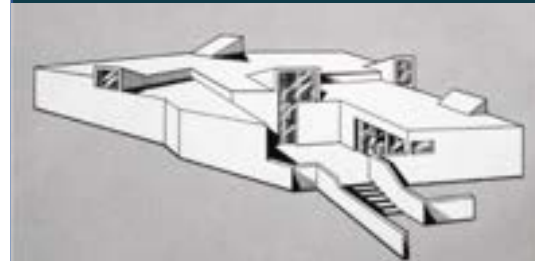
- > Op 9 oktober 1971 werd de Kerk van Ter Hoeve ingezegend.
- > Op 1 juli 1972 werd E.H. R. Peeters zaliger wordt medepastoor op Ter Hoeve.
- *Bron: poster Eva Weyns (2016) "Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart kerk Ter Hoeve Testelt" in het kader van het project RELIGARE en het doctoraatsonderzoek van de auteur.*

- > **Typologie:** zaalkerk
- > **Stijl:** Modernistisch
- > **Architect:** Luc De Boe (°1942)
- > **Datering:** 1970

Ontwerpen die het niet haalden :

Ontwerpen van architect Gustaaf Daniëls, 1960-1961

Ontwerp van Marc Dessauvage uit 1966

Cultuurhistorische waarde

Architect: Luc De Boe (°1942)

- > Modernistisch architect, hoogtepunt van zijn oeuvre in de jaren 1970. Voorbeelden van door hem ontworpen kerken:
 - Huize ter Hert in Mechelen (1975)
 - Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-ten-Traan in Puurs (1978-79)
 - Sint-Jan-Baptistkerk in Averbode (1978)
 - Emmaüskerk in Halle (1979)
- > Deze kerkgebouwen sluiten aan bij de religieuze opvattingen na het Tweede Vaticaans Concilie (1963-1965) en vormen 'liturgische huizen' op maat van de gelovigen en met een belangrijke gemeenschapsfunctie
- > De sobere baksteenarchitectuur waarin de gebouwen vorm gegeven zijn, sluit aan bij de bouwperiode en trok de architect ook door in enkele residentiële ontwerpen:
 - zijn eigen architectenwoning in Hove
 - vrijstaande villa, gelegen Den Blommaert 3 in Hove, 1975.

Bron: <https://inventaris.onroenderfgoed.be/personen/1033>

Collectie:

- > Erfgoedcel De Merode roudt in de zomer van 2023 met haar vrijwilligers een digitale, online raadpleegbare erfgoedinventaris af in Erfgoedplus
- > Opvallende objecten:
 - > Christusbeeld zonder kruis (uit de XVIe eeuw. stond vroeger in de Dorpskerk en ooit buiten tegen de muur. Hing na een grondige renovatie een tijdje in de kloostergang van Averbode en is dan uiteindelijk terug in Testelt geraakt waar het moest zijn. Het kruis zelf is er niet meer).
 - > Houten Mariabeeld.

Tradities en devoties:

- > Geen specifieke devoties voor de Hoevekerk

Ferrariskaart, locatie latere Hoevekerk

Foto bouwgrond kerk (1970), Archief kerkfabriek Sint-Pieter Testelt

Foto bouw van de kerk, Archief kerkfabriek Sint-Pieter Testelt

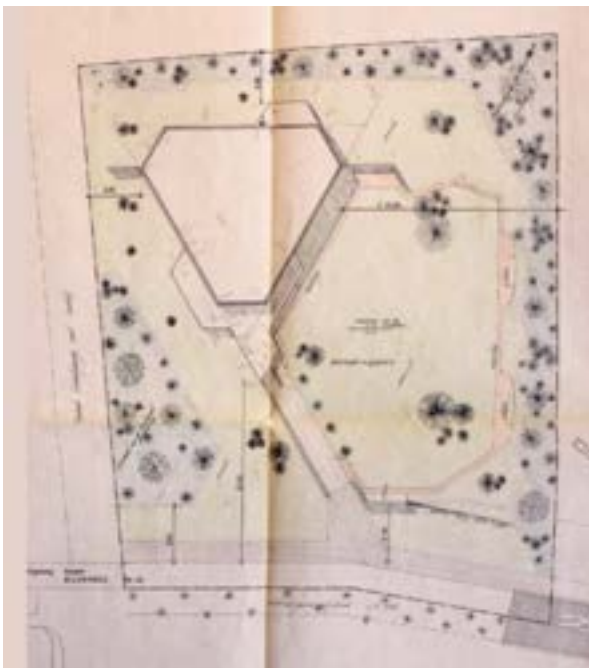

Huidige sacristie van de Hoevekerk

Gebouw & architecturale mogelijkheden

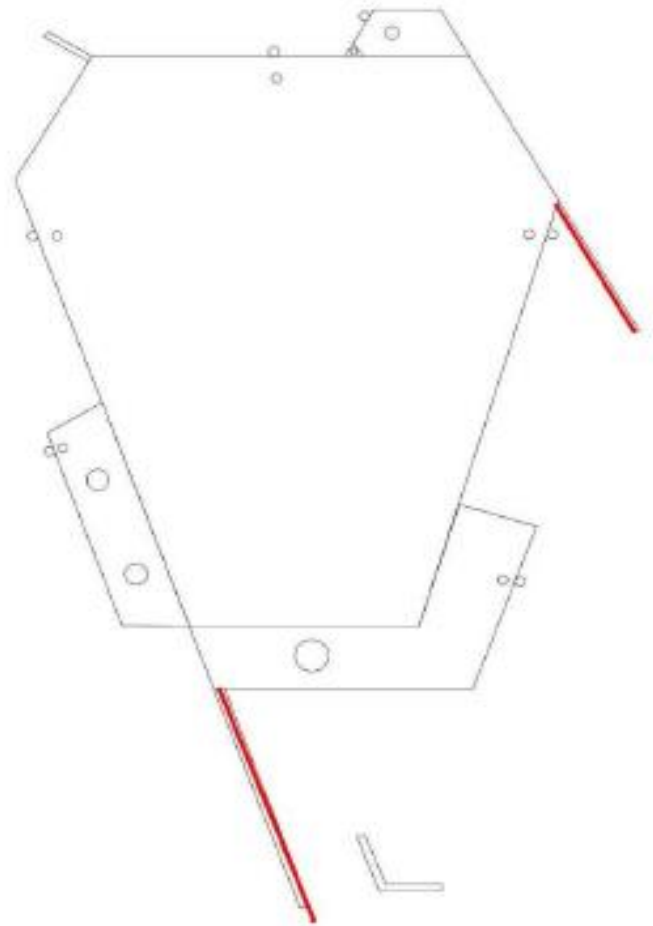
Opbouw:

- > **Type:** zaalkerk met driehoekige vorm
- > **Bijruimtes:** beperkt: bergruimte en sacristie
- > **Opdeelbaarheid:** Het modernistisch kerkgebouw van Ter Hoeve heeft een driehoekige vorm met afgeplatte toppen. De zichtas tussen portaal en altaar wordt verbroken door een muur. De ruimte vormt één geheel en is moeilijk opdeelbaar. Grote ingrepen zijn nodig om het kerkgebouw naar energienormen en vochtproblematiek optimaal te krijgen, waardoor sloop en vervolgens nieuwbouw meer aangewezen lijkt.

Oppervlakte:

- > ca. 400 m²
- > Aantal stoelen: circa 280

Voorzieningen:

Sanitair	1 toilet
Verwarming	Verwarming (blazer) op gas
Verlichting	Spots verspreid over de ruimte
Regenwater	Nee
Zonnepanelen	Nee
Keukenvoorzieningen	Nee, klein wasbakje in WC en sacristie
Audio	Volstaat
Beeldscherm	Nee
Rolstoeltoegankelijkheid	Ja, hellend vlak aanwezig
Diefstal- en brandbeveiliging	Nee
Bliksembeveiliging	Nee
Gsm-operatoren	Nee

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Toestand:

Cf. rapport Monumentenwacht:

- > Structureel verkeert het gebouw in goede staat, qua vocht- en energienormen vertoont het gebouw problemen.
- > De laatste bouwfysische inspectie door Monumentenwacht dateert van 2022
- > In het laatste inspectierapport worden enkele vaststellingen gedaan waarvan de aanbevelingen best worden opgevolgd om de goede staat van het gebouw te blijven garanderen (preventief onderhoud):
 - De met bitumenvilt beklede daken zijn goed. Lokaal is er een lichte vervuiling.
 - De tapgaten zijn vervuild en werden deels door MW vrij gemaakt. Twee gietijzeren afvoerbuizen zijn gebarsten.
 - De kapstructuur en zolder en draagstructuur en overspannen vertonen geen structurele problemen
 - Het metalen schrijnwerk is goed en is grotendeels voorzien van de nodige verflagen. De verflagen op de deuren versralen en lokaal is er lichte roestvorming

Uitgevoerde renovatiewerken:

- > Zie meerjarenplan 2019-2025

Financiële gegevens:

Exploitatietoelagen

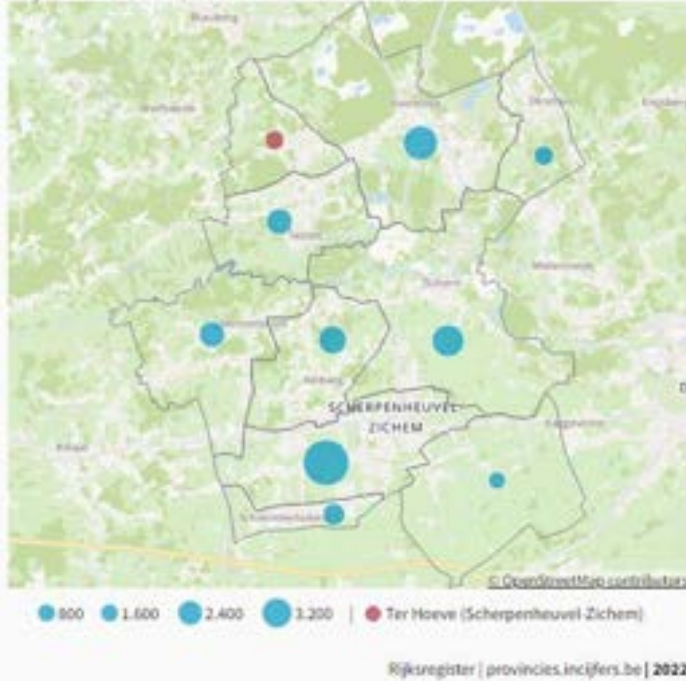
- > In het Meerjarenplan is een gemiddeld exploitatiebudget van 5 750 euro voorzien op jaarbasis voor het beheer van de kerk van Ter Hoeve.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Inwoners volgens Rijksregister
wijken in Scherpenheuvel-Zichem, aantal

Inwoners volgens Rijksregister
aantal

Inwoners naar leeftijd

Ter Hoeve (Scherpenheuvel-Zichem), aantal

2012

2022

0 200 400 600 800 1.000 1.200 1.400

0-19 jaar 20-39 jaar 40-59 jaar 60-79 jaar 80 jaar en ouder

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2012, 2022

Begraafplaats:

- > Er is een begraafplaats aanwezig vlakbij de kerk voor de ganse deelgemeente Testelt. De gemotoriseerde toegang tot deze begraafplaats loopt langs deze moderne kerk.

Mobiliteit:

Parking:

- > Er is ruime parking rond de kerk en ook straatparkeren in de buurt is mogelijk.

Bus:

- > Halte Nieuw Mechelbaan of Langen Eiken (100 m) – Belbus: op afroep
- > Halte Hanenberg of Plaats Vondel (1 km) – Lijn Diest-Aarschot

Trein:

- > Station Testelt (2 km)

Voorziening omgeving:

- > Chiro
- > Voorzieningen in de dorpskern Testelt zoals Zaal Concordia, 't Steltje, etc.

GEOPUNT

Legende:

- 1. Kerkgebouw
- 2. Begraafplaats
- 3. Chiro Ter Hoeve

- 4. Bushalte Vondel 1 km
(lijn 31 en 36)

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

Frequentie erediensten:

- > Wekelijkse eucharistieviering op zaterdag om 18u30 door E.H. Steynen

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > Ca. 30-45 gelovigen

Doopsels:

- > Ja, occasioneel

Communies en vormsels:

- > Nee

Huwelijken:

- > Ja, occasioneel

Uitvaarten:

- > Ja, zeker wanneer de Dorpskerk gesloten is voor werken of andere omstandigheden

**Andere vieringen/
pastoraal gebruik:**

- > Geen specifieke andere vieringen

Openingsuren:

- > Niet permanent geopend

Niet-pastoraal gebruik:

- > Op dit moment beperkt tot sporadische tentoonstelling of de deelname aan de Open Kerkendagen of andere initiatieven (vb. Religare in juni 2016).

Raadpleging 11 juni 2018

- > Personen toen bezorgd om de kerk 'als kerk'. Ruimte voor liturgische vieringen moet blijven, bleek uit de toenmalige bevraging. Emotionele sterke band met kerk. Door gemeenschap zelf opgetrokken.
- > Maar: voorzichtige suggestie om ruimte te scheppen voor activiteiten met sociale functie
- > Suggestie om Chiro en kinderopvang in kerk onder te brengen, maar op andere plaatsen in Testelt al voorzieningen
- > Muzeland op zoek naar opslagruimte voor instrumenten en muziekrumte
- > Meeste verenigingen op zoek naar ruimte, maar wie zal dit uitbaten en wie zal toezicht houden?

Randvoorwaarden

- Sterke emotionele band van de wijk met de kerk en het terrein errond
- Liturgische vieringen blijven plaatsvinden zolang E.H. Stynen voorgaat
- In 2018 werd al aangegeven dat voorzichtig ruimte kan geschept worde voor activiteiten met sociale functie. Ondertussen wordt verder vooruitgeblikt naar een beslissing op middellange termijn die de site herbestemt.
- Oplossing voor kinderopvang is reeds elders gevonden.
- Chirolokaal zoekt naar nieuwe locatie.
- Het is niet evident om dit gebouw om te bouwen naar een andere functie.
- Sloop is dus ook een optie.

Bron: RE-ST Architecten, 2023.

IDENTIFICATIE

auteur(s):

contactpersoon:

ADRES
Molenbergstraat 8
3272 Testelt

BOUWPERIODE
1970

REFERENTIESTIJL
modernisme

EIGENAAR
.....

ARCHITECT
Luo De Boe

KADASTER
4 Afd. Sectie B nr. 163D3

- VERSLAG MONUMENTENWACHT**
- KERKENBELEIDSPAN**
- FASTGESTELD BOUWKUNDIG ERFGOED**
.....
.....
- BESCHERMD MONUMENT**
.....
- BESCHERMD STADS- EN DORPSGEZICHT**
.....
.....
- GEEN BESCHERMING**

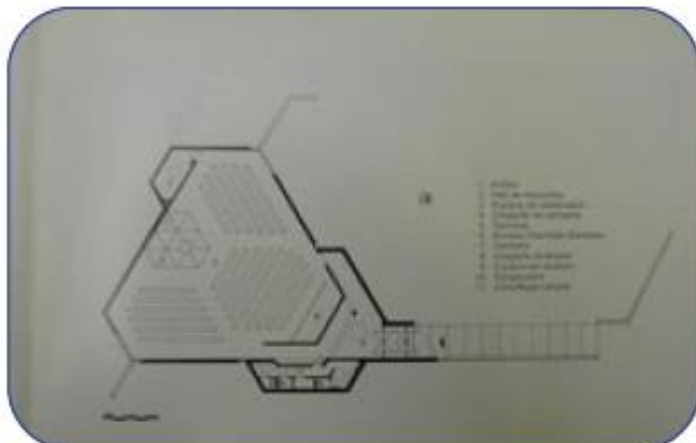
INPLANTING
Bron: Google Earth, 2023.

GEVEL / SNEDE
Bron: Google Streetview, 2023.

INTERIEUR
Bron: RE-ST Architecten, 2023.

GRONDPLAN
Bron: De Buyt, F., Petites Eglises de Luo De Boe, in: Art d' Eglise

(ERFGOED)WAARDEN	toelichting
onroerend erfgoed 	Dit is een typisch voorbeeld van de laatste generatie kerkgebouwen uit de jaren '70, ontworpen volgens de idee van de 'huiskerk'. Volgens het principe dat religie en geloof moesten deel uitmaken van het dagelijkse leven (en dus niet enkel beleefd worden op zondag), werden deze kerken ontworpen als 'een of ander huis' in referentie naar de eerste Christenen. De architect, Luc De Boe, was de officiële kerkenbouwer van het Aartsbisdom in deze periode (in opvolging van Marc Dessauvage, die trouwens ook een ontwerp maakte voor deze plek), en heeft nog een aantal gelijkaardige kerkgebouwen gerealiseerd. Vergelijkend onderzoek zou moeten uitmaken hoe zeldzaam of representatief deze case is in vgl met kerkenbouw in Vlaanderen in de jaren '70, en binnen het oeuvre van De Boe. (zie hiervoor alvast het onderzoek van Eva Weyns, waarvan verslag ophangt in de kerk). Er bevinden zich in de kerk geen noemenswaardige kunstwerken of objecten met bijzondere artistieke of symbolische waarde. De kerkstoelen zijn ontworpen door de architect en dragen wel bij tot de coherentie van het interieurbeeld. Voor zover bekend zijn er geen bijzondere devoties, processies of andere tradities verbonden aan het gebouw.
roerend erfgoed 	
immaterieel erfgoed 	
Bijlagen gebruikt voor het invullen van dit onderdeel:	

BOUWFYSISCHE TOESTAND	toelichting
bouwfysische toestand 	De algemene BF toestand is niet goed wegens waterinsijpeling via het schrijnwerk, en opstijgend vocht. De kerk wordt goed onderhouden. Er is een reëel gevaar voor gevolgschade aan de structuur als de vochtproblematiek niet wordt aangepakt.
onderhoud 	
risico op gevolgschade 	
Bijlagen gebruikt voor het invullen van dit onderdeel:	

RUIMTELIJK POTENTIEEL	toelichting *Zie algemene uitleg kleurcodering op achterzijde.	
Opdelen 	Het interieur is duidelijk als één ruimte ontworpen, zonder duidelijke afscheidingen. Compartimenteren doet dit effect te niet; de afsluitingen met de dakstructuur zijn ook moeilijk. Het interieur doet niet echt aan een 'kerk' denken, zodat deze erfenis/betekenis van het gebouw voor toekomstige gebruikers geen hindernis hoeft te vormen. Er is geen kelder of zoldering maar er kan in de vloer w gewerkt; er zijn weinig of geen extra ruimtes voor berging e.d., maar qua logistiek zijn er wel mogelijkheden. Er zijn in dit gebouw op het eerste zicht geen beperkingen qua aanpassingen; bij wijze van spreken kan enkel de dakstructuur overblijven. Aanpasbaarheid is 'eindeloos'; dak en wanden zijn wel onafhankelijk van elkaar, maar de dakstructuur zelf is niet flexibel. De grote parking voor en naast de kerk zijn een troef; nabijheid gemeentelijke begraafplaats idem. De wijk ligt wat afgezonderd; er is niet meteen een behoefte aan extra sociale of culturele infrastructuur. Eventueel nog te overleggen met de lokale jeugdbeweging.	
Integreren 		
Uitrusten 		
Openen/ Ontsluiten 		
Toevoegen / Wegnemen 		
Activeren 		
Linken 		
Bijlagen gebruikt voor het invullen van dit onderdeel: Bestemmingsprofiel.xls		

RUIMTELIJK POTENTIEEL

toelichting algemene kleurcodering

Opdelen

Opdelen:

Geel of Oranje wijst er op dat het gebouw kan worden opgedeeld, maar dat hiervoor ingrepen nodig zijn die een impact hebben op de ruimtelijke kwaliteit (licht, zicht, akoestiek)

Integreren

Integreren:

Groen betekent dat de decoratieve of symbolische elementen in het interieur kunnen verwijderd worden, of geen expliciet religieuze betekenis hebben, en dus een herinrichting niet in de weg staan.

Uitrusten

Uitrusten:

Geel of oranje wijst erop dat de integratie van technische installaties voor comfort en klimaatbeheersing, of ondersteunende functies (bar, toilet, berging, ...) bijzondere aandacht zal vergen.

Openen/ Ontsluiten

Openen/ontsluiten:

Groen betekent dat het kerkgebouw makkelijk of relatief eenvoudig kan worden aangepast in functie van integrale toegankelijkheid, daglichttoetreding en logistiek.

Toevoegen / Wegnemen

Toevoegen/wegnemen:

Geel of oranje wijst er op dat het in principe mogelijk is om bij te bouwen of af te breken, maar dat bepaalde randvoorwaarden dit moeilijk maken.

Activeren

Activeren:

Groen betekent dat er in de onmiddellijke omgeving rond het kerkgebouw kansen of kwaliteiten te vinden zijn die ingezet kunnen worden bij een verder ontwikkeling.

Linken

Linken:

Geel of oranje wijst er op dat de functionele, programmatorische of ruimtelijke wisselwerking tussen het kerkgebouw en de ruimere omgeving erg beperkt is.

Heilig Hart en Sint-Antonius van Padua - Okselaar

Identificatie

Geografische ligging:

- > **Adres:** Pastoor Brissacstraat 5, 3271 Okselaar (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Averbode

Eigenaar: kerkfabriek Okselaar

Beschermingsstatuut:

- > Niet beschermd
- > Erkend als waardevol door de Provincie Vlaams-Brabant

Cultuurhistorische waarde

Gebouw:

> Bouwfases:

- > De parochie van Okselaar werd opgericht op 16 september 1896. De bouw van de zaalkerk begon in het najaar van datzelfde jaar en de kerk werd ingezegend op 3 november 1896. In 1922 werd de bestaande kerk vergroot, en in 1963 werden er moderne glasramen geplaatst. Er waren plannen om de kerk van een ingebouwde kerktoren te voorzien, maar de bouw werd nooit gerealiseerd. De kerk heeft een bijzondere betekenis voor de lokale gemeenschap van Okselaar, mede dankzij de oprichting ervan door kasteelheer Eugène Bosquet. Hij financierde de bouw van de kerk, schonk het terrein aan de kerkfabriek, bepaalde de grenzen van de parochie en bemiddelde bij de vestiging van een onderwijscongregatie. De familie Bosquet was al sinds de 19e eeuw van invloed op de ontwikkeling van Okselaar. Henri Bosquet, de vader van Eugène, was een pionier op het gebied van turfontginning in de regio en woonde in Arendschoot. Philip Bosquet, de broer van Eugène, diende als burgemeester van Zichem.

- > Uit Zichemse steen opgetrokken zaalkerk met losstaande toren.

- > Bron: *Kerkenbeleidsplan 2017, Agentschap Onroerend Erfgoed 2017, Tuin van landhuis Het Arendschoot.*

- > **Typologie:** zaalkerk
- > **Stijl:** traditionalistisch, modern gotisch
- > **Architect:** /
- > **Datering:** 1896

Cultuurhistorische waarde

Collectie:

- > (Boekhoudkundige) inventaris uit 2015
- > Het ingetogen interieur wordt gekenmerkt door wit geschilderde muren, plafonds en zwart-witte dambordbetegeling. De relatieve afwezigheid van objecten zorgt voor een homogene inrichting en rust.
- > Beelden (kerkschip)
 - > Maria met kind in voormalige biechtstoel.
 - > Sint-Jozef
 - > Heilige Barbara
- > Kruisweg in brons
- > Vaandels (H. Maagd, H. Hart, Sint-Antonius) recentelijke restauratie door kerkfabriek gefinancierd.
- > Glasramen uit 1963, recente restauratie door Werner Van Diest

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Financiële gegevens:

Exploitatietoelage

- > In het Meerjarenplan is een gemiddeld exploitatiebudget van 7.500 euro voorzien op jaarbasis voor het beheer van de kerk van Okselaar en circa 7.000 euro voor de organisatie van de eredienst en als bestuur van de eredienst. De Stad Scherpenheuvel-Zichem zou in 2024 uitzonderlijk voor een circa 20.500 euro tussenkomen voor de exploitatie.

Uitgevoerde renovatiewerken:

- > Zie meerjarenplan 2019-2025

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Opbouw:

- > **Type:** zaalkerk
- > Na het kleine portaal met brede ramen kom je meteen in het éénbeukige kerkschip. De overgang tussen het kerkschip en het altaar wordt gescheiden door één dwarsbeuk met aan de noordelijke zijde de technische ruimte en aan de zuidelijke vleugel de zijkapel die als opbergruimte ingevuld wordt. Deze zijkapel doet ook als rouwkapel dienst (6 à 7 keer per jaar) en vooral ook als nooduitgang (dient vrij te blijven voor de brandweer). Achteraan het koor is er een oude zijingang die door de familie Bosquet gebruikt werd, maar is momenteel niet meer in gebruik. Sacristie ten noorden van het koor. Losstaande klokkentoren.
- > **Opdeelbaarheid:** Het grondplan van de kerk laat een natuurlijke compartimentering toe tussen enerzijds het kerkschip en anderzijds de dwarsbeuk en altaar.

Oppervlakte:

- > 392 m²

Voorzieningen:

Sanitair	Modern WC aanwezig
Verwarming	Gasketel met twee ventilators (Budens Logamax plus)
Verlichting	Recentelijk vernieuwd
Regenwater	/
Zonnepanelen	Nee
Keukenvoorzieningen	Nee
Audio	Aanwezig (+/- 2000)
Rolstoeltoegankelijkheid	Kleine dorpel (+/- 5 cm. aan hoofdingang), algemeen goed toegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	/

Toestand:

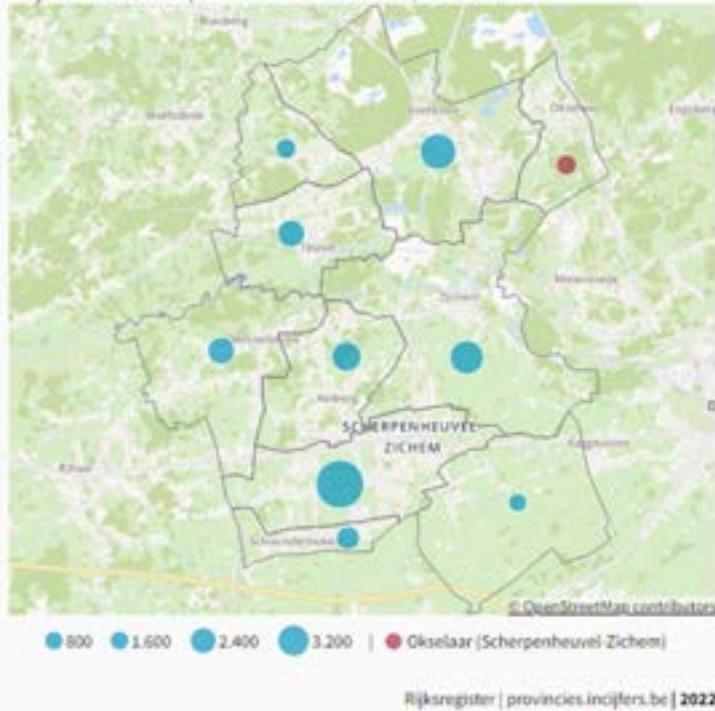
Cf. rapport Monumentenwacht:

Monumentenwacht is aangesteld. Bouwfysisch verkeert de kerk in een algemeen goede staat. Aan het koor (noordzijde) is er echter insijpelend vocht door een defecte goot. Tijdens de renovatiewerken aan de buitengevel werd een verkeerde soort cementvoegsel aangebracht. Monumentenwacht raadt aan om te wachten zodat het voegsel zelf loskomt.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Inwoners volgens Rijksregister
wijken in Scherpenheuvel-Zichem, aantal

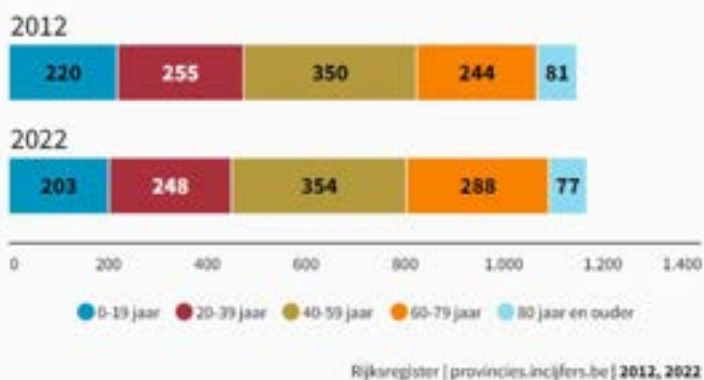

Inwoners volgens Rijksregister
aantal

Inwoners naar leeftijd

Okselaar (Scherpenheuvel-Zichem), aantal

Begraafplaats:

- > Begraafplaats ligt op 450 m ten zuidoosten van het kerkgebouw aan de overkant van de Turnhoutsebaan.

Mobiliteit:

Parking:

- > Groot aantal parkeerplaatsen aansluitend bij het kerkgebouw
- > parkings Geneviève Boulangéplein en OC Het Laer
- > Dichtstbijzijnde bushalte "Pastoor Brissacstraat" ligt op 230m. (lijn 19).
- > Bushalte "Brabantsebaan" op 600m. (lijn 19).

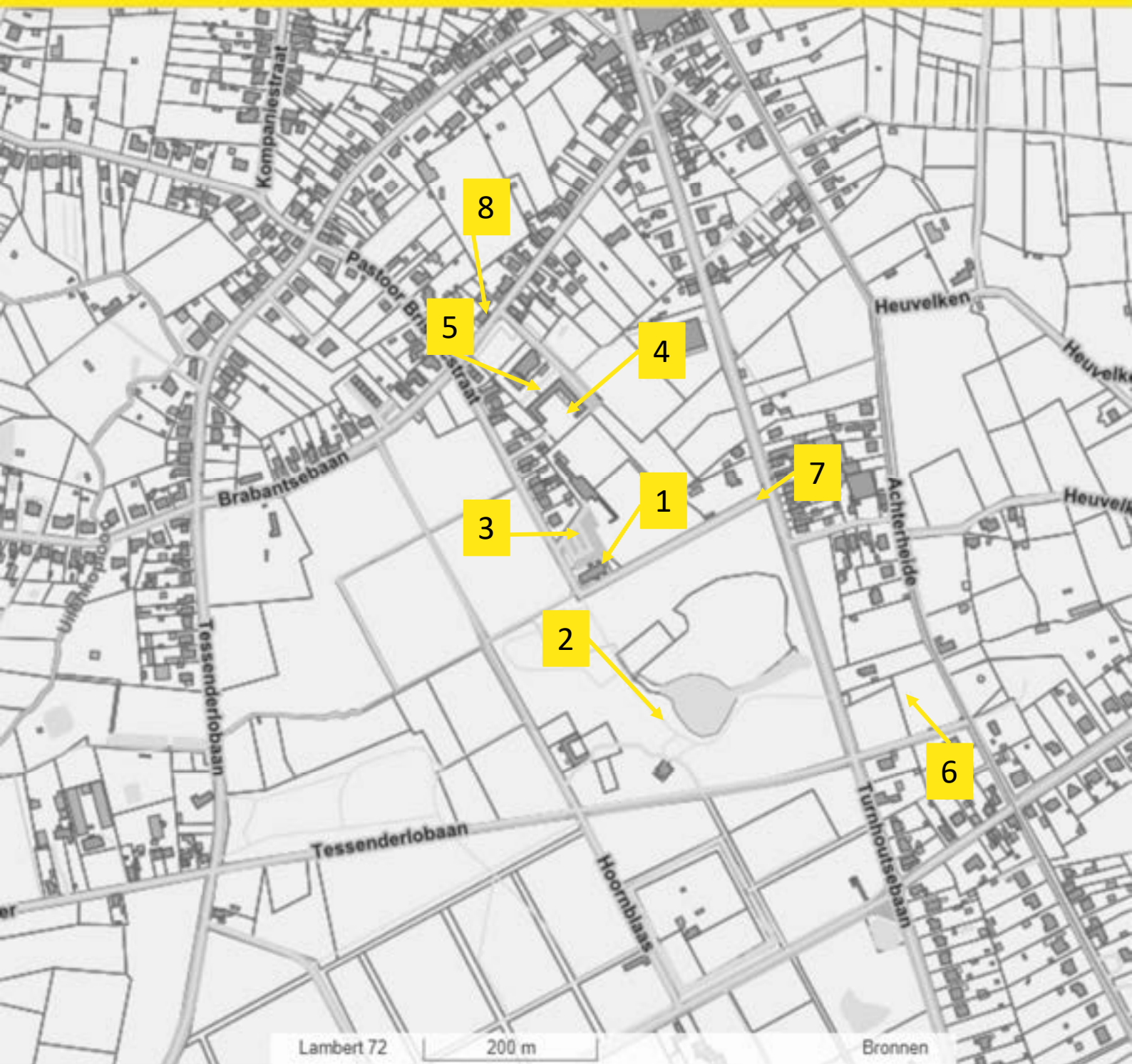
Trein:

- > Station Zichem (3,5km)

Voorziening omgeving:

- > Jeugdcomplex FCAO (90 m.)
- > Basisschool Ons Wereldje (200 m.)
- > OC 't Laer (250 m.)

GEOPUNT

Legende:

1. Kerkgebouw	4. Basisschool Ons Wereldje
2. Kasteeldomein Bosquet	5. OC 't Laer
3. Openbaar plein met parkeerplaatsen en jeugdcomplex (voetbalclub)	6. Begraafplaats
	7. Bushalte lijn 19
	8. Chiro Okselaar

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

Frequentie erediensten:

- > Iedere zondag om 9:30

Doopsels:

- > Ja

Huwelijken:

- > Ja

Andere vieringen/ pastoraal gebruik:

- > Grote 11-novemberviering
- > Christus Koning met plaatselijke Chiro

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > 25-35 gelovigen

Communies en vormsels:

- > Gezamenlijk met de
Pastorale zone Averbode
- >

Uitvaarten:

- > Ja

Openingsuren:

- > Tijdens vieringen en andere
activiteiten. Niet op andere
tijdstippen geopend.

Niet-pastoraal gebruik:

- > Optreden fanfare en koor
- > Organisatie bloemenmarkt Femma
- > Gebruik door de school voor vieringen en licht turnactiviteiten (sinds participatiemoment)

Sint-Michielskerk - Messelbroek

Identificatie

Geografische ligging:

- > **Adres:** Testelsebaan zn. 3272 Messelbroek (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

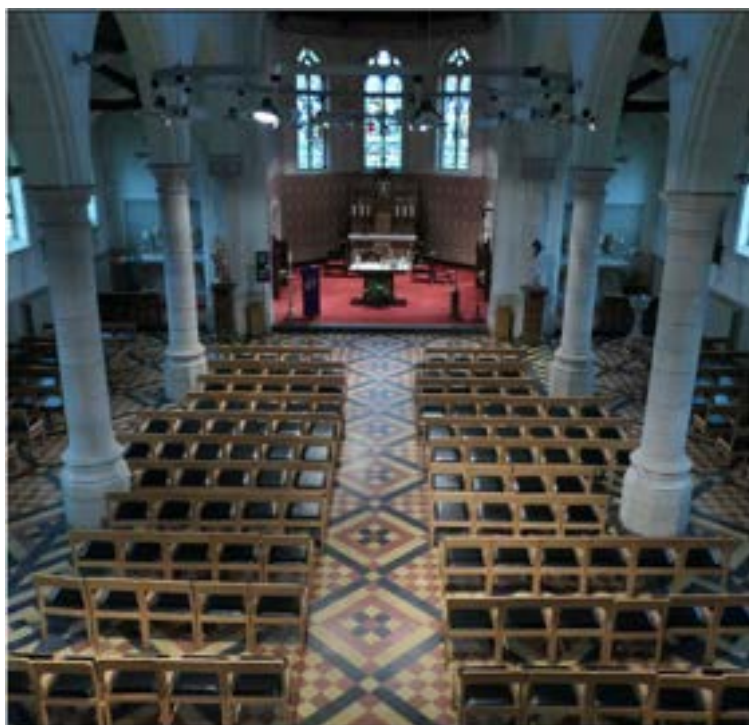
Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Averbode

Eigenaar: kerkfabriek Messelbroek

Beschermingsstatuut:

- > Beschermd monument (5-04-2007)
- > Erkend als waardevol door de Provincie Vlaams-Brabant

Cultuurhistorische waarde

Gebouw:

- > Bouwfases:
 - > Messelbroek werd samen met Testelt al in de 12de eeuw geciteerd: twee gemeenschappen aan weerszijde van de Demer. Messelbroek was oorspronkelijk een afhankelijkheid van de parochie Testelt waarmee het in verbinding stond via de Testeltse Dijk die doorheen de vochtige Demervallei liep.
 - > Sinds 1147 is er in Messelbroek sprake van een kapel.
 - > Rond 1500 werd aan de kapel een koor en een klokkentoren toegevoegd. Het gebouw was ongeveer 13 meter lang. De deels uit ijzerzandsteen opgetrokken toren werd bekroond met een leien afgedekte torenspits.
 - > In 1765 werd de kerk afgebroken en vervangen. Gregorius Godissar – lekenbroeder van de abdij van Averbode – overzag de bouw.
 - > Het huidige neogotische kerkship werd in 1908 gebouwd ter vervanging van het gedeelte uit 1765. Architect P. Langerock tekende de plannen. De inwijding vond plaats op woensdag 11 mei 1910.
 - > De vierkante westtoren is opgetrokken in baksteen en omgeven met een muurwand in ijzerzandsteen uit de streek. Hij dateert van de vijftiende eeuw en heeft vermoedelijk nog de torenspits van 1717. De toren werd volledig hersteld in 1993.
- > Basilicale parochiekerk zonder transept met een uit bakstenen opgetrokken kerkship uit 1908 en een 15de -eeuwse met ijzerzandsteen bezette westtoren.
- > Bron: *Parochie Sint-Michiel, Informatiebrochure Sint-Michielskerk*
- > Bron: *Agentschap Onroerend Erfgoed 2023, Parochiekerk Sint-Michiels.*

- > **Typologie:** Basiliek zonder transept
- > **Stijl:** neogotisch schip met Demergotische toren
- > **Architect:** (schip) P. Langerock
- > **Datering:** 1908

Cultuurhistorische waarde

Collectie:

- > Neogotisch kerkinterieur met wit geschilderde muren, houten zolderingen en een rood-geel-zwarte vloerbetegeling.
- > Natuurstenen hoofdaltaar heeft vergulde marmeren zuiltjes. Het bevat een Jezusmonogram en engelenhoofdjes in een vierpasmotief. Het dateert uit ongeveer 1910. Het retabel is gemaakt van gepolychromeerd hout en toont scènes van Jezus ontmoet Veronica, de Calvarieberg en de Verrijzenis. Er is ook een geelkoperen tabernakel met afbeeldingen van de Mannaregen en een Hostiedragende kelk in medaillons.
- > Er zijn twee zijaltaren gemaakt van natuursteen met vergulde marmeren zuiltjes. Het ene heeft een Mariamonogram en het andere heeft het monogram van de Heilige Michaël. Beide zijaltaren dateren uit ongeveer 1910.
- > Er zijn twee biechtstoelen uit de 18e eeuw gemaakt van eikenhout.
- > Er zijn communiebanken bij de zijaltaren gemaakt van verguld hout. Ze bevatten schildjes met afbeeldingen van een Tafel met toonbroden, een Hostiedragende kelk, de Mannaregen (zuidelijk), en een Pelikaan die zijn jongen voedt, een Lam met kruis en wimpel, en een Jezusmonogram (noordelijk). Deze dateren uit 1918. Fragmenten van de grote communiebank zijn verwerkt in het dienstaltaar.
- > Er is een hardstenen doopvont gemaakt door Johannes Van der Pypers in 1500, met een recente deksel.
- > Er is een kruisweg met 14 staties op doek, gemaakt rond 1900.
- > Het orgel is van Fr. Ruef, Sint-Truiden, en dateert uit 1855-1865. Later aangepast.
- > Schilderijen: "Jezus aan het kruis met Maria Magdalena" door Pieter-Jozef Verhaghen uit de tweede helft van de 18e eeuw en "Heilige familie" uit de 19e eeuw.
- > Sculpturen: "Heilige Sebastianus" door Pieter Scheermaeckers van Antwerpen uit 1701-1702, "Aartsengel Michaël vertrapt de duivel" uit de late 17e - vroege 18e eeuw, "Onze-Lieve-Vrouw met Kind" uit de 18e eeuw, "Heilig Hart van Jezus" en "Heilig Hart van Maria" uit ongeveer 1885, en "Onze-Lieve-Vrouw van Smarten met zeven zwaarden doorboord" uit het einde van de 19e eeuw.

Tradities en devoties:

- > Speciale viering op 28 september Sint-Michielslof. Vroeger was er rond de diezelfde periode ook een kermis.
- > Processie (gaat sinds 1960 niet meer uit).

Financiële gegevens:

Exploitatietoelagen

- > In het Meerjarenplan is een gemiddeld exploitatiebudget van 10.000 euro voorzien op jaarbasis voor het beheer van de kerk van Messelbroek. De kerkfabriek is zelfbedruipend en doet voor de exploitatie geen beroep op de Stad.

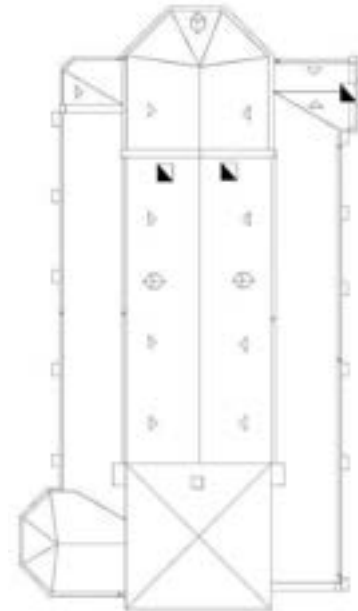
Gebouw & architecturale mogelijkheden

Opbouw:

- > **Type:** Basilicaal (zonder transept)
- > Het hoofdgedeelte van de kerk heeft een lichtbeuk met ronde ramen en vier traveeën. Daaraan grenzen de zijbeuken met zes traveeën, die zijn voorzien van spitsboogvensters, druiplijsten en steunberen. Het geheel wordt voorafgegaan door een smaller en iets lager koor met een driezijdige apsis. Het dak van de beuken is afwisselend zadeldak en lessenaarsdak, versierd met houten dakkapellen. Daarnaast zijn er ook andere bouwdelen, zoals de sacristie met een zadeldak, de berging met een schilddak en de doopkapel met een polygonale vorm. Dit zorgt voor een levendige en gevarieerde architectuur, waarbij elk bouwonderdeel individueel opvalt.
- > **Opdeelbaarheid:** Het grondplan van de kerk laat een natuurlijke compartimentering toe tussen enerzijds het kerkship, de zijbeuken het altaar en het portaal.

Oppervlakte:

- > 528 m²

Voorzieningen:

Sanitair	1 WC aanwezig (elektrische verwarming)
Verwarming	Gasketel (jaren '90, Buderus Logano)
Verlichting	Recentelijk vernieuwd (2004-2006)
Regenwater	/
Zonnepanelen	Nee
Keukenvoorzieningen	Nee
Audio	2 loopmicro's, 1 staande (2004-2006)
Rolstoeltoegankelijkheid	Kleine dorpel
Diefstal- en brandbeveiliging	/

Toestand:

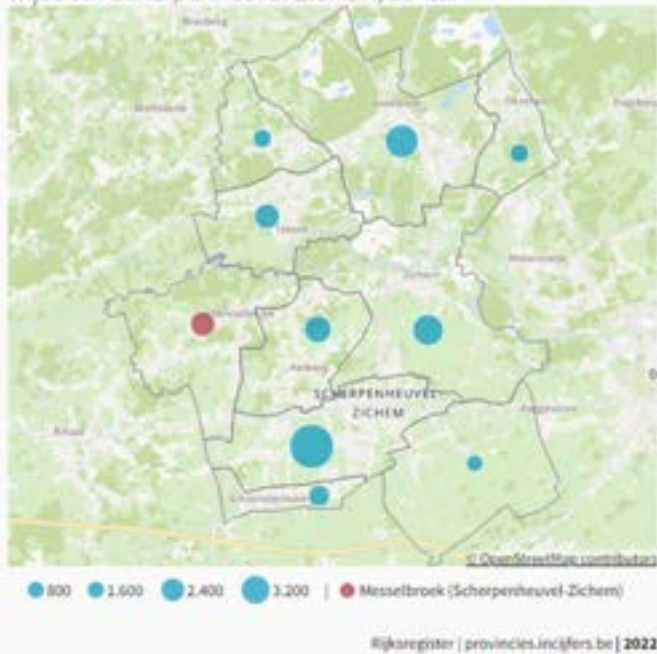
Cf. rapport Monumentenwacht:

Structureel verkeert het gebouw in goede staat. Algemeen zijn de met natuurleien beklede daken goed. Her en der zijn er enkele leien gebroken. Bij de aansluitingen ontbreken enkele slabben en is lokaal de aanstrijking verdwenen. Kans op gevolgschade bij het schrijnwerk is echter aanzienlijk. De verflagen verschalen en bladderen af.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Inwoners volgens Rijksregister
wijken in Scherpenheuvel-Zichem, aantal

Begraafplaats:

- > Begraafplaats ligt op 1 km. ten westen van de kerk.

Mobiliteit:

Parking:

- > Rondom de kerk zijn er verschillende parkeerplaatsen.
- > Grote parking vlakbij aan zaal De Keyt
- > Bushalte 'Messelbroek kerk' ligt op zo'n 50 m. ten zuiden van de kerk. Lijn 35 en belbus 707-708.

Trein:

- > Station Testelt (2,8 km.)

Voorziening omgeving:

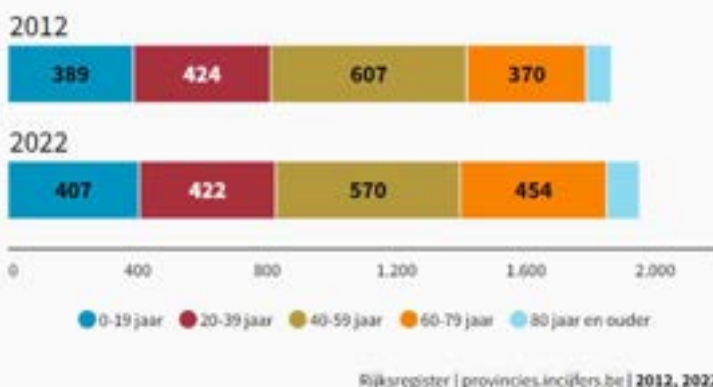
- > OC De Keyt (50 m.)
- > Basisschool Sint-Jozef 270m. (Zusters van Vorselaar waren tot enkele jaren terug nog actief)

Inwoners volgens Rijksregister
aantal

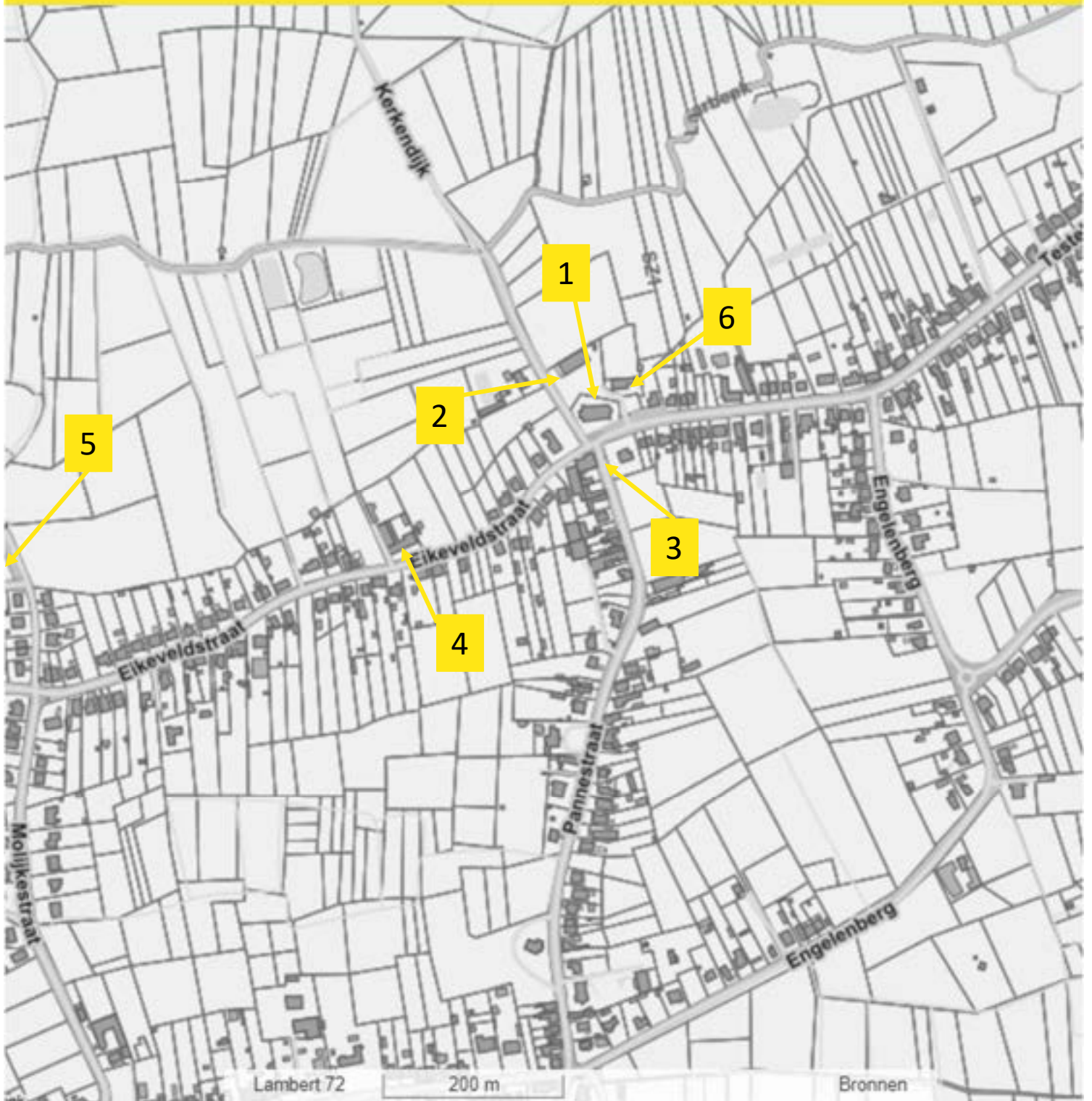

Inwoners naar leeftijd

Messelbroek (Scherpenheuvel-Zichem), aantal

GEOPUNT

Legende:

1. Kerkgebouw	4. Basisschool Sint-Jozef
2. OC De Keyt	5. OC 't Laer
3. Bushalte	6. Pastorie

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

Frequentie erediensten:

- > Zaterdagavond 19u.

Doopsels:

- > Ja

Huwelijken:

- > Ja

Andere vieringen/ pastoraal gebruik:

- > Sint-Michielslof 28 september
- > Plannen voor inrichten catechesekerk

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > 10-15

Communies en vormsels:

- > Gezamenlijk met de Pastorale zone Averbode

Uitvaarten:

- > Ja

Openingsuren:

- > Tijdens vieringen en andere activiteiten. Niet op andere tijdstippen geopend.

Niet-pastoraal gebruik:

- > Culturele activiteiten zoals Cultoer en tentoonstellingen

RUIMTELIJK POTENTIEEL

Opdelen

Integreren

Uitrusten

Openen/ Ontsluiten

Toevoegen / Wegnemen

Activeren

Linken

toelichting *Zie algemene uitleg kleurcodering op achterzijde.

De kerk heeft een typische (neogotische) opbouw met duidelijk onderscheiden schip, beuken en koepel. Het volume is groot genoeg om hierin ingrepen te kunnen doen zonder de kwaliteit noemenswaardig aan te tasten.

Het gaat om een beschermd gebouw; de interieurafwerking valt daar ook onder dus moet intact blijven. Ook de visuele en akoestische kwaliteiten van de ruimte moeten behaarfbaar blijven.

De ruimtelijke en structurele opbouw lijkt eenvoudige opties te bieden voor technische en functionele uitrustingen van het gebouw maar deze moeten nader worden onderzocht.

Het gaat om een beschermd kerk, dus fysieke aanpassingen zijn niet zomaar mogelijk. Daarentegen kan de kerk met eenvoudige aanpassingen integraal toegankelijk w gemaakt.

Door het typische ritme van de neogotische structuur is het identificeerbaar om een travee weg te laten of toe te voegen maar gezien het beschermde statuut van het gebouw is dit hier niet wenselijk. Er is daarentegen voldoende ruimte rond het gebouw voor een eventuele uitbreiding.

Er is letterlijk ruimte rond de kerk die mee kan betrokken worden bij een toekomstige bestemming, er is nu al bv een pick-nick-kerk, infobord, etc. Dit zou verder ontwikkeld kunnen worden.

Relatie met ontmoetingscentrum en sportveld; de kerk heeft toeristisch potentieel door haar historische waarde; toren gaat terug tot 14e eeuw en zou als ik- of uitlooppunt kunnen dienen op het kruispunt van fietsroute netwerk, ...

Bijlagen gebruikt voor het invullen van dit onderdeel: bestemmingsprofiel.xls

RUIMTELIJK POTENTIEEL

toelichting algemene kleurcodering

Opdelen

Opdelen:

Groen betekent dat het gebouw opdeelbaar op basis van de bestaande indeling en structuur zonder de kwaliteit van het interieur noemenswaardig aan te tasten; er kunnen deelruimtes gevormd worden die apart of gelijktijdig te gebruiken of te verwarmen zijn.

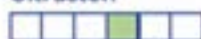
Integreren

Integreren:

Geel of oranje wijst er op dat bepaalde decoratieve of symbolische elementen in het interieur, onderdelen van het vast meubilair, of bepaalde aanwezige cultuurgoederen bijzondere aandacht verdienen bij een toekomstige bestemming.

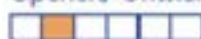
Uitrusten

Uitrusten:

Groen betekent dat de structuur of architectuur van het kerkgebouw een relatief eenvoudige integratie van technische installaties voor comfort en klimaatbeheersing of ondersteunende functies (bar, sanitair, berging, ...) toelaat.

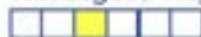
Openen/ Ontsluiten

Openen/ontsluiten:

Geel of oranje wijst er op dat er een aantal randvoorwaarden bestaan (bv. glasramen, niveauverschillen) met impact op de integrale toegankelijkheid, daglichttoetreding of logistiek, die bijzondere aandacht vragen.

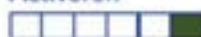
Toevoegen / Wegnemen

Toevoegen/wegnemen:

Geel of oranje wijst er op dat het in principe mogelijk is om bij te bouwen of af te breken, maar dat bepaalde randvoorwaarden dit moeilijk maken.

Activeren

Activeren:

Groen betekent dat er in de onmiddellijke omgeving rond het kerkgebouw kansen of kwaliteiten te vinden zijn die ingezet kunnen worden bij een verder ontwikkeling.

Linken

Linken:

Groen betekent dat de ruimere omgeving rond het kerkgebouw functionele, programmatorische of ruimtelijke kansen biedt om te benutten bij een verder ontwikkeling.

Sint-Pieterskerk - Testelt

Identificatie

Geografische ligging:

- > **Adres:** Dorp 31, 3272 Testelt (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Averbode
- > **Parochie:** Sint-Pieter Testelt

Eigenaar: kerkfabriek

Beschermingsstatuut:

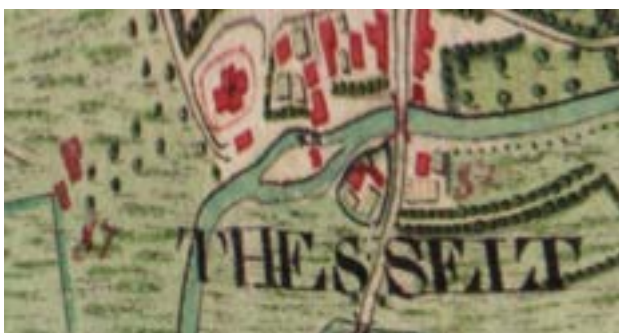
- > De kerk is beschermd volgens besluit van 05/03/1958, gepubliceerd op 17/07/1958.
- > Beschermd als cultuurhistorisch landschap (kerk met kerkhof en kerkhofmuur).
- > Onderdeel van beschermd stads- of dorpsgezicht; dorpskern Testelt

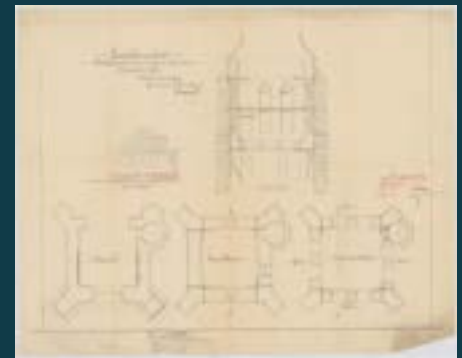
Cultuurhistorische waarde

Gebouw:

- > Bouwfases:
 - > Testelt had al in de 12e eeuw een kerk of kapel. De huidige kerk stamt echter pas uit de 14^e eeuw. Van de oorspronkelijke kerk in de stijl van de Demergotiek zijn alleen het koor, de kruisbeuk en de toren bewaard gebleven.
 - > Het oorspronkelijke gebouw van de kerk, hoofdzakelijk in gotische stijl (15de-16de eeuw), is omgeven door een prachtige kerkhofmuur en wordt omringd door schaduwrijke bomen. De plattegrond van de kerk toont een beuk met drie traveeën, een uitstekend transept en een veelhoekig koor in het noordoosten, geflankeerd door een sacristie. De zware ijzerzandstenen toren is versterkt door stevige steunberen (1511-1514 volgens archiefteksten) en heeft een aangebouwd half-achthoekig traptorentje in het zuidwesten. De voorgevel van de kerk heeft een axiaal portaal (voorheen gedateerd op het jaar 1559) onder een groot flamboyant drielichtvenster. De torenspits is later toegevoegd.
 - > In 1768 werd de beuk herbouwd in een classicistische stijl met baksteen, waarbij de oorspronkelijke zijbeuken op de kruisarmen werden verwijderd en toegemetseld. Een opvallend kenmerk van het gebouw is het gotische dwarsschip. De zuidelijke dwarsarm was ooit voorzien van een klein portaal dat bekroond werd met een kleine, drielobbige nis. In de 17de eeuw werden de noord- en zuidpuntgevel opgetrokken uit baksteen met speklagen van ijzerzandsteen.
 - > Het lage koor heeft vensters met flamboyante tracering en wordt geflankeerd door hoeksteunberen die de geledingen ritmeren. Aan de zijkanten van de kerk zijn bakstenen sacristieën te vinden, rustend op een sokkel die later bekleed is met ijzerzandsteen (18de-eeuwse toevoeging).
 - > Demergotische kruiskerk met kerkhofmuur.
- > Bron: *Toerisme Scherpenheuvel-Zichem. Sint-Pieterskerk Testelt.*
 - > Bron: *Agentschap Onroerend Erfgoed 2023, Sint-Pieterskerk met kerkhof*

- > **Typologie:** Kruiskerk
- > **Stijl:** (Demer)gotiek
- > **Architect:** /
- > **Datering:** 15-16^e eeuw (restanten) voornamelijk 18de-eeuwse toevoegingen

Cultuurhistorische waarde

Collectie:

- > Digitale inventaris door architectenbureau opgesteld.
- > Het kerkinterieur vertoont een eerder sobere uitstraling. Tussen 1964 en 1968 werd de kerk grondig gerestaureerd onder leiding van architect Frans Vandendael. De binnenvloeren werden hersteld en het volledige interieur werd onder impuls van het Tweede Vaticaanse Concilie bepleisterd en witgeschilderd. De toenmalige kruisweg en enkele beelden werden toen verwijderd. Binnenin bevinden zich enkele opmerkelijke schilderijen van de hand van War Van Overstraeten (1891-1981). Deze werken omvatten:
 - > "De kruisafneming": Een olieverfschilderij dat in 1963 werd geschonken aan de kerk.
 - > "Christus op de koude steen"
 - > "Het heilig graf": Dit schilderij werd geschonken in 1981.
- > Twee beelden vallen op tussen de collectie. Allereerst is er de Piëta uit de 16de eeuw, een indrukwekkend stuk. Daarnaast is er een klein Mariabeeldje met een bijzondere geschiedenis. Het beeldje stond oorspronkelijk in een kapel naast de Demer. Tijdens de oorlog werd de kapel, samen met de brug over de Demer, opgeblazen door de terugtrekkende Belgische troepen. Het Mariabeeldje was het enige dat werd gered en kreeg vervolgens een plek in de kerk.
- > Colin-orgel uit 1797. Werd in 2008 gerestaureerd.
- > Een andere opmerkelijke eigenschap van de kerk zijn de glas-inloodramen. Deze ramen werden vrijwel allemaal geschonken door dorpsbewoners, zoals gebruikelijk was. Onderaan elk raam staan de namen van de schenkers vermeld. Het loont zeker de moeite om aandacht te besteden aan deze prachtige glasramen en de namen te ontdekken die eraan verbonden zijn.

Tradities en devoties:

- > Feest van Sint-Jozef op 19 maart. Processie van de kerk naar de Sint-Jozefskapel begeleid door de plaatselijke fanfare.

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Opbouw:

- > **Type:** Kruiskerk
- > Het plattegrond ontplooit een beuk van drie traveeën, een uitspringend transept en een veelhoekig koor in het noordoosten geflankeerd door een sacristie.
- > **Opdeelbaarheid:** Het grondplan van de kerk laat een natuurlijke compartimentering toe tussen enerzijds het kerkschip, de zijbeuken, het altaar en het portaal.

Exploitatietoelagen

- > In het Meerjarenplan is voor het kerkgebouw zelf een gemiddeld exploitatiebudget van 11.250 euro voorzien op jaarbasis. Voor de overige kosten als bestuur van de eredienst circa 9.000 euro, voor de kerk van Ter Hoeve circa 5.750 euro op jaarbasis. Voor al deze bedragen komt de Stad tussen met een exploitatietoelage.

Oppervlakte:

- > 420 m²

Voorzieningen:

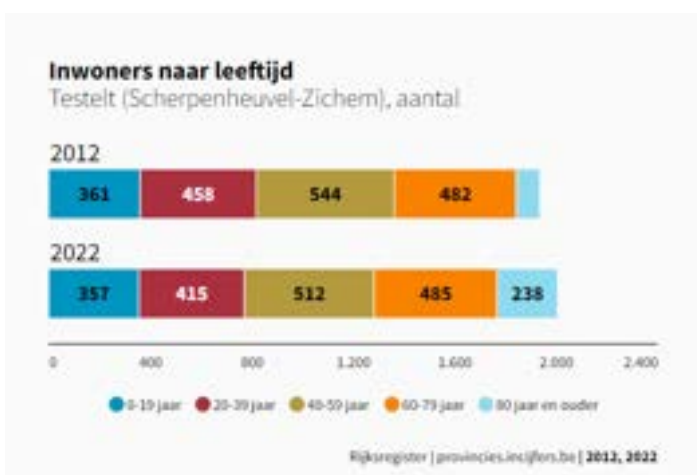
Sanitair	Aanbouw sanitair is lopende (ook voor mindervaliden)
Verwarming	Wordt in 2024 vernieuwd
Verlichting	Wordt in 2024 vernieuwd
Regenwater	/
Zonnepanelen	Nee
Keukenvoorzieningen	Nee
Audio	Recente installatie
Rolstoeltoegankelijkheid	Kleine dorpel
Diefstal- en brandbeveiliging	/

Toestand en uitgevoerde renovatiewerken:

De algemene toestand is goed volgens het laatste rapport van Monumentenwacht. Het kerkinterieur werd recentelijk vernieuwd. Verwarmingsinstallatie wordt in 2023-2024 vernieuwd. Toepassing van een nieuwe gasinstallatie of verwarmingsspots wordt nog onderzocht. De glas-in-loodramen worden door middel van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' gerestaureerd. In 2024 zal de loskomende kalk in op het transept aangepakt worden.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Begraafplaats:

- > Kerkhof aanwezig.
- > Begraafplaats nabij kerk Ter Hoeve (1,4 km.)

Mobiliteit:

Parking:

- > Rondom de kerk zijn er verschillende parkeerplaatsen.
- > Bushalte 'Testelt Bareel' 130 m. ten noorden van de kerk. Lijn 31.

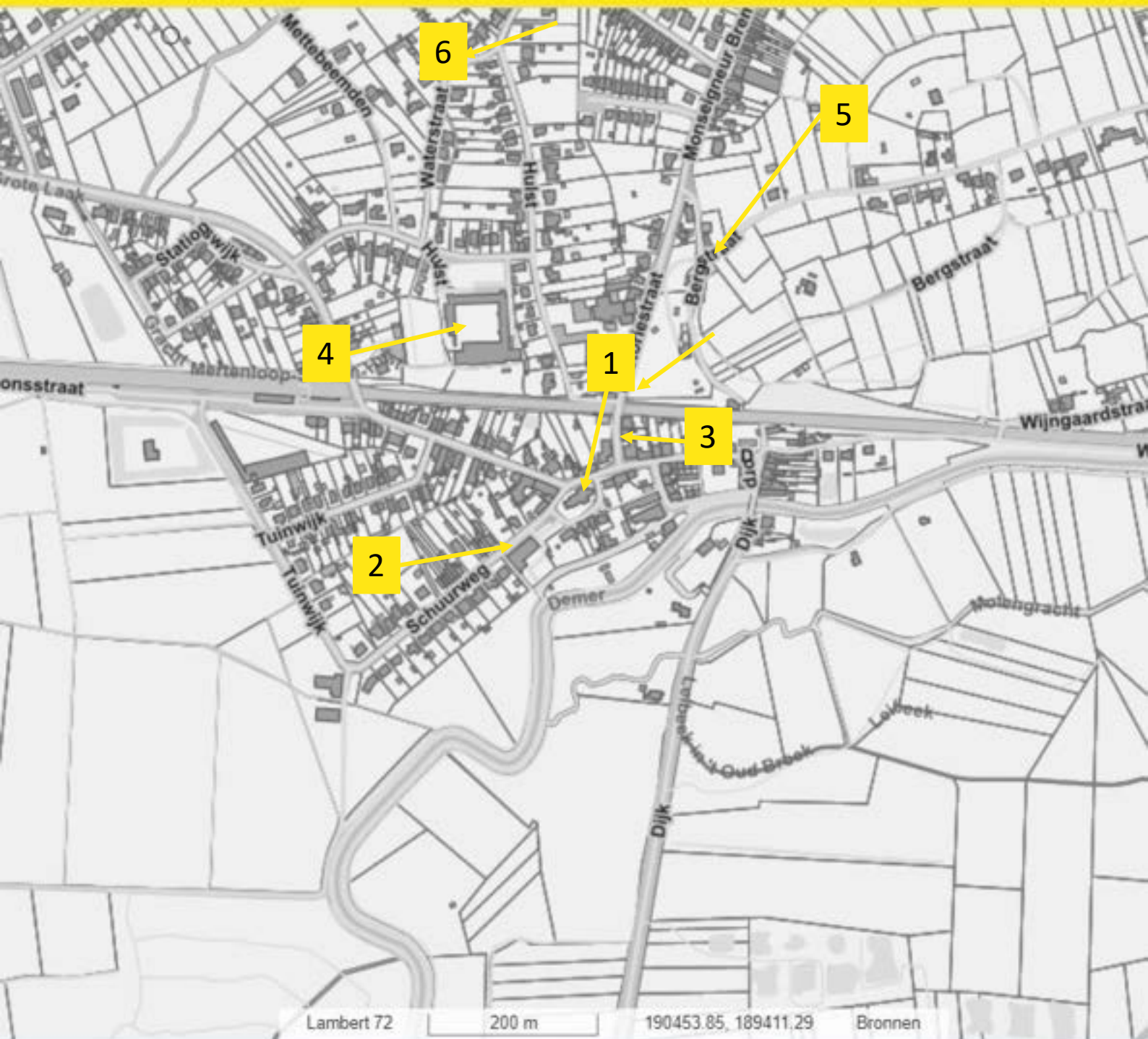
Trein:

- > Station Testelt (450 m.)

Voorziening omgeving:

- > Zaal Concordia (100 m.)
- > Sint-Jozefkapel (450 m.)
- > Basisschool Den Hulst (450 m.)
- > School Teekbroek

GEOPUNT

Legende:

1. Kerkgebouw en kerkhof	4. Basisschool Den Hulst
2. Zaal Concordia	5. Sint-Jozefkapel
3. Bushalte Testelt Bareel	6. Dorpsschool 't Steltje

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

Frequentie erediensten:

- > Zondag om 9.30u

Doopsels:

- > Ja

Huwelijken:

- > Ja

Andere vieringen/ pastoraal gebruik:

- > Feest van Sint-Jozef op 19 maart. Processie van de kerk naar de Sint-Jozefskapel begeleid door de plaatselijke fanfare.

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > 30

Communies en vormsels:

- > Gezamenlijk met de Pastorale Zone Averobde

Uitvaarten:

- > Ja

Openingsuren:

- > Tijdens vieringen en andere activiteiten. Niet op andere tijdstippen geopend.

Niet-pastoraal gebruik:

- > Concerten
- > Rondleidingen
- > Opening, bijvoorbeeld met de Open Kerkendagen

Sint-Jan Baptist en Onze Lieve-Vrouw te Hemelopneming Abdijkerk – Averbode

Identificatie

Geografische ligging:

- > **Adres:** Abdijstraat 1, 3272 Averbode (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Averbode

Eigenaar: VZW Norbertijnen te Averbode

Beschermingsstatuut:

- > Beschermd monument. Deze bescherming is geldig sinds 01-02-1937. De abdijkerk is het eerste gebouw van de abdijsite dat beschermd werd. Later werden nog de abdijgebouwen, enkele bijgebouwen en de omheiningsmuren beschermd (1974-2014).

Cultuurhistorische waarde

Gebouw:

> Bouwfases:

- > De oorsprong van de abdij gaat terug tot ongeveer 1135, toen kanunniken van de Sint-Michielsabdij in Antwerpen de Abdij van Averbode stichtten als een dubbelklooster, waar zowel mannen als vrouwen leefden. In de 13e eeuw werd de abdij echter definitief ontdubbeld en verhuisden de zusters naar Keizerbos.
 - > De abdij verwierf in de loop van de tijd aanzienlijke macht en rijkdom, met het patronaatsrecht en de tienden van meer dan 30 kerken. De abt kon pastoors voordragen, en gedurende vele jaren dienden norbertijnen van Averbode als pastoors in 27 parochies.
 - > Tijdens de 16e eeuw leed de abdij onder de gevolgen van oorlogen en rondtrekkende troepen, en de norbertijnen trokken zich regelmatig terug naar hun refugie in Diest. Niettemin werd tussen 1664 en 1672 een nieuwe abdijskerk gebouwd, ontworpen door de Antwerpse architect Jan Van den Eynde.
 - > In de 18e eeuw werden de kloostergebouwen vernieuwd en uitgebreid, maar aan het einde van die eeuw werd de abdij tijdens de Franse Revolutie verbeurd verklaard. De roerende en onroerende goederen werden verkocht in 1798 en sommige gebouwen werden geleidelijk leeggehaald en gesloopt.
 - > Gelukkig werd de abdij in 1802 teruggekocht door een broeder, waarna de abdijsgemeenschap langzaam opnieuw werd opgebouwd. De abdij werd heropgericht in 1834, en er werden restauratiewerkzaamheden uitgevoerd, zowel aan de buitenkant als binnenin de kerk, die duurden tot 2002.
 - > De officiële eerstesteenlegging gebeurde op 31 juli 1664. In januari 1668 stortten de pijlers in, maar in 1670 stond het gebouw onder dak. Op 11 juli 1672 werd de kerk in gebruik genomen.
- > Uit ijzerzandsteen en witte steen opgetrokken barokke kerk met een basilicale en centrale opbouw in de vorm van een omgekeerd kruis.
- > Bron: *Scherpenheuvel-Zichem (2015). Een langetermijnvisie voor de kerkgebouwen van Scherpenheuvel-Zichem.*
- > Bron: *Agentschap Onroerend Erfgoed 2023, Abdij van Averbode: kerk.*

- > **Typologie:** Basilicale en centrale bouw
- > **Stijl:** Barok
- > **Architect:** Jan Van den Eynde
- > **Datering:** 1664-1672

© Abdij van Averbode

Cultuurhistorische waarde

Collectie:

- > De barokke decoratie van de voorgevel wordt deels overgenomen in het interieur maar met een meer symmetrische vormgeving. Het centraal volume heeft geen koepel.
- > De kerk heeft een open interieur waarin de overvloedige en rijke versiering de architecturale compositie tracht te verdringen. Het mobiliair is een kleurrijk ensemble.
 - > Schilderijen van P.J. Verhaghen (einde 18e eeuw), een doksaal van C. Lowijs, een koorgestoelte van O. Herry (1667-1672), en zijaltaren door Pieter Scheermakers (1702).
 - > Twee marmeren zijaltaren uit de 19e eeuw van Petrus Peetersen en het hoofdaltaar van Feuillan Houssar (1753) en Denis-Georges Bayar (1753-1757).
 - > Orgel van Hyppoliet Loret uit Laken (1854-1859) met een orgelkast van J.P. Piersotte uit Elsenen, een opvallend voorbeeld van romantische orgelbouw.
 - > Marmeren vloertegels uit de 18e eeuw met uitzonderlijke kwaliteit van materiaal en aanlegpatroon.

Tradities en devoties:

- > De Norbertijnen van Averbode leven in een gemeenschap met zo'n 55 medebroeders, waarvan er een 30-tal in de abdij wonen. De anderen zijn vanuit deze gemeenschap uitgezonden en zijn actief in Kerk en samenleving. De broeders volgen de regel van Sint-Augustinus, maar de Orde heeft ook een eigen "regelgeving" voor het dagelijkse leven. Die regels zijn samengebracht in de "Constituties van de Orde". Het zijn praktische richtlijnen voor het religieuze leven van de norbertijnen, voor het bestuur van de Canonie, voor de opname van nieuwe kandidaten en hun opleiding, en voor het bestuur en de structuur van de Orde. Een tweede deel, dat regelmatig kan worden herzien, handelt dan weer over te volgen procedures voor bepaalde omstandigheden.
- > Haar eerste roeping en zending is te bouwen aan een geestelijke en menselijke communio – naar binnen en naar buiten haar gemeenschappen toe. "We kunnen God niet beminnen als we elkaar niet beminnen. De liefde tot de broeders en zusters toont de ware liefde tot God." (Constituties van onze Orde, 26)
- > **Getijdengebed in de abdij van Averbode:**
 - > Het getijdengebed of goddelijk officie is het gebed van de Kerk op de verschillende uren van de dag. Het kent een lange traditie - reeds in de tijd van de Joden droegen de priesters 's ochtends en 's avonds een offer op en werd er gebeden - en stamt uit de aansporing om 'zonder ophouden te bidden' uit het Nieuwe Testament. Het getijdengebed wordt iedereen aanbevolen en is verplicht voor geestelijken en kloosterlingen. Voor hen vormt het de corebusiness. Door middel van het getijdengebed bidt de kloostergemeenschap voor de wereld en is ze op bijzondere wijze met de wereld verbonden. Heel het dagritme is erop afgestemd.
- > Meer info over het getijdengebed:

<https://immaterieelerfgoed.be/nl/erfgoederen/getijdengebed-in-de-abdij-van-averbode>

© Abdij van Averbode

© Abdij van Averbode

© Abdij van Averbode

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Opbouw:

- > **Type:** Centraalbouw
- > De aanleg is een combinatie van een centrale en basilicale aanleg in de vorm van een omgekeerd kruis: de vierkante west-"beuk", wordt geflankeerd door vier hoge, uitspringende zijarmen, waartussen lage kwartronde kapellen voorzien werden. De benedenkerk met centraalbouw telt twee traveeën, het langerekte koor telt een vijf traveeën lang schip met zijbeuken van vier traveeën en een halfronde absis. De dwarsbeuk telt telkens twee traveeën. De hoge toren werd afzonderlijk gebouwd om de eenheid van de kerk niet te verstoren en de voorgevel niet in het gedrang te brengen.
- > De smalle, verticaal gestructureerde voorgevel, is kleurrijk door het materiaalgebruik. Er werd gebruik gemaakt van blauwe hardsteen uit Nijvel en witte zandsteen uit Gobertange. De gevel is sterk verfraaid met woelige barokmotieven.
- > **Opdeelbaarheid:** Eén centrale ruimte laat veel mogelijkheden toe. Eventuele compartimentering kan met behulp van schermen en/of mobiele wanden.

Oppervlakte:

- > 1974 m²

Voorzieningen

Sanitair	Sanitair op het abdijplein en beschikbaar via het abdijporter
Verwarming	Verwarming vooral ter bescherming van het interieur (koorgestoelte, altaren, orgels en ander meubilair. Er kan gestookt worden tot ongeveer 16°C.
Verlichting	Kerk wordt op feestdagen en bijzondere gelegenheden verlicht.
Regenwater	/
Zonnepanelen	/
Keukenvoorzieningen	/
Audio	Geen audio-installatie aanwezig
Beeldscherm	/
Rolstoeltoegankelijkheid	Rolstoeltoegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	Diefstal- en brandbeveiliging aanwezig
Bliksembeveiliging	In orde
Gsm-operatoren	Aanwezig, maar niet zichtbaar

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Toestand:

De laatste rapporten dateren van 2011 en zijn bijgevolg niet meer representatief voor de huidige toestand van de kerk.

Uitgevoerde restauratie- en renovatiewerken:

Bouwonderneming Van Loy & Cie restaureerde de abdijkerk in 2019. Onder andere de toren, het timmerwerk in de daken, de natuurstenen gevels (goten, glas in lood ramen en witte steen), het smeedwerk (waaronder de bol en windwijzer op de toren als het smeedijzeren kruis) werden onder handen genomen.

Financiële gegevens:

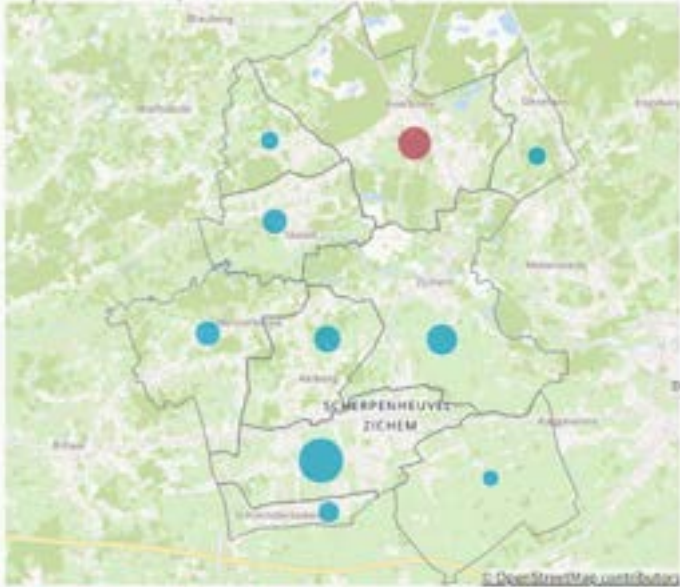
Exploitatietoelagen

- > In het Meerjarenplan is voor de Abdijkerk zoals gebruikelijk geen budget voorzien. Dit wordt opgenomen door de abdij zelf. Ondanks het feit dat de abdijkerk parochiekerk is, komt de Stad Scherpenheuvel-Zichem dus niet tussen.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Inwoners volgens Rijksregister
wijken in Scherpenheuvel-Zichem, aantal

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2022

Inwoners volgens Rijksregister
aantal

Inwoners naar leeftijd

Averbode (Scherpenheuvel-Zichem), aantal

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2012, 2022

Begraafplaats:

- > Begraafplaats ligt op 750 m ten noordwesten van de kerk nabij de abdij van Averbode.

Mobiliteit:

Parking:

- > Parking Poortberg 400m
- > Parking het Moment
- > Parking terreinen Weefbosch

Bus:

- > Dichtstbijzijnde bushalte "Tessengerlo Abdijstraat" ligt op 50m. (lijn 19b).

Trein:

- > Station Zichem (2,8 km)

Voorziening omgeving:

- > Basisschool de Vlindertuin (350 m.)
- > Openbare bibliotheek (650 m.)
- > Zaal Weefbosch (500 m.)
- > Natuurgebied Averbode Bos en Heide (850 m.)

GEOPUNT

Legende:

1. Abdijkerk Averbode

2. Begraafplaats

3. Basisschool Vlindertuin

4. Bibliotheek

5. Bushalte

6. Zaal Weefbosch

7. Dorpskerk Averbode

8. Natuurgebied Averbode bos en heide

9. Parking Poortberg

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

Frequentie erediensten:

- > Maandag tem zaterdag: 7.30u morgengebed, 11u. eucharistie, 18u. avondgebed.
- > Zondag: 7.30u. morgengebed, 11u. Eucharistie, 18u. avondgebed.

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > /

Doopsels:

- > Vinden plaats in de dorpskerk

Communies en vormsels:

- > Gezamenlijk voor de Pastorale zone Averbode

Huwelijken:

- > ja

Uitvaarten:

- > ja, voor de eigen gemeenschap

Andere vieringen/ pastoraal gebruik:

- > Het genadebeeld van Onze-Lieve-Vrouw is in de abdijkerk een aantrekkingspool voor bedevaarders. In 2018 werd een nieuwe kaarsenkapel ingericht. De vele brandende kaarsjes getuigen van de zorgen en vreugden die bezoekers willen toevertrouwen aan God, op voorspraak van Maria.

Openingsuren:

- > Doorheen de dag geopend

Niet-pastoraal gebruik:

- > Veelvuldig bezoek door gelovigen, toeristen, etc.
- > Verschillende culturele activiteiten zoals concerten, voordrachten, etc.

Bijkerk Mariahal - Scherpenheuvel

Identificatie

Geografische ligging:

- > **Adres:** Isabellaplein 18, 3270 Scherpenheuvel (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Scherpenheuvel

Eigenaar: kerkfabriek OLV Scherpenheuvel

Beschermingsstatuut:

- > ligt in het beschermd landschap van de Onze-Lieve-Vrouwbasiliek en omgeving (besluit 16/04/1953, publicatie 21/05/1953).

© Jochem Baas

© Jochem Baas

© Jochem Baas

Cultuurhistorische waarde

Gebouw:

- > Bouwfases:
 - > Om tegemoet te komen aan de groeiende stroom aan gelovigen en pelgrims werd in 1972 een houten zaalkerk opgericht. Deze zaalkerk, zonder toren, bood een extra ruimte om de bedevaarders te ontvangen, aangezien het aantal bezoekers in de basiliek niet langer kon worden opgevangen. De houten zaalkerk diende als een welkome uitbreiding van de bestaande bedevaartfaciliteiten en voorzag in de groeiende behoefte aan een geschikte plaats voor religieuze bijeenkomsten en gebedsdiensten. De bijkerk was echter als tijdelijke oplossing bedoeld.
- > Uit hout, metaal en baksteen opgetrokken zaalkerk.
- > Bron: *Scherpenheuvel-Zichem (2015). Kerkenplan, een langetermijnvisie voor de kerkgebouwen van Scherpenheuvel-Zichem.*

Collectie en inrichting:

- > Houten balken afgewisseld door witte plafonds en een beige vloer zorgen voor een ingetogen en sobere sfeer. Ook de kerkinrichting ligt in lijn met het interieur. Het relatief kleine aantal aan objecten zorgt voor een algemeen sobere sfeer.

© Jochem Baas

- > **Typologie:** zaalkerk
- > **Stijl:** Modern
- > **Architect:** /
- > **Datering:** 1972

© Jochem Baas

© Jochem Baas

© Jochem Baas

© Jochem Baas

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Opbouw:

- > **Type:** Zaalkerk
- > Eén grote open ruimte, gelijkaardig aan een schuurbouw. De ruimte wordt voornamelijk gekenmerkt door houten draagbalken, witte schuine plafonds en ramen verwerkt in het zadeldak.

Oppervlakte:

- > 1930 m²

Opdeelbaarheid: De grote open ruimte maakt veel mogelijk. Compartimentering door middelbaar verplaatsbare meubels kunnen de ruimte tot een polyvalente ruimte transformeren.

Exploitatietoelagen

- > In het Meerjarenplan van de kerkfabriek OLV Scherpenheuvel is een gemiddeld exploitatiebudget van 2.600 euro voorzien op jaarbasis voor het beheer van de Mariahal.

Voorzieningen:

Sanitair	Toiletruimte met meerdere toiletten voor dames en heren
Verwarming	Gas met luchtblazers
Verlichting	Grotendeels Led
Regenwater	Nee
Zonnepanelen	Nee
Keukenvoorzieningen	Nee – wasbak aanwezig
Audio	Ja – is OK
Rolstoeltoegankelijkheid	Ja is OK
Diefstal- en brandbeveiliging	Nee
Bliksembeveiliging	Nee
Gsm-operatoren	Nee

Toestand:

Cf. rapport Monumentenwacht:

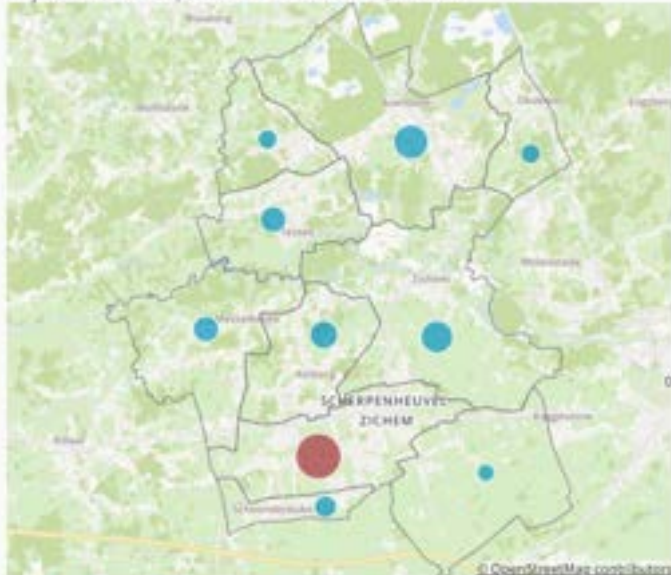
Verkeert is een relatief goede staat. Op termijn wordt er echter nagedacht om het gebouw af te breken en een nieuw gebouw op een andere locatie neer te zetten. Dit om het landschap rondom de basiliek te vrijwaren van storende elementen zoals de Mariahal, die aanvankelijk slechts als tijdelijke oplossing gebouwd werd.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Inwoners volgens Rijksregister

wijken in Scherpenheuvel-Zichem, aantal

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2022

Begraafplaats:

- > Begraafplaats ligt op 650 m. ten noordwesten van de kerk.

Mobiliteit:

Parking:

- > Parking Mariahal op 100m.

Openbaar vervoer:

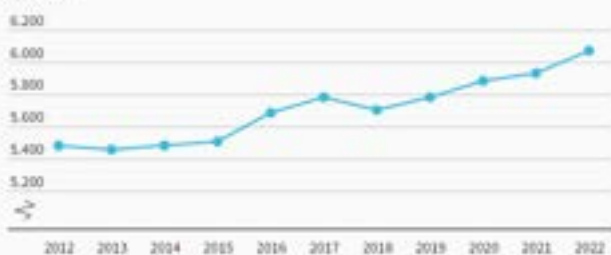
- > Bushalte 'Op 't hof,' 400m., Bedient door lijn 30.
- > Station Zichem 3,7 km.
- > Station Testelt 5,2 km.

Voorziening omgeving:

- > Basiliëk 100 m.
- > Huis van Maria 130m.
- > OC Den Egger 800m.
- > Vrije basisschool OLV 210 m.
- > Stedelijke kleuterschool 't Karakolleke, 350 m.
- > Buitengewoon basisonderwijs Klaverblad 800m.

Inwoners volgens Rijksregister

aantal

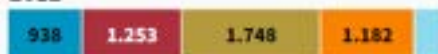
Scherpenheuvel (Scherpenheuvel-Zichem)

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2012 - 2022

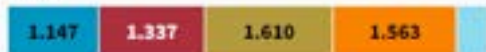
Inwoners naar leeftijd

Scherpenheuvel (Scherpenheuvel-Zichem), aantal

2012

2022

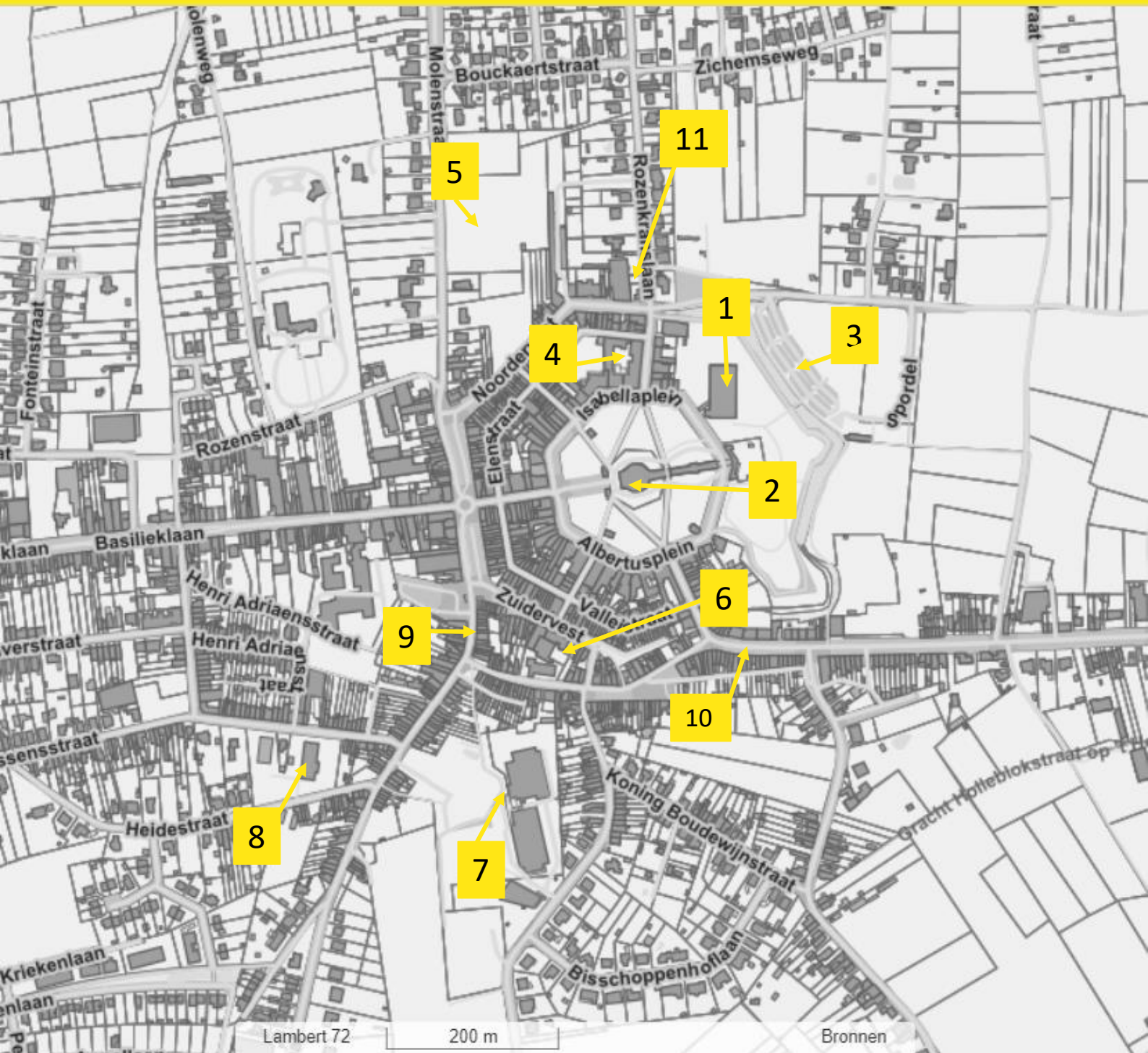

0 1.000 2.000 3.000 4.000 5.000 6.000 7.000 8.000

0-19 jaar 20-39 jaar 40-59 jaar 60-79 jaar 80 jaar en ouder

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2012, 2022

GEOPUNT

Legende:

1. Mariahal	5. Begraafplaats	9. Bushalte gemeentehuis
2. Basilliek	6. Stedelijke kleuterschool 't Karakolleke	10. Bushalte Op 't hof
3. Parking Mariahal	7. OC Den Egger	11. Vrije basisschool OLV
4. Huis van Maria	8. Buitengewoon basisonderwijs Klaverblad	

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

Frequentie erediensten:

- > Vieringen tijdens het bedevaartsseizoen. Uur op aanvraag.

Doopsels:

- > /

Huwelijken:

- > /

Andere vieringen/ pastoraal gebruik:

- > Verschillende grotere pastorale bijeenkomsten, bijvoorbeeld Missiodag

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > Naargelang aanvraag, vaak grote groepen

Communies en vormsels:

- > Gezamenlijk binnen de Pastorale zone Scherpenheuvel

Uitvaarten:

- > /

Openingsuren:

- > Tijdens aangevraagde momenten in het bedevaartsseizoen.

Niet-pastoraal gebruik:

- > Diverse activiteiten

Onze-Lieve-Vrouw – Scherpenheuvel

Identificatie

Geografische ligging:

- > **Adres:** Isabella plein z/n, 3270 Scherpenheuvel (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

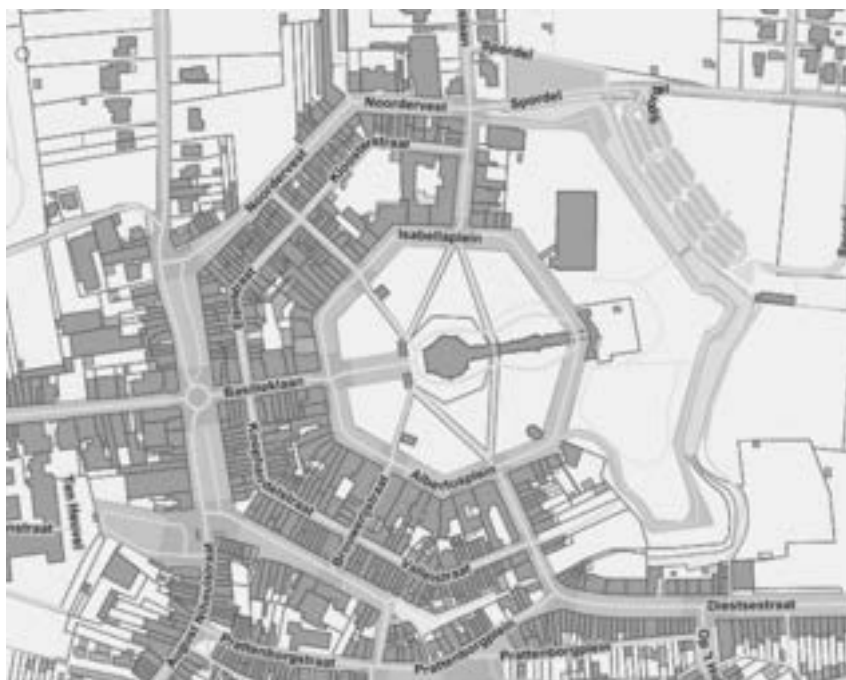
Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Scherpenheuvel

Eigenaar: kerkfabriek OLV Scherpenheuvel

Beschermingsstatuut:

- > is aangeduid als beschermd monument 'Basiliek Onze-Lieve-Vrouw'. Deze bescherming is geldig sinds 29-01-1952
- > is aangeduid als beschermd cultuurhistorisch landschap 'Basiliek Onze-Lieve-Vrouw met omgeving'. Deze bescherming is geldig sinds 16-04-1953

Cultuurhistorische waarde

Gebouw:

> Bouwfases:

- > In 1610 werd de parochie van Scherpenheuvel opgericht, nadat het zich kerkelijk had losgemaakt van Zichem. De eerste pastoor, E.H. Joost Bouckaert, richtte het Oratorium van Scherpenheuvel op en speelde een belangrijke rol in zowel de zorg voor de kerk als de ontwikkeling van het bedevaartsoord. Het Oratorium was actief betrokken bij bedevaarten, onderwijs en ruimtelijke ordening in opdracht van Isabella. Scherpenheuvel kreeg een zevenhoekige stervormige plattegrond, symmetrische straten en drie stadspoorten. De stad werd volledig omringd door een wal.
- > De bouwgeschiedenis van de kerk begon in 1602 met de oprichting van een klein houten kapelletje, dat diende als onderkomen voor het Madonnabeeld. In 1604 werd een grotere stenen kapel gebouwd, die later werd afgebroken toen de bouw van de huidige kerk vorderde. In 1607 gaven Albrecht en Isabella opdracht voor de constructie van het kostbare gebouw. Het duurde twintig jaar voordat de zevenhoekige kerk met een hoge koepel voltooid was.
- > De bedevaartkerk is ontworpen door Wenceslas Cobergher in opdracht van de aartshertogen. Het heeft een centrale plattegrond met een overkoepeld centraal volume, omgeven door zes lagere kapellen en een portaal. De gevel is breed en vlak, met enkele barokke elementen zoals obelissen, kandelaars en medaillons die wijzen op de overgang naar de barokstijl van de 17e eeuw. De koepel is geïnspireerd door de koepels van de Sint-Pieterskerk in Rome, ontworpen door Vignola. De steunberen hebben de vorm van dubbele volutes, vergelijkbaar met die van de Sint-Jan-der-Florentijnen in Rome.
- > De toren van de kerk heeft een imposant maar enigszins log volume, met barokke versieringen die naar boven toe uitbundiger worden. Aan de voet van de toren bevindt zich een mooie en sobere sacristie met klassieke proporties en rechthoekige vensters met frontons.

> Barokke zevenhoekige centraalbouw, geïnspireerd op de Romeinse Sint-Pietersbasiliek.

> Bron: *Scherpenheuvel-Zichem (2015). Een langetermijnvisie voor de kerkgebouwen van Scherpenheuvel-Zichem.*

> Bron: *Agentschap Onroerend Erfgoed 2023, Basiliek Onze-Lieve-Vrouw.*

- > **Typologie:** Centraalbouw
- > **Stijl:** Barok
- > **Architect:** Wenceslas Cobergher
- > **Datering:** Begin 17^e eeuw

Cultuurhistorische waarde

Collectie:

- > Het interieur van de kerk is donker en compact, met een koepel versierd met platte ribben. De kapellen aan de zijkanten zijn autonoom ontworpen en hebben alleen een smalle doorgang in de muur als verbinding. Er is geen apart koor aanwezig in de kerk.
 - > Een bijzondere vermelding verdienen de doeken van Theodoor Van Loon, die dateren uit de periode tussen 1623 en 1632. Deze schilderijen zijn erkend als topstukken en genieten een speciale status volgens het topstukkendecreet. Ze zijn opgenomen in een lijst van kunstwerken van uitzonderlijke artistieke waarde.
 - > Een ander opmerkelijk object is het barokhoofdaltaar, vermoedelijk gemaakt door Colijn de Nole in 1622. Dit altaarstuk toont de kenmerkende barokke stijl, met weelderige decoraties en dramatische composities. Het vormt een indrukwekkend middelpunt van de basiliek.
 - > Een derde belangrijk stuk is het renaissancistische doopvont, gemaakt door P. de Clerck II in 1610. Dit doopvont is een prachtig voorbeeld van vakmanschap uit de renaissanceperiode. Het vertoont verfijnde stijlkenmerken en getuigt van het meesterschap van de maker.

Tradities en devoties:

- > Vanaf het midden van de 16^e eeuw bezochten de inwoners van Zichem Scherpenheuvel, zo'n drie kilometer buiten de stad. Bovenop de berg stond een oude eik waaraan een Mariabeeld hing. Het beeld werd aanbeden om genezing van koorts af te smeken. In 1580 – tijdens de godsdienstoorlogen – veroverden de Staatsen Zichem. Alle uitingen van katholicisme werden onderdrukt, alsook de devotie rond het Mariabeeld in de oude eik. Spaanse soldaten uit de garnizoenen van Zichem en Diest, gewond en besmet met allerhande ziekten, volgen het voorbeeld van de lokale bevolking en trekken op bedevaart naar de Scherpenheuvel. Mirakelverhalen deden de ronde waardoor meer en meer mensen op bedevaart naar Scherpenheuvel trokken. De aantrek was zo groot dat de toenmalige aartshertogen Albrecht en Isabella – die het bedevaartsoord zelf hadden bezocht – in 1609 met de bouw van de constructie – de huidige basiliek – zijn gestart.
- > De Mariaverering is er tot op vandaag sterk en de basiliek één van de belangrijkste bedevaartsoorden van België.
- > **Kroningsfeesten**
- > Op 25 augustus 1872 kroonde paus Pius IX het genadebeeld van Onze-Lieve-Vrouw van Scherpenheuvel. Die prestigieuze erkenning wordt om de 25 jaar herdacht. Het gebruik van het kronen van Mariabeelden heeft een lange geschiedenis. In het Oosten werden iconen al vroeg voorzien van een gouden kroon, vaak versierd met edelstenen. Dit gebruik verspreidde zich vanaf de Middeleeuwen ook naar het Westen. Binnen de katholieke theologie wordt Maria beschouwd als de koningin van hemel en aarde, en een koningin verdient het om gekroond te worden.
- > In de 19^e eeuw stelde paus Gregorius XVI een speciale ritus voor het kronen van Mariabeelden in. Normaal gesproken komt het verzoek om een beeld te kronen vanuit een bedevaartplaats, maar in het geval van Scherpenheuvel was dit anders. Het initiatief zou zijn uitgegaan van de paus zelf, wat een buitengewone erkenning betekent van het belang van Scherpenheuvel als bedevaartsoord.

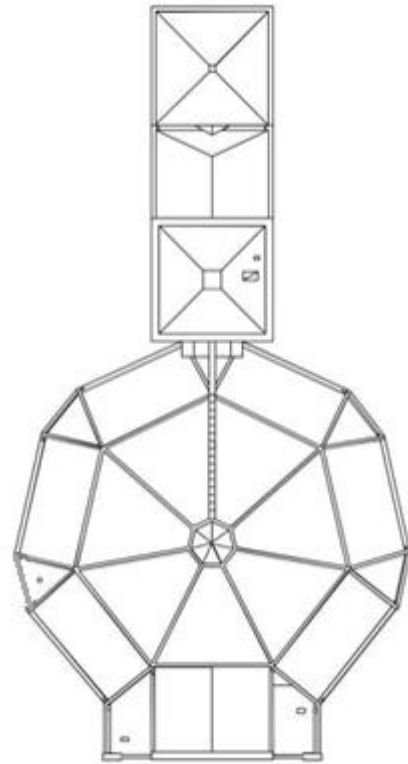
Gebouw & architecturale mogelijkheden

Opbouw:

- > **Type:** Centraalbouw
- > De architectuur van de centraalbouw van de basiliek van Scherpenheuvel is beïnvloed door zowel de Romeinse hoogrenaissance als de opkomende barokke stijl. Het ontwerp volgt een symbolische, zevenhoekige plattegrond, met een centraal overkoepelend volume dat wordt geflankeerd door zes lagere kapellen en een portaal.
- > De gevel van de basiliek is opvallend breed en wordt, naar Romeins voorbeeld, vrij vlak gehouden. Het fungeert als een horizontaal, maar toch geïntegreerd element dat de centrale binnenruimte afsluit. Deze compositie draagt bij aan de harmonie en symmetrie van het geheel, terwijl het ook esthetisch aantrekkelijk is voor het oog van de toeschouwer.
- > **Opdeelbaarheid:** Eén centrale ruimte laat veel mogelijkheden toe. Eventuele compartimentering kan met behulp van schermen en/of mobiele wanden.

Oppervlakte:

- > 1125 m²

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet
Verwarming	Gas – condenserende ketel
Verlichting	Overall LED verlichting behalve enkele spots (niet-LED)
Regenwater	Nee
Zonnepanelen	Nee
Keukenvoorzieningen	Wasbak voorzien
Audio	Recent vernieuwd
Beeldscherm	Meerdere - bewaking met camera's
Rolstoeltoegankelijkheid	Geen speciale voorzieningen – is grotendeels ok
Diefstal- en brandbeveiliging	Aanwezig
Bliksembeveiliging	Aanwezig
Gsm-operatoren	Nee

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Toestand:

Uitgevoerde renovatiewerken:

- > De laatste jaren werden de toren, de buitenkant van de basiliek en de barokgang (gang tussen voormalig Oratorianenklooster en de basiliek) gerestaureerd.
- > Verschillende restauraties en onderhoudswerken werden geregistreerd in een onderhoudslogboek, geruggesteund door een goedgekeurd landschapsbeheersplan.
- > De ganze site werd erkend als 'Openbaar Erfgoed'.
- > Momenteel wordt er gewerkt aan een masterplan met als doel de restauratie van de binnenzijde van de basiliek, de wegen in het park en het poortgebouw van de Oratoriansite en het oplossen van het vocht- en zoutprobleem in de barokgang.
- > Hiertoe werden er al een aantal vooronderzoeken afgerond zoals een archeologisch onderzoek, een materiaal-technisch onderzoek, een bestemmingsstudie van de toren en de barokgang en een klimaat- en energieaudit.

Cf. laatste verslag monumentenwacht 2020

Algemeen verkeert het gebouw in een goede staat. Het onderhoud sinds de recente buitenrestauratie is redelijk, met weinig risico op gevolgschade. Enkele aandachtspunten: Sommige onderdelen dragen sporen van ontbrekend onderhoud. Het dak is grotendeels in orde. De meeste goten waren bij de inspectie in 2020 vervuild, enkele tapgaten waren verstopt. Het metselwerk in natuursteen (ijerzandsteen en witte steen) en baksteen verkeert in goede staat. Het houten en metalen buitenschrijnwerk is sinds de restauratie niet meer onderhouden. Door oude en enkele recente lekken bladderen de afwerkklagen verspreid af. Deze aandachtspunten worden opgevolgd.

Financiële gegevens:

Exploitatietoelagen

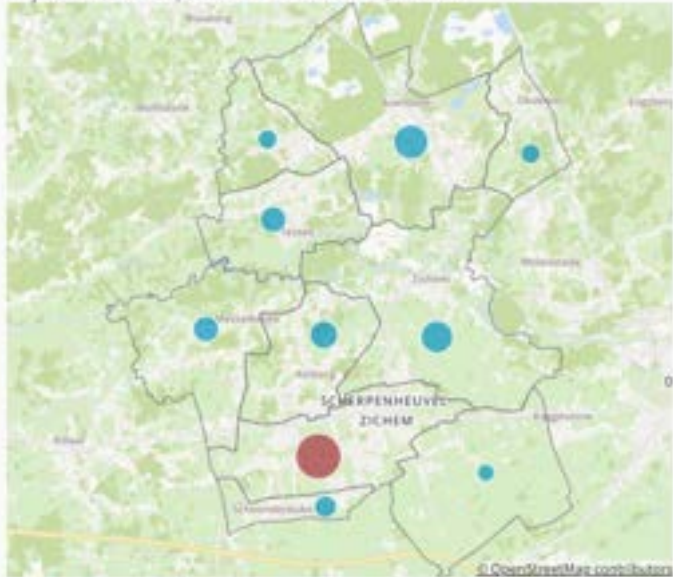
- > In het Meerjarenplan is een gemiddelde tussenkomst van de Stad in het exploitatiebudget van 76.000 euro voorzien op jaarbasis voor het beheer van de Basiliek en de Mariahal en de organisatie van de eredienst en het bestuur van de eredienst. In de praktijk is er geen tussenkomst vanuit de Stad. De kerkfabriek OLV Scherpenheuvel verwerft aanzienlijke inkomsten die ingezet worden voor onder meer de kosten aan het beheer van de Basiliek (voor het gebouw op zich een gemiddeld exploitatiebudget van circa 96.000 euro op jaarbasis). Vanaf 2024 is het de bedoeling dat de Stad geen tussenkomst voor exploitatie meer doet.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Inwoners volgens Rijksregister

wijken in Scherpenheuvel-Zichem, aantal

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2022

Begraafplaats:

- > Begraafplaats ligt op 700 m. ten noorden van de basiliek.

Mobiliteit:

Parking:

- > Parking Mariahal op 400m.

Openbaar vervoer:

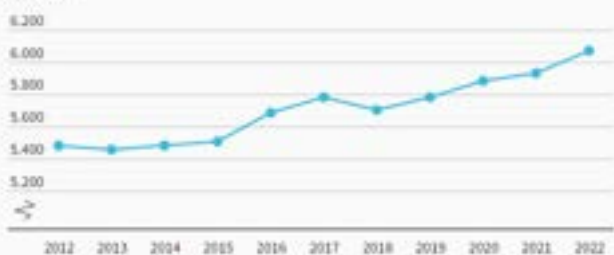
- > Bushalte 'Op 't hof', 400m, bediend door lijn 30.
- > Bushalte 'Gemeentehuis', 270 m. bediend door lijn 30.
- > Station Zichem 3,7 km.
- > Station Testelt 5,2 km.

Voorziening omgeving:

- > Mariahal 300m.
- > Huis van Maria 220 m.
- > OC Den Egger 600m.
- > Vrije basisschool OLV 350 m.
- > Stedelijke kleuterschool 't Karakolleke, 260 m.
- > Buitengewoon basisonderwijs Klaverblad 600m.

Inwoners volgens Rijksregister

aantal

Scherpenheuvel (Scherpenheuvel-Zichem)

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2012 - 2022

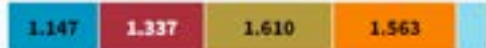
Inwoners naar leeftijd

Scherpenheuvel (Scherpenheuvel-Zichem), aantal

2012

2022

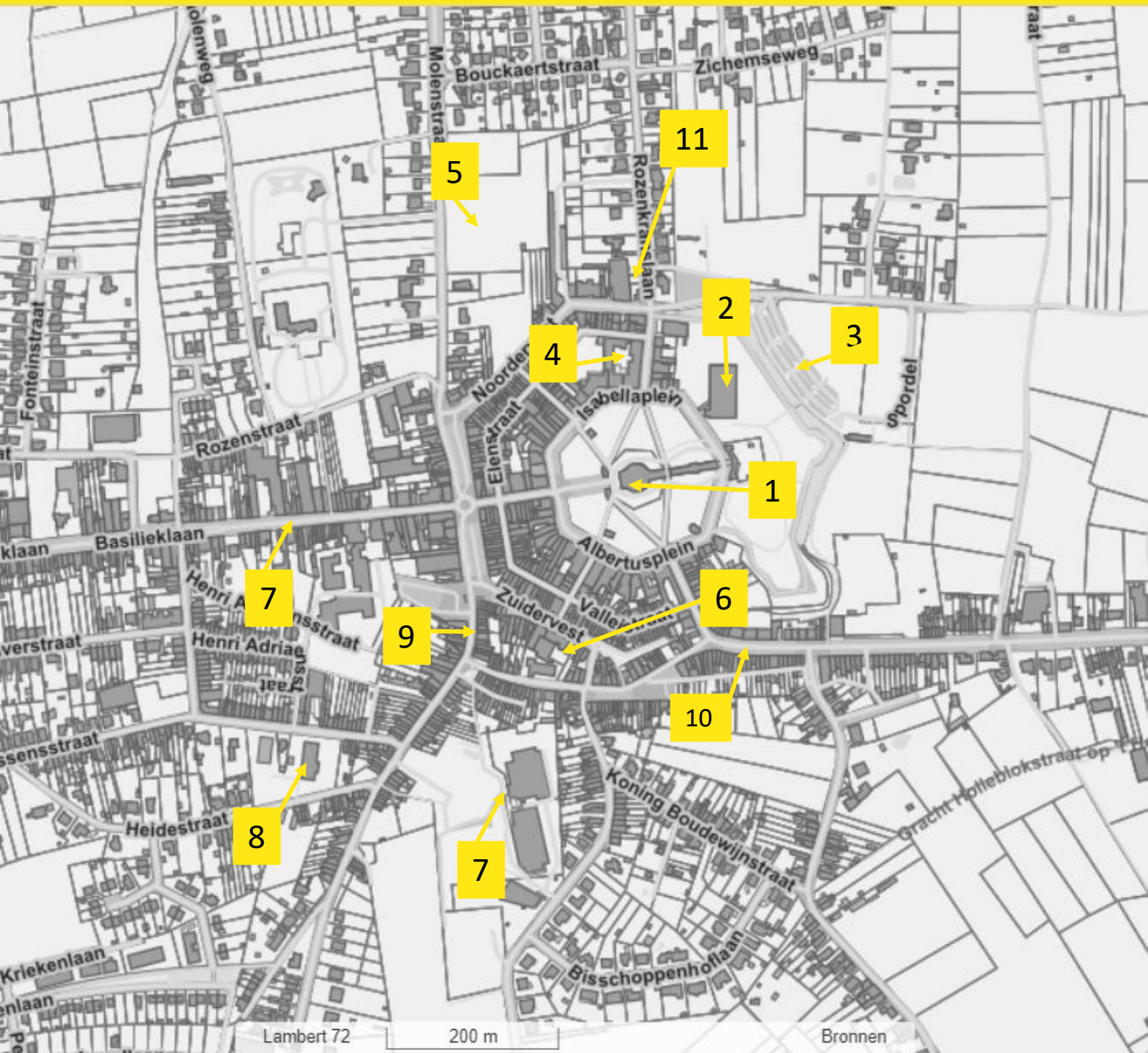

0 1.000 2.000 3.000 4.000 5.000 6.000 7.000 8.000

0-19 jaar 20-39 jaar 40-59 jaar 60-79 jaar 80 jaar en ouder

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2012, 2022

GEOPUNT

Legende:

1. Kerkgebouw	5. Begraafplaats	9. Bushalte gemeentehuis
2. Mariahal	6. Stedelijke kleuterschool 't Karakolleke	10. Bushalte Op 't hof
3. Parking Mariahal	7. OC Den Egger	11. Vrije basisschool OLV
4. Huis van Maria	8. Buitengewoon basisonderwijs Klaverblad	

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

Frequentie erediensten:

- > Maandag tem zondag: 7.30 morgengebed. Eucharistievieringen om 8:00, 11:00, 15:00. Om 18:00 avondgebed (gezongen vespers)
- > Zaterdag om 17:00
- > Zondag 10:00 en 16:00 gezongen eucharistieviering, om 7u30 eucharistieviering.

Doopsels:

- > ja

Huwelijken:

- > ja

Andere vieringen/ pastoraal gebruik:

- > (Huis van de) zegeningen

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > Grote hoeveelheden in functie van het bedevaartsoord en zondagskerk

Communies en vormsels:

- > Gezamenlijk binnen de Pastorale zone Scherpenheuvel

Uitvaarten:

- > ja

Openingsuren:

- > De basiliek is dagelijks open van 7u15 tot 19u (in de winterperiode tot 18u). Kaarsjes kunnen doorlopend gebrand worden.

Niet-pastoraal gebruik:

- > Sporadische lezingen

Sint-Eustachius – Zichem

Identificatie

Geografische ligging:

- > **Adres:** Pater R. Van De Wouwerstraat (z.n.), 3271 Zichem (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

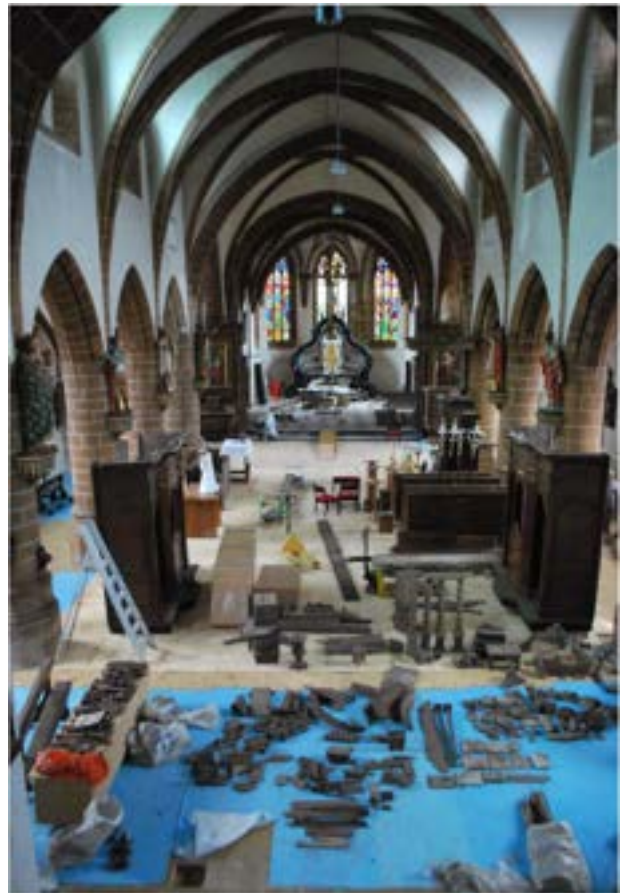
Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Scherpenheuvel

Eigenaar: kerkfabriek Zichem

Beschermingsstatuut:

- > Beschermd monument (besluit van 26/11/1942, publicatie 26/02/1943).

Cultuurhistorische waarde

Gebouw:

> Bouwfases:

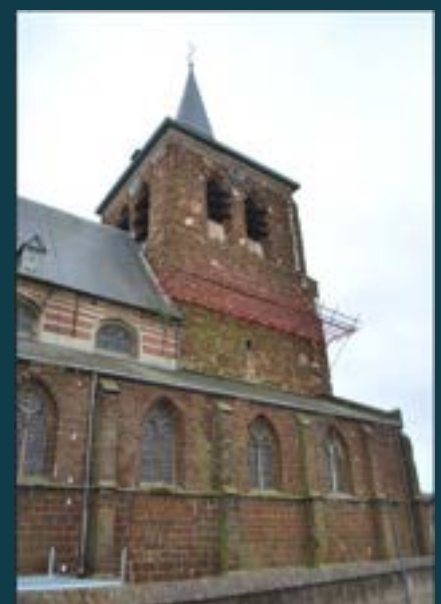
- > De exacte datum van de oorsprong van de huidige Sint-Eustachiuskerk blijft onbekend vanwege het gebrek aan archieven uit die periode. Niettemin is er over het algemeen overeengekomen dat de westertoren het oudste gedeelte van de kerk vormt en rond 1300 is opgericht. Het is ook bekend dat Renier II van Schoonvorst in 1387 drie glas-in-loodramen aan de kerk heeft geschonken bij de voltooiing van het koor. Op dit moment is slechts één van deze ramen bewaard gebleven. Dit raam toont de Calvarieberg, waarbij Christus centraal aan het kruis hangt, geflankeerd door zijn moeder Maria aan de linkerkant en zijn leerling Johannes aan de rechterkant, beide in een gebaar van rouw met hun linkerhand naar het hoofd gebracht. Het is mogelijk het oudste bewaarde glasraam in situ in België.
- > Vanwege de turbulente periode zou het echter pas in de 16e eeuw zijn dat de twee uiterste delen van de kerk met elkaar werden verbonden. Daarna volgden verschillende perioden van uitbreidingen en reconstructies, waarvan de laatste plaatsvond in 1937. Tijdens deze fase werden de zijbeuken verlengd tot aan de westertoren. Met name de grondige restauratiecampagne onder leiding van de arrondissementsarchitect Van Arenbergh en zijn zoon, aan het einde van de 19e eeuw, liet een blijvende indruk achter. Zij namen de gehele kerk, zowel het interieur als het exterieur, onder handen in overeenstemming met de neogotische stroming van die tijd. In deze fase zouden de oorspronkelijk geplande, maar eerder niet gerealiseerde "voltooiingswerken" van de kerk worden afgerond.

> Demergotische kruiskerk met begin 14^e-eeuwse toren.

- > Bron: *M. Vanderauwera (2008). ICOMOS 18 april 2008. Sint-Eustachiuskerk Zichem.*
- > Bron: *Agentschap Onroerend Erfgoed 2023, Parochiekerk Sint-Eustachius.*

- > **Typologie:** Kruiskerk
- > **Stijl:** Demergotiek
- > **Architect:** restauratiecampagne eind 19de eeuw door Van Arenbergh en zoon.
- > **Datering:** Begin 14^e eeuw

Cultuurhistorische waarde

Collectie:

- > Een spoedinventarisatie werd uitgevoerd in het teken van de restauratiewerken in de loop van 2022. Erfgoedcel De Merode, de Stad Scherpenheuvel-Zichem en PARCUM werkten daarvoor nauw samen met de Erfgoedcel.
- > Interieur: De Sint-Eustachiuskerk onderscheidt zich door een schilderachtig interieur waarbij de structurelementen van ijzerzandsteen contrasteren met de witte bepleistering. Het interieur wordt gekenmerkt door een indrukwekkende overkluizing met kruisribgewelven, waarvan de ribben een specifiek profiel hebben dat naar het einde toe smaller wordt. Opmerkelijk zijn de kapiteelloze zuilen die rusten op hoge veelzijdige basementen. Overkluizing: brede kruisribgewelven met aflopende ribprofielen.

- > Zuilen: kapiteelloos, op hoge veelzijdige basementen.
- > Gewelven: ondersteund door versierde kraagstenen.
- > Mogelijke vervanging van oudere zuiltjes.
- > Gotisch glasraam (1387) in het koor.
- > Schilderijen van P.J. Verhaghen (eind 18e eeuw) op altaren.
- > Beeldjes in volkse stijl (16e-17e eeuw).

Altaren:

- > Noorddwarsbeuk: Sint-Sebastiaansaltaar met renaissance-ornamenten (17e eeuw).
- > Drie marmeren altaren in Louis XV-stijl (midden 18e eeuw).
- > Kleine houten altaren voor het koor (18e eeuw).

Overige elementen:

- > Kansel met renaissancistische rolwerkmotieven (1645).
- > Barokke communiebank (18e eeuw).
- > Doopvont van N. Coopmans (1538).
- > Gotisch gebeeldhouwd wijwatervat in zuidwesten van de beuk.

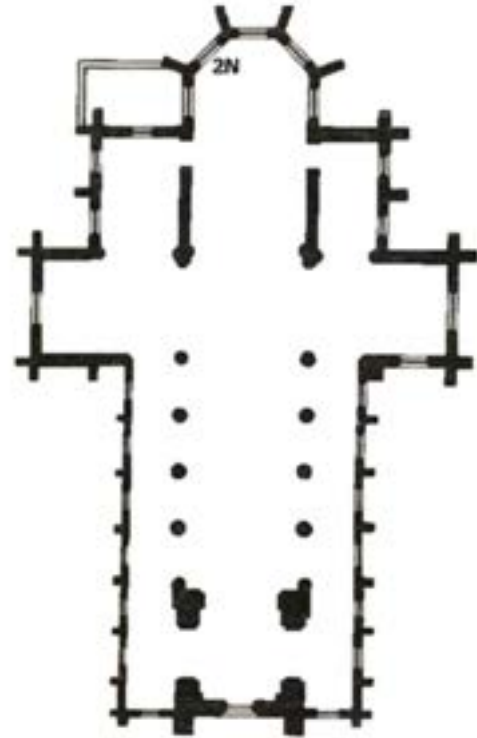
Gebouw & architecturale mogelijkheden

Opbouw:

- > **Type:** Kruiskerk
- > Het gebouw vertoont een ruime opzet, met een imposante westtoren tussen twee zijbeuken, een schip bestaande uit drie beuken met elk vier traveeën op zuilen, een breed transept en een koor dat zich uitstrekt achter het presbyterium met een vijfhoekige apsis. De klokkentoren boven de ingang is opvallend massief en dateert uit circa 1300, opgetrokken uit ijzerzandsteen afkomstig uit de regio. Het westelijke deel van de toren wordt onderbroken door een roosvenster. Het gedrongen koor werd ongeveer een eeuw later opgetrokken uit dezelfde steensoort, met zware steunberen die sterk uitsteken en voorzien zijn van een kroonlijst met rozetten versierde klossen
- > Hoge steunberen domineren het dak en versterken de vroeger met hogers en kruisbloemen versierde puntgevels, samen met de muren die verfraaid zijn met een opengewerkte balustrade en pinakels (te zien aan de noordelijke dwarsarm).
- > **Opdeelbaarheid:** Het grondplan van de kerk laat een natuurlijke compartimentering toe tussen enerzijds het kerkschip, de zijbeuken het altaar en het portaal.

Oppervlakte:

- > 1142 m²

Toestand:

De Sint-Eustachiuskerk in Zichem ondergaat dringende instandhoudingswerken, die naar verwachting twee jaar zullen duren. In maart 2022 zijn de werken gestart.

De stad investeert een bedrag van 2 miljoen euro in deze consolidatiewerken, terwijl de totale kosten van de werken 4,8 miljoen euro bedragen. Het gebouw verkeert in een zeer slechte staat en is al sinds de jaren '80 onderhevig aan verschillende noodherstellingen. De eerste fase van de werken omvat stabiliteitswerken, het demonteren en restaureren van glasramen, het consolideren van de binnenbepleistering en muurschilderingen, evenals kleine reparaties aan kerkmeubilair en kunstvoorwerpen. Het gebouw zal volledig in de steigers worden gezet en zowel het interieur als exterieur zullen worden aangepakt. De kerk kan tijdens de werken niet worden gebruikt. Pas na de instandhoudingswerken kan er met de eigenlijke restauratie van het volledige kerkgebouw gestart worden.

Exploitatiekosten:

- > In de huidige meerjarenbegroting is per kalenderjaar een budget van circa 20.000 euro voorzien voor het beheer van de Sint-Eustachiuskerk. De Stad kwam tot voor de consolideringswerken voor circa 15.000 euro per jaar tussen in de exploitatiekosten van de kerkfabriek.

• Uitgevoerde en geplande restauratie- en renovatiewerken:

De Sint Eustachiuskerk te Zichem is hoogdringend toe aan een grondige restauratie. Gezien een klassiek restauratiedossier voor de hele kerk een te lange voorbereidingstijd en te hoog budget vraagt, werd een alternatieve fasering gezocht in 2017. Bovendien was het gevaar voor de openbare veiligheid, de precaire stabiliteit technische toestand de kerk en het mogelijk groot verlies van erfgoedwaarden dermate zorgwekkend, dat op korte termijn een dossier werd opgemaakt om de nodige beveiligings- en consolidatiewerken te kunnen uitvoeren. Het huidige beheersplan dat werd goedgekeurd door het Agentschap Onroerend Erfgoed op 24 augustus 2018 (zie <https://plannen.onroenderfgoed.be/plannen/635>) werd opgesteld met volgende uitgangspunten:

- Het verzekeren van de openbare veiligheid
- Het garanderen van de stabiliteit van de kerk
- Het in veiligheid brengen en beschermen van de kunstvoorwerpen, waardevol kerkmeubilair, gebrandschilderde glas-in-lood ramen en historische pleisterwerken en muurschilderingen

De eerste fase is opgedeeld in 4 percelen en wordt eind 2023 afgerond :

1. **Bouwkundige werken en pilootaanname**

Zowel rond de kerk als binnen in de kerk werden stellingen geplaatst. Deze werden aangekocht en blijven staan voor de volgende restauratiefasen. Binnen in de kerk is een grote box gebouwd waar de kunstvoorwerpen en meubels veilig bewaard worden. Ook de altaren zijn afgeschermd zodat ze beschermd zijn tegen stof. Alle muren van de kerk worden geïnjecteerd met grout. Om de 50 cm worden gaten geboord die één voor één worden gevuld. Het grout loopt in alle holtes en barsten, hardt uit en versterkt zo de muren. Nadien worden ook ankers geboord om de verweerde gevelstenen te verankeren aan het achterliggende metselwerk.

2. **Gebrandschilderde glas-in-loodramen**

De glas-in-loodramen, waaronder het oudste glasraam in België in situ bewaard, werden voorzichtig, paneel per paneel uitgenomen en naar het atelier gebracht. Daar worden ze gereinigd en hersteld. Na de restauratie wordt ze in een tijdelijke constructie bewaard in de kerk, in afwachting tot de gevelrestauratie.

3. **Pleisterwerken en muurschilderingen**

Onderzoekers zijn nagegaan of er muurschilderingen aanwezig zijn onder de huidige verf- en pleisterlagen. Ze ontdekten een aantal polychrome decoraties, middeleeuwse teksten en een verborgen nis met wasbekken.

4. **Kunstvoorwerpen en kerkmeubilair**

De verschillende altaren en ander kerkmeubilair werden grondig onderzocht en waar nodig hersteld. Op sommige plaatsen werden de afschilferende verflagen gefixeerd. Er werd ook nagegaan wat de oorspronkelijke kleuren waren. De houten voorwerpen krijgen een behandeling tegen insecten.

In latere fasen zullen volgende zaken aan bod komen:

- **De restauratie van het parent**
- **De restauratie van de dakconstructie en dakbedekking**
- **De restauratie van het buitenschrijnwerk**
- **De restauratie van het interieur**
- **De restauratie van de kunstvoorwerpen en het waardevol kerkmeubilair**
- **Het vernieuwen van de technische installaties (verlichting, verwarming, sanitair)**

Extra opmerking:

De opstart van het restauratiedossier is nog niet opgestart. Het studieteam onder begeleiding van Studio Roma, staat klaar om een dossier op te stellen. De zone van het koor met de glasramen kwam bij eerdere gesprekken naar voor als meest geschikt om als eerste fase te restaureren. Het zou al kunnen leiden naar een gedeeltelijk gebruik van het gebouw voor vieringen, toeristische bezoeken en andere activiteiten. Het kan bovendien een hefboom zijn voor het vervolg van de restauratie. Na deze eerste fase zouden de binnen- en buitensteigers in die zone al verwijderd kunnen worden. Financieel gezien maakt deze restauratie kans op premies van Onroerend erfgoed. Er dient dan een pre-selectiedossier (= een voorontwerp) ingediend. Jaarlijks bestaat daartoe de kans op 1 februari. Voor het verder gebruik van de kerk heeft het studieteam al enkele eerste ideeën aangeleverd die in overleg met de stad en de kerkfabriek verder uitgewerkt kunnen worden. Het is daarbij de bedoeling om meer nevenfuncties toe te laten die de financiële inspanningen wettigen.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Begraafplaats:

- > Begraafplaats ligt op 650 m. ten westen van de kerk.

Mobiliteit:

Parking:

- > Enkele parkeerplaatsen rondom de kerk beschikbaar.
- > Bushalte 'Zichem Kerk' vlakbij. Bedient lijn 31.

Trein:

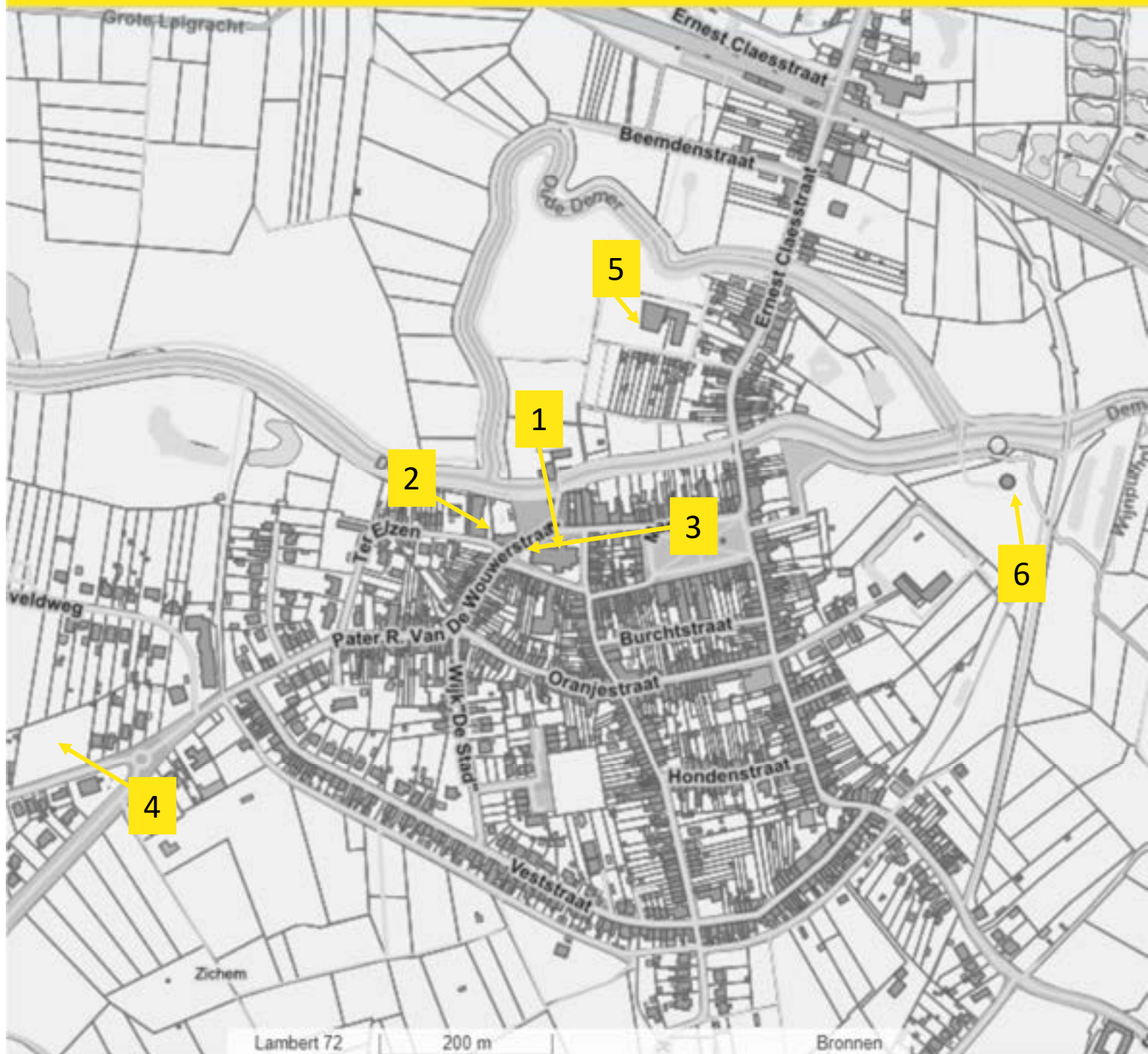
- > Station Zichem 850 m.

Voorziening omgeving:

- > OC De Hemmekes 550 m. ten noorden van de kerk
- > Basisschool 't Stokpaardje (100 m.)
- > Maagdentoren 600 m.

GEOPUNT

Legende:

- 1. Kerkgebouw
- 2. Kleuterschool
- 3. Bushalte

- 4. Begraafplaats
- 5. OC De Hemmekes
- 6. Maagdentoren

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik: (Kerk is tijdens de instandhoudingswerken niet in gebruik)

Frequentie erediensten:

- > Tijdelijk niet in de kerk maar in de nabijgelegen Zaal Munte

Doopsels:

- > /

Huwelijken:

- > /

Andere vieringen/ pastoraal gebruik:

- > /

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > /

Communies en vormsels:

- > Gezamenlijk met de Pastorale zone Scherpenheuvel

Uitvaarten:

- > /

Openingsuren:

- > /

Niet-pastoraal gebruik:

- > Breed potentieel voor culturele activiteiten, rondleidingen zoals Open Monumentendag, Open kerkendagen en nu ook Open Wervendag.

Sint-Jozef en Sint-Antoniuserkerk Schoonderbuken

Identificatie

Geografische ligging:

- > **Adres:** Houwaartstraat 338, 3270 Schoonderbuken (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Scherpenheuvel

Eigenaar: Gemeente

Beschermingsstatuut:

- > Orgel is beschermd als monument sinds 7 oktober 1981
- > Rest van het gebouw is niet beschermd maar wel erkend als waardevol door de Provincie Vlaams-Brabant (25 september 2006)
- > **Beheersplan:** nee
- > ODIS fiche: http://www.odis.be/lnk/OB_1101

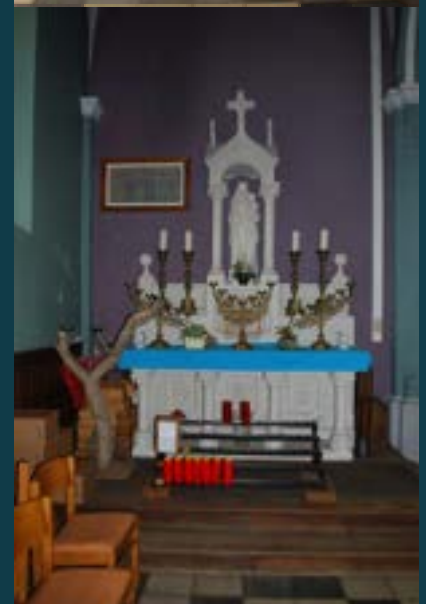

Cultuurhistorische waarde

- > **Typologie:** basiliek zonder transept
- > **Stijl:** neoromaans
- > **Datering:** 19^e eeuw

Gebouw, chronologie bouwplannen:

- > Schoonderbuken, vandaag een gehucht van Scherpenheuvel, was voor de 19^e eeuw nooit een zelfstandige parochie.
- > Het dorp bestond al sinds 1134, toen hertog Godfried-met-den-Baard er een gasthuis met kapel stichtte. Tot in de 16^e eeuw werd in deze kapel mis gelezen voor de inwoners. Daarna verviel ze in puin.
- > Schoonderbuken hoorde van bij het ontstaan tot de parochie Zichem.
- > In 1610 werd het dorp bij de nieuw opgerichte Onze-Lieve-Vrouwparochie van Scherpenheuvel gevoegd.
- > De verzelfstandiging van Schoonderbuken is nauw verbonden met de eerste pastoor Frans Van Uffelen, geboren in 1833 te Schoonderbuken
 - > Hij wilde missionaris worden maar kreeg als antwoord "Mijne goede vriend, word missionaris in uw eigen dorp!"
 - > In 1867 werd de parochie Schoonderbuken opgericht met hem als eerste pastoor (na schrijven van koning en Aartsbisdom)
 - > Eerst voorstel voor patroonheilige was de heilige Catharina, de oude patrones van Schoonderbuken.
- > Heel wat financiële middelen verzameld voor de bouw van de neoromaanse kerk, die plaatsvond tussen 1870 en 1872, met provinciaal architect Louis Van Arenbergh. Bakstenen lokaal aangebracht.
- > Eerstesteenlegging 27 september 1870, voorlopige inwijding op 6 oktober 1873, plechtige inwijding door kardinaal Goossens op 8 oktober 1895
- > De muren volledig opgetrokken in baksteen, maar met sierelementen, bijvoorbeeld rond de ramen, in natuursteen. De kerk heeft een westertoren met noordelijke traptoren. Ze heeft de duidelijke opbouw van een basiliek, zonder transept. Het schip is driebeukig en bestaat uit vijf traveeën, bogen, bekroond met een halfronde absis waar het priesterkoor en het hoofdaltaar zich bevinden. Het hoofdaltaar en de zijaltaren zijn in witte natuursteen, de "Franse" steen.
- > In 1899 werd het eerste noodklokje mee omgesmolten ter vervaardiging van twee nieuwe klokken, namelijk de grote Sint-Jozefsklok en de kleinere Sint-Antonius-van-Paduaklok. Deze laatste werd tijdens WO II door de bezetter weggehaald en in 1964 vervangen door een nieuwe klok 'Maria'.
- > Na de oorlog werden in 1946 in de koorabsis drie glas-inloodramen geplaatst, die de Tenhemelopneming van Maria voorstellen.

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Orgel:

- > Het orgel is gemaakt uit pijpen en onderdelen van het oude achttiende-eeuwse orgel van de basiliek van Scherpenheuvel. Omdat daarbij gebruik gemaakt werd van de originele windlade en pijpen van de bekende 18de-eeuwse Zuid-Nederlandse orgelbouwer Van Peteghem, werd het orgel in 1981 als monument beschermd.

Collectie:

- > Erfgoedcel De Merode werkt in 2023 met haar vrijwilligers aan een digitale, online raadpleegbare erfgoedinventaris in Erfgoedplus
- > Opvallende objecten:
 - > Plaasteren beelden aan de zuilen
 - > H. Hart van Jezusbeeld, H. Hart van Mariabeeld, H. Cornelius, Sint-Antonius van Padua, H. Apolonia, H. Rochus, H. Hubertus, H. Johannes Berchmans, H. Catharina
 - > Zijaltaren Maria (links), H. Jozef (rechts) en hoofdaltaar in neogotische stijl.

Tradities en devoties:

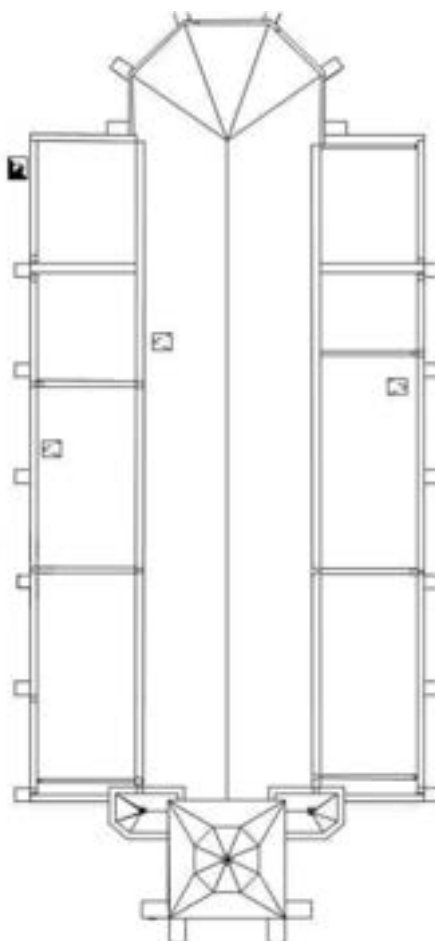
- > Geen speciale devoties of processies verbonden aan het kerkgebouw.

Opbouw:

- > **Type:** hallenkerk
- > **Bijruimtes:** sacristie, hulpsacristie, stookplaats
- > **Opdeelbaarheid:** de huidige plattegrond ontvouwt een driebeukig schip van zes traveeën en een aansluitende koorpartij. Gezien het beschermde orgel is op het eerste zicht het inbrengen van nieuwe volumes of het compartimenteren van de bestaande kerk moeilijk, maar mogelijk kan in overleg met het agentschap Onroerend Erfgoed hiervoor een oplossing gevonden worden. De standaardregel dat het kerkship functioneert als klankkast, en die functie zoveel mogelijk gevrijwaard moet worden, kan mogelijk genuanceerd worden aangezien de bescherming vooral op het pijpwerk slaat.

- > Aanpassingen aan het volume moeten steeds in samenspraak met het agentschap Onroerend Erfgoed onderzocht worden.

Oppervlakte:

- > Ca. 645m²
- > Aantal stoelen: 120-150

Voorzieningen:

Sanitair	Geen sanitair, wil in pastorie (nabij)
Verwarming	Verwarming op gas, herstellingen in 2021, goede staat en onderhoud
Verlichting	Halogeenlampen
Regenwater	Nee
Zonnepanelen	Nee
Keukenvoorzieningen	Geen wasbak (wil in pastorie)
Audio	Installatie jaren '90
Beeldscherm	Neen
Rolstoeltoegankelijkheid	Hellend vlak aangebracht voor rolstoelen
Diefstal- en brandbeveiliging	Rookmelders in sacristie, handbrandmelder en brandblussers, brand- en alarmcentrale, alarm op buitendeuren
Bliksembeveiliging	Ja, contract Heleblitz
Gsm-operatoren	Proximus

Gebouw & architecturale mogelijkheden

Toestand:

Cf. rapport Monumentenwacht (12/07/2022)

De structurele conditie van het gebouw is over het algemeen goed, maar er zijn enkele onderhoudswerken nodig. De daken, die zijn bekleed met natuurleien en de aansluitingen, verkeren in goede staat, hoewel er sporadisch enkele gebroken leien zijn. Het zink van de bakgoten en afvoeren vertoont lichte tekenen van verwerking, en de goten zijn licht vervuild. Er lijkt ook een lek te zijn in één van de afvoeren.

Over het algemeen zijn de kappen structureel in goede staat, maar enkele balkkoppen zijn verzwakt als gevolg van oude lekkages en zwamaantastingen. Er zijn echter geen aanwijzingen gevonden voor structurele gebreken.

Wat betreft het buitenschrijnwerk, is de beschermende afwerking zeer schraal en deels verdwenen. De glas-in-lood beglazing van de sluiting van het koor vertoont enige onregelmatigheden, met een lichte holle en bolle vorm.

De wanden en gewelven zijn vervuild en vertonen op sommige plaatsen beschadigingen. Daarnaast ontbreekt het laatste deel van de daalleiding.

In het algemeen zijn er dus enkele onderhoudswerken nodig om de kerk in optimale conditie te behouden en de beschadigingen te herstellen. De structurele integriteit van het gebouw is echter goed, en er zijn geen grote structurele gebreken vastgesteld.

Uitgevoerde restauratie- en renovatiewerken:

- > 2006: oplevering restauratie
- > 2017: herstellingen westgevel
- > 2020: pleister- & schilderwerken interieur
- > 2021:
 - > nieuw ingemaakt tapijt in portaal
 - > schilderen poort en deur sacristie
 - > herstelling centrale verwarming

Financiële gegevens:

Gewenste investeringen

- > Geen structurele werken op de planning, gebouw is in goede staat
- > Mogelijk investering in zonnepanelen op de kerk

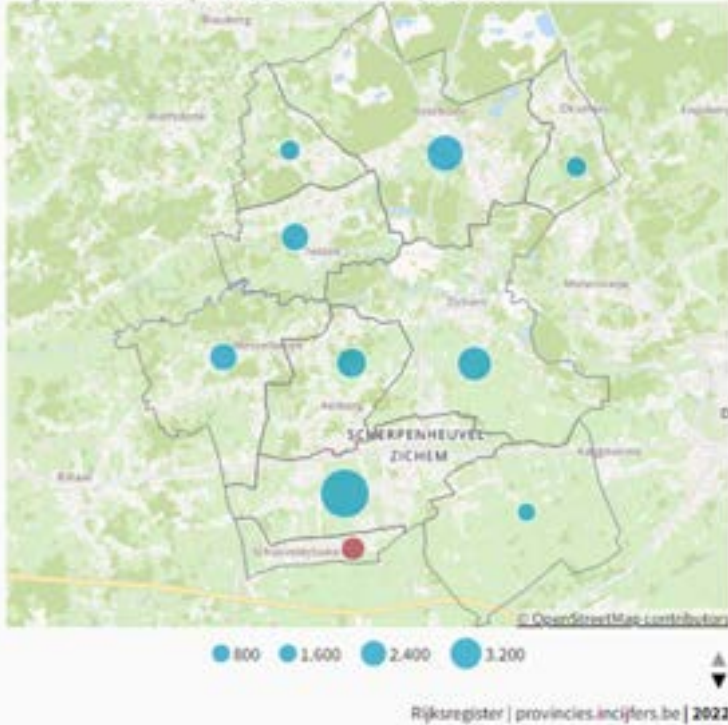
Exploitatietoelagen:

- > In het Meerjarenplan is een gemiddelde exploitatiekost van 14.500 euro op jaarbasis voorzien voor het beheer van de kerk van Schoonderbuken. Voor 2024 bedraagt de tussenkomst van de Stad Scherpenheuvel-Zichem voor exploitatie circa 18.000 euro.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

Inwoners volgens Rijksregister
wijken in Scherpenheuvel-Zichem, aantal

Directe omgeving:

- > De directe omgeving rond de kerk is geplaveid.
- > Beeld 'De Bezembinder' staat voor de kerk

Mobiliteit:

- > **Parking:**
 - > Verschillende parkeerplaatsen rondom de kerk en het Familieheem
 - > Parking oude jongensschool
 - > Straatparkeren mogelijk
- > **Bus:**
 - > Halte Schoonderbuken kerk (Lijn 35 Aarschot - Diest, frequente verbinding).
- > **Trein:**
 - > Dichtstbijzijnde station is Station Testelt op 6,5 km

Voorziening omgeving:

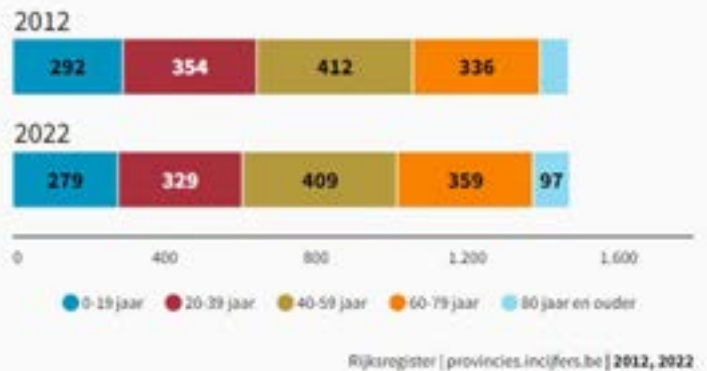
- > Familieheem op de site rond de kerk
- > Oude pastorie met vergadermogelijkheid en opvang
- > Sint-Jozefschool, vrije kleuter en lager onderwijs vlakbij de kerk te Houwaartstraat 103-105.

Inwoners volgens Rijksregister
aantal

Inwoners naar leeftijd

Schoonderbuken (Scherpenheuvel-Zichem), aantal

GEOPUNT

Legende:

1. Kerkplein met kerkgebouw, pastorie en Familieheem
2. Begraafplaats
3. Basisschool Sint-Jozef

4. Bushalte Schoonderbuken kerk
5. (zaal) Oude jongensschool

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

Frequentie erediensten:

- > Eucharistieviering om de 14 dagen op zaterdag om 18.30u.

Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten:

- > Ca. 12 à 16, meer bij misintenties of specifieke vieringen.

Doopsels:

- > Ja

Communies en vormsels:

- > Eerst Communie in samenwerking met leerkrachten van de school. Vormsel gebeurt voor de ganse zone in de Mariahal te Scherpenheuvel.

Huwelijken:

- > Ja, sporadisch.

Uitvaarten:

- > Ja, sporadisch.

Andere vieringen/ pastoraal gebruik:

- > Beperkt pastoraal gebruik

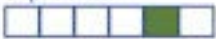
Openingsuren:

- > Niet geopend doorheen de dag

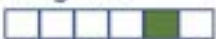
RUIMTELIJK POTENTIEEL

toelichting *Zie algemene uitleg kleurcodering op achterzijde.

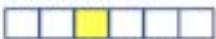
Opdelen

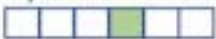
Integreren

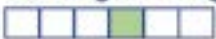
Uitrusten

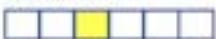
Openen/ Ontsluiten

Toevoegen / Wegnemen

Activeren

Linken

De bestaande ruimtelijke structuur (schip, zijbeuken, koor) laat een 'logische' opdeling toe; er moet gewezen worden op de aanwezigheid van een beschermd orgel; er is a priori geen beletsel om in muren, vloeren, kolommen te boren.

Het interieur is niet beschermd; in principe kunnen alle beelden o.d. worden weggenomen. Al moeten de visuele en akoestische kwaliteiten van de ruimte beleefbaar blijven; dit is des te meer van belang gezien de aanwezigheid van een beschermd orgel: de kerk dient hiervoor als 'klankkast' waarvan de akoestische identiteit gevrijwaard moet worden.

Er is een gebrek aan secundaire ruimtes voor berging, sanitair, ...

Het interieur is niet beschermd of bijzonder waardevol; aanpassingen zijn mogelijk.

Het is een typische neogotische structuur; ritme van de traveeën kan worden verdergezetz, of er een uit gehaald; er is ook plaats rond de kerk voor uitbreiding.

Aan straatkant is er geen ruimte over; kant plein is beperkt mogelijk; toren heeft weinig archeologisch of toeristisch potentieel.

Kerk bezit geen bijzondere troeven die kunnen worden uitgespeeld op bovenlokaal niveau.

RUIMTELIJK POTENTIEEL**toelichting algemene kleurcodering****Opdelen****Opdelen:**

Groen betekent dat het gebouw opdeelbaar op basis van de bestaande indeling en structuur zonder de kwaliteit van het interieur noemenswaardig aan te tasten; er kunnen deelruimtes gevormd worden die apart of gelijktijdig te gebruiken of te verwarmen zijn.

Integreren**Integreren:**

Groen betekent dat de decoratieve of symbolische elementen in het interieur kunnen verwijderd worden, of geen expliciet religieuze betekenis hebben, en dus een herinrichting niet in de weg staan.

Uitrusten**Uitrusten:**

Geel of oranje wijst erop dat de integratie van technische installaties voor comfort en klimaatbeheersing, of ondersteunende functies (bar, toilet, berging, ...) bijzondere aandacht zal vergen.

Openen/ Ontsluiten**Openen/ontsluiten:**

Groen betekent dat het kerkgebouw makkelijk of relatief eenvoudig kan worden aangepast in functie van integrale toegankelijkheid, daglichttoetreding en logistiek.

Toevoegen / Wegnemen**Toevoegen/wegnemen:**

Groen betekent dat het volume van het gebouw in principe kan worden aangepast door bijbouwen of afbraak.

Activeren**Activeren:**

Geel of oranje wijst erop dat er weinig kansen of kwaliteiten te vinden zijn rond het gebouw doordat er geen ruimte is, of weinig aanknopingspunten in de onmiddellijke omgeving.

Linken**Linken:**

Geel of oranje wijst erop dat de functionele, programmatorische of ruimtelijke wisselwerking tussen het kerkgebouw en de ruimere omgeving erg beperkt is.

Sint-Jozefkerk Keiberg

Identificatie

Geografische ligging:

- > **Adres:** Lobbensestraat 118, 3271 Keiberg (Scherpenheuvel-Zichem)
- > **Provincie:** Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur:

- > **Bisdom:** Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Vicariaat Vlaams-Brabant Mechelen
- > **Pastorale regio:** Tienen
- > **Pastorale zone:** Scherpenheuvel

Eigenaar: kerkfabriek Keiberg

Beschermingsstatuut:

- > Niet beschermd
- > door de Provincie erkend als waardevol gebouw

Cultuurhistorische waarde

Gebouw:

- > Bouwfases:
 - > **29 september 1934** : De grond werd aangekocht op 29-09-1934: 11a 55ca voor de som van 12 000 Belgische frank, en was eigendom van Huart-Hamoir wonende te Wépion-sur-Meuse.
 - > **1937**: Plan getekend door architect Schellekens.
 - > **1939**: Aannemer René Van Eyck startte met de werken rond 24 juli 1939 voor de som van 174 000 Belgische frank. Door de uitbraak van WO II werden de werken aan de kerk stopgezet.
 - > **22 april 1942**: de lokale gemeenschap zette zich vrijwillig in voor de bouw van de kerk. Belangrijk was de hulp en het vervoer van de plaatselijke boeren met paard en kar. Velen waren 's morgens om vier uur aan het station in Zichem om materialen te gaan halen. Op 22 april 1942 werd de kerk plechtig ingewijd.
 - > **1981**: De moderne toren werd gemaakt door Clock-O-Matic uit Herent. In de toren zie je twee klokken: één merkwaardige klok met een diameter van 70 cm die 220 kg weegt en gegoten werd in Leuven in 1849. Deze historische klok uit de vroegere Rozenkranskerk van Scherpenheuvel werd aan Keiberg geschonken. Dit is de Onze-Lieve-Vrouweklok. De nieuwe klok met een diameter van 55 cm en een gewicht van 95 kg werd door de parochie aangekocht: dit is de Sint-Jozefklok. Samen werden ze plechtig gewijd door de toenmalige deken van Averbode Huub Gerits.

- > Naar het oosten-georiënteerde, eenbeukig bakstenen kerkgebouw met losstaande acht meter hoge stalen klokkentoren.

- > Bron: Tuerlinckx, Denise (2002) *Keiberg landelijk dorp: een gehucht van Zichem*, Uitgeverij Tuerlinckx, Scherpenheuvel-Zichem.

- > **Typologie**: zaalkerk
- > **Stijl**: moderne gotiek
- > **Architect**: (Jozef?) Schellekens
- > **Datering**: bouw 1942 met in 1981 toegevoegde losstaande toren.

Cultuurhistorische waarde

Collectie:

- > Inventaris van de collectie opgesteld, maar niet digitaal ontsloten. Laatste 5 jaar niet aangepast.
- > Sober, homogeen kerkinterieur met bakstenen muren en houten plafonds. Glasramen met ruitenmotief in afwisselend blauwe, gele en roze ruiten.
- > Twee ingewerkte biechtstoelen aan weerszijden van het hoofdaltaar.
- > Altaar ontworpen door Paul Lateur
- > Recent volledig gerestaureerde kruisweg

Tradities en devoties:

- > Bij Maria Lichtmis organiseert de parochie haar traditionele wafelbak.

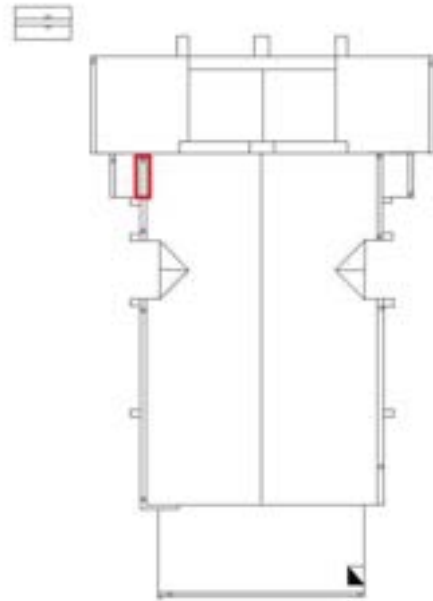
Gebouw & architecturale mogelijkheden

Opbouw:

- > **Type:** zaalkerk
- > Eénbeukige zaalkerk met sacristie en oostelijke zijingang. Functie als zijingang/uitgang wordt echter belemmerd door de aanwezigheid van de verwarmingsinstallatie. Nooduitgang langs sacristie.
- > **Opdeelbaarheid:** de niet beschermde zaalkerk laat veel mogelijkheden toe. De open ruimte – door de afwezigheid van pilaren – kan voor verschillende doeleinden ingezet worden. Mobiel meubilair of verplaatsbare schermen kunnen de grote open ruimte compartimenteren. Bovendien kan er nagedacht worden over de toevoeging van een (zij)aanbouw waar op termijn sanitair en/of een kleine kitchenette als vestiaire kan in opgenomen worden.

Oppervlakte:

- > 442 m²

Voorzieningen:

Sanitair	1 (nood)toilet – momenteel voor medewerkers.
Verwarming	15-jaar oude stookolie-installatie op warme lucht. Elektrische bijverwarming in sacristie.
Verlichting	Verlichting recent vernieuwd
Regenwater	/
Zonnepanelen	Nee
Keukenvoorzieningen	Nee
Audio	Volstaat
Rolstoeltoegankelijkheid	Gebouw is rolstoeltoegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	/

Toestand:

Cf. rapport Monumentenwacht:

- > De algemene bouwfysische toestand van het kerkgebouw is uitstekend en is er bijgevolg weinig risico op gevolgschade.
- > De laatste bouwfysische inspectie door Monumentenwacht dateert uit 2019
- > De aanbevelingen hebben vooral betrekking op het tijdig reinigen van de goten en het tijdig verwijderen van roest.

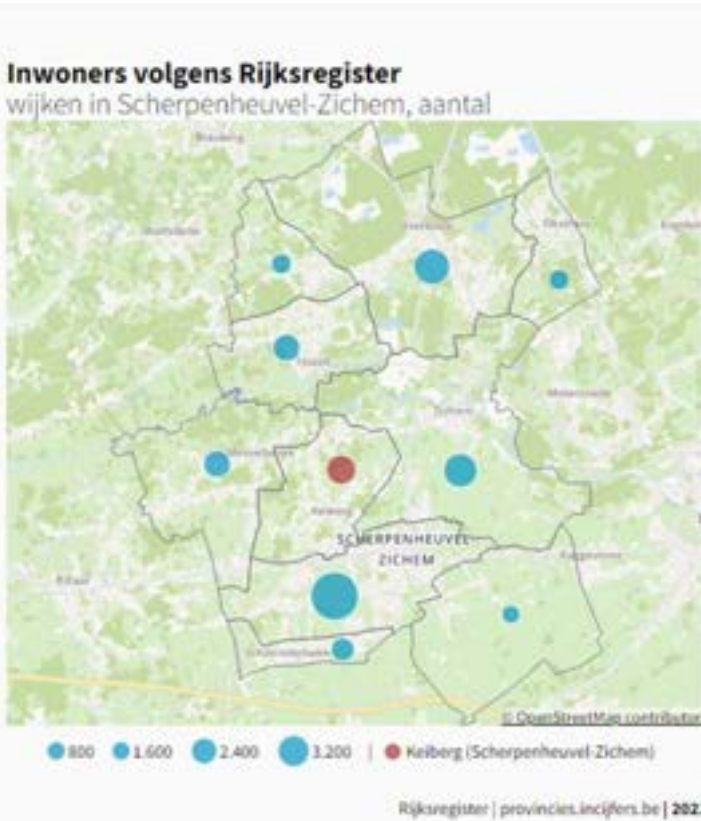
Financiële gegevens:

Exploitatietoelage

- > In het Meerjarenplan is een gemiddeld exploitatiebudget van 10.000 euro voorzien op jaarbasis voor het beheer van de kerk van Keiberg en circa 5000 euro voor de organisatie van de eredienst en als bestuur van de eredienst. De Stad Scherpenheuvel-Zichem komt voor een jaarlijkse exploitatietoelage van circa 5000 euro tussen.

Ruimtelijke omgeving

Sociale indicatoren:

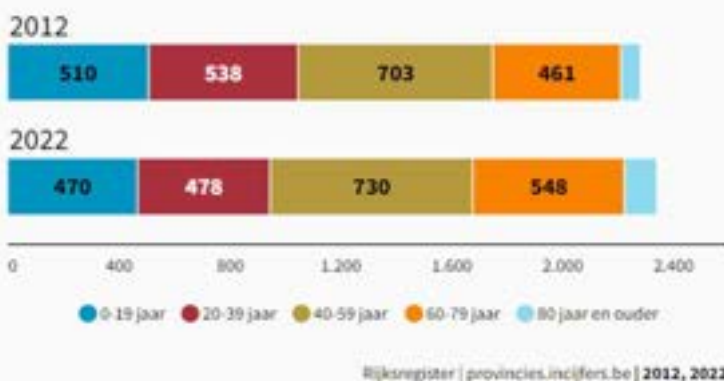

Inwoners volgens Rijksregister

Inwoners naar leeftijd

Keiberg (Scherpenheuvel-Zichem), aantal

Begraafplaats:

- > Geen kerkhof rondom de kerk. De begraafplaats ligt op 300 meter ten zuidoosten van het kerkgebouw (toegang langs de Tiensestraat).

Mobiliteit:

Parking:

- > Enkele parkeerplaatsen aanwezig.

Bus:

- > Dichtstbijzijnde bushalte ligt op 1km ten zuiden van het kerkgebouw.

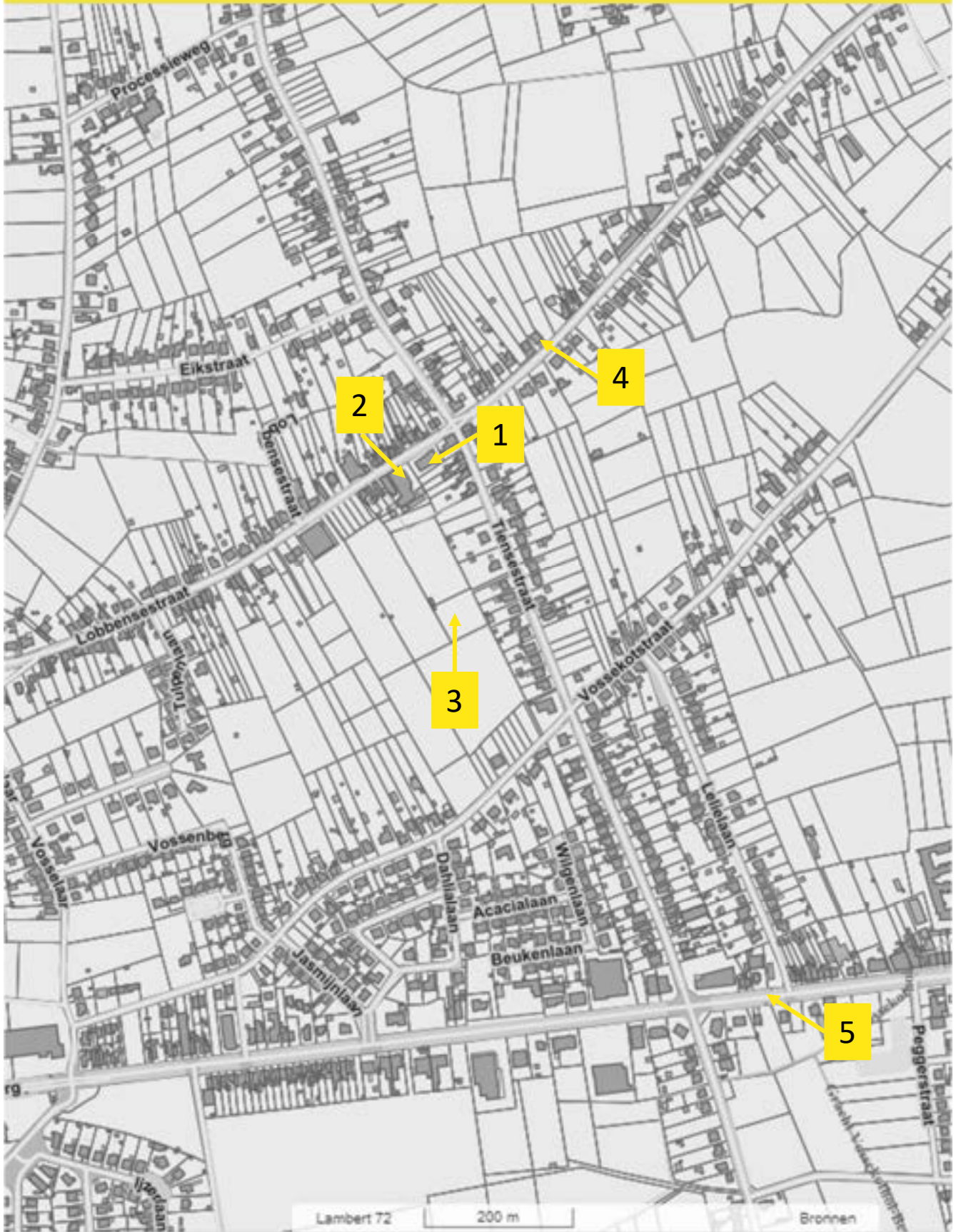
Trein:

- > Station Testelt (3,3 km)
- > Station Zichem (3,6 km)

Voorziening omgeving:

- > Lagere school 't Belhameltje
- > OC 'De Cayberg'

GEPUNT

Legende:

1. Kerkgebouw	3. Begraafplaats
2. Stedelijke Basisschool 't Belhameltje	4. OC 'Den Cayberg'
	5. Bushalte

Actueel gebruik

Huidig pastoraal gebruik:

	Frequentie erediensten: <ul style="list-style-type: none">> Zaterdag om de twee weken om 17:30		Aantal gelovigen aanwezig in de erediensten: <ul style="list-style-type: none">> Ca. 25-30 gelovigen
	Doopsels: <ul style="list-style-type: none">> Ja		Communies en vormsels: <ul style="list-style-type: none">> Gezamenlijk met de pastorale zone Scherpenheuvel.
	Huwelijken: <ul style="list-style-type: none">> Ja		Uitvaarten: <ul style="list-style-type: none">> Ja
	Andere vieringen/ pastoraal gebruik: <ul style="list-style-type: none">> Gezinsviering Maria-Lichtmis		Openingsuren: <ul style="list-style-type: none">> Enkel tijdens vieringen.

Niet-pastoraal gebruik:

- > Kerstconcert
- > Activiteiten van de naastgelegen school
- > Wafelbak tijdens Maria-Lichtmis

Raadpleging 15 maart 2018

- > Samen met Keibergse verenigingen nagedacht (Femma, Grashoppers, KWB)
- > Uitgangspunt was toen dat de Liturgie altijd dient voor te gaan
- > Suggesties werden gedaan zoals: voordrachten, jeugdbijeenkomsten, toneel, grootouderfeest, proclamatie einde schooljaar.
- > Praktische vragen werden wel gesteld zoals: WC/afwasruimte, hoe kosten onder elkaar te regelen, kan de nevenbestemming een herbestemming worden op termijn?

5. Naar een toekomstvisie. Scenario's per parochiekerk traject kerkenbeleidsplan 2022-2023 Scherpenheuvel- Zichem

Inleiding

De Stad Scherpenheuvel-Zichem startte in het voorjaar van 2022 een traject op omtrent de update en implementatie van haar kerkenbeleidsplan, een langetermijnvisie op het gebruik van haar parochiekerken. Het gebruik voor de liturgie van de Basiliek van Scherpenheuvel en de Abdijkerk van Averbode staat buiten discussie. De Dorpskerk van Testelt en de kerken van Zichem en Messelbroek zijn voorzien voor eredienst en valorisatie. Voor de andere 5 kerken werd een participatief traject gestart om de toekomstige invulling via neven- of herbestemming te bekijken.

PARCUM, als expertisecentrum voor religieus erfgoed - aangesteld om het traject te begeleiden, bracht plaatsbezoeken aan alle kerken en koppelde telkens terug over het traject in een Stuurgroep met alle betrokkenen (kerkelijke en burgerlijke partijen, meerderheid en oppositie, zie *situatieschets*). Na het vastleggen van randvoorwaarden en na een digitale bevraging en brede communicatiecampagne vonden participatiemomenten plaats in deze kerken. Er werden aanvullend stakeholdergesprekken gevoerd en de resultaten werden besproken in de Stuurgroep in het najaar van 2022. Lokaal werd her en der gestart met de implementatie. De resultaten werden verder besproken door het College van Burgemeester en Schepenen. Vanaf april 2023 werd op basis van een besprekingsnota verder afgestemd tussen de Pastorale zone, het Centraal Kerkbestuur en het College. Op basis van de gedetailleerde fiches per kerk en de verschillende gesprekken en stappen die in de inleiding zijn geschetst, worden hierbij de scenario's toegelicht. Er wordt telkens ook een korte technische en financiële afweging gemaakt.

1. Okselaar – nevenbestemming in de tijd / ruimte

Overeenkomst tussen de kerkfabriek en lokale lagere school Lokale vrije basisschool 'Ons wereldje' geeft aan een plaatstekort te hebben voor lichte turnactiviteiten en interesse te hebben in het inrichten van een snoezelruimte en voorleesruimte in het kerkgebouw van Okselaar. De beschikbare ruimte in Ontmoetingscentrum 't Laer is wegens de kolommen voor turnen immers minder geschikt. Op basis van de suggesties bij het participatiemoment en verder overleg werd er een overeenkomst gemaakt tussen de kerkfabriek en de school zodat op vooraf bepaalde momenten of bij slecht weer de school (een deel) van het schip kan gebruiken voor lichte turnactiviteiten. Men kijkt momenteel de inrichting van een snoezelruimte en het gebruik van de kerk om voor te lezen aan de schoolkinderen.

Overige activiteiten. De kerkfabriek wil de kerk ook verder openstellen voor het lokale gemeenschapsleven. Concreet wenst men in de nabije toekomst tentoonstellingen te organiseren over verschillende thema's, bijvoorbeeld over de geschiedenis van Okselaar of in samenwerking met lokale kunstenaars. De reeds bestaande koorrepetities in de kerk wil men verder aanvullen met optredens, bijvoorbeeld concerten van de fanfare. De kerkfabriek/parochie wil ook de bloemenmarkt van Femma blijven ondersteunen. Op liturgisch vlak wil men specifieke vieringen zoals die met de lokale Chiro verder organiseren, alsook iedere tweede zondag van de maand een drankje aanbieden na de viering. Er is een toilet aanwezig in het kerkgebouw voor dit breder polyvalent gebruik. Tarieven en afspraken voor het gebruik door de school en verenigingen worden idealiter verder gestroomlijnd met de andere kerken n.a.v. dit kerkenbeleidsplan.

Financiële en technische afwegingen. Technisch zijn geen grote ingrepen nodig aan het kerkgebouw van Okselaar. Voor het eventueel inrichten van een snoezelruimte worden afspraken gemaakt met de lokale school. Verdere architecturale ingrepen dienen bij dit scenario niet te gebeuren. Voor het regulier gebruik van het kerkgebouw, met het huidige liturgisch en breder maatschappelijk gebruik, is momenteel een jaarlijkse tussenkomst in de exploitatie door de Stad van circa 14.500 euro voorzien.

2. Dorpskerk Averbode –nevenbestemming in de tijd

Uitbreiden nevenbestemming met fanfare Sint-Jansvrienden. Tussen de kerkfabriek en de fanfare is er overeenstemming om de huidige nevenbestemming, het gebruik van de kerk door de fanfare, uit te breiden. In principe betekent dit dat ook andere verenigingen gebruik zouden kunnen maken van de kerkruimte, maar alleen na duidelijke afspraken. De kerkfabriek zal daarvoor een **huisreglement** opstellen waarin praktische vragen verduidelijkt worden zoals “Wie is verantwoordelijk voor de sleutel(s)?”, “Welke activiteiten kunnen er plaatsvinden, en welke niet?”, “Welke procedure is er indien er een uitvaart is?”.

De Stad engageerde zich om een overzicht te maken van de bezetting en prijszetting voor het gebruik van de lokalen van vzw Weefbosch, de VIP-ruimte in de sporthal en in Honighsdries, eveneens te Averbode. Op basis van deze analyse wordt een afsprakenkader voorgesteld welke activiteiten best in de kerk, de lokalen van Weefbosch, de lokalen van serviceflats Honighsdries en de sporthal doorgaan en aan welke voorwaarden (cf. afsprakenkader zalen gemeente). De parochiekerk en de nieuwe zaal en sporthal hoeven geen concurrenten te zijn maar kunnen elkaar aanvullen. Eenmaal dit afsprakenkader helder is, kan de Stad hierover ook via haar kanalen communiceren (eventueel ook op het finale infomoment) en mogelijk ook het aanvragen hiervan faciliteren. Het sleutelbeheer zou bijvoorbeeld als praktische ondersteuning kunnen toevertrouwd worden aan een nieuwe vrijwilliger vanuit de Stad. Afspraak is dus dat het gebruik op de andere locaties wordt afgestemd en de kerkfabriek niet eindverantwoordelijke is voor het praktische gebruik van de kerk buiten de eredienst.

De bezetting van de Scoutslokalen van Averbode, verhuurd via vzw Weefbosch, is als volgt:

Samana/ziekenzorg Averbode en Okra Averbode huren de zaal tijdens het schooljaar bijna wekelijks voor vergaderingen. De scouts gebruikt de lokalen ook wekelijks op zaterdag voor hun werking. Ook particulieren en verenigingen huren, eerder sporadisch, de zaal voor feesten en eetfeesten.

Anno 2023 wordt door Weefbosch voor erkende verenigingen voor een vergadering 40 euro en voor het gebruik van zaal én keuken 250 euro aangerekend. Voor particulieren wordt voor een vergadering 75 euro en voor het gebruik van zaal én keuken 400 euro aangerekend.

De cafetaria van de sporthal van Averbode wordt door de Stad verhuurd. Dit is een zaal op de 1ste verdieping maar er is een personenlift.

Verenigingen en particulieren huren de zaal geregeld voor eetfeesten en familiefeesten. De zaal wordt ook sporadisch verhuurd voor vergaderingen. Deze zaal is echter niet wekelijks verhuurd. De bezettingsgraad in het weekeinde voor feesten is ongeveer 40 %. Tijdens de week wordt de zaal soms gebruikt voor sportlessen maar voor de rest staat de zaal leeg.

Vaststelling is dus dat anno 2023 zowel in de scoutslokalen en de VIP-ruimte van de sporthal nog ruimte hebben voor verdere verhuring. Finaal voorstel (kerkenbeleidsplan 2023) is om in de kerk vooral te focussen op het gebruik door de fanfare en voor andere activiteiten uit te wijken naar de andere beschikbare zalen. Voor meer info zie <https://scherpenheuvel-zichem.be/retributie-stedelijke-zalen-en-lokalen>

Financiële en technische afwegingen. Technisch zijn geen grote ingrepen nodig aan de Dorpskerk van Averbode. Bij de participatiesessies werd gesuggereerd dat een kitchenette nodig zou zijn en de sanitaire ruimte vernieuwd zou moeten worden, maar er is consensus dat deze kosten niet nodig zijn op dit moment. De kastruimte die de fanfare momenteel gebruikt is echter wel te beperkt (de instrumenten worden bijvoorbeeld in de stookruimte bewaard, wat naar veiligheid toe niet optimaal is). Naar de volgende legislatuur toe dient bekeken te worden hoe kasten optimaal kunnen worden aangebracht in de gangruimte (tot tegen het plafond en qua materiaal passend bij het gebouw) en wat de voorziene kost hiervoor is (afhankelijk van materiaal en grootte). Financieel dienen hiervoor afspraken gemaakt te worden tussen kerkfabriek, fanfare en Stad. Mogelijk kan voor deze kost om het kerkgebouw polyvalent in te richten beroep gedaan worden op het agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) - subsidie van 30+7%. Zie <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/financiering/specifieke-subsidies/specifieke-subsidies-abb> De reguliere kosten voor het gebruik van dit kerkgebouw bedragen circa 7.000 euro op jaarbasis. Extra kosten qua exploitatie voor het gebruik door de fanfare of derden zou door de onkostenvergoeding gedekt dienen te worden.

3. Schoonderbuken –

herbestemming met stille ruimte/kapel, overgangperiode nevenbestemming

Herbestemming met stille ruimte/kapel en ontmoetingsruimte in kerkgebouw Tijdens het voortraject en het participatiemoment werden de toekomst van de kerk, de pastorie en het nabijgelegen Familieheem aan elkaar gekoppeld door verschillende lokale stakeholders. De idee om de ontmoetingsruimte naar de kerk over te brengen is ondertussen verder gerijpt, zowel bij de kerkfabriek, de lokale pastoraal verantwoordelijken als de verenigingen. Een integratie van het 'Familieheem' in het kerkgebouw wordt door de kerkraad gedragen en werd door hen in een officieel verslag bevestigd. Voor de kerkraad is het, na overleg met de Pastorale zone Scherpenheuvel, van belang dat er nog een kleine ruimte voor godsdienstbeleving en kleine occasionele vieringen blijft, en dat ook de architecturale kenmerken van de parochiekerk behouden blijven. Uitgangspunt is dus dat de kerk wordt herbestemd en er een kleine stille ruimte/kapel wordt voorzien. Eventueel kan dit officieel ook een nevenbestemming in de ruimte zijn met een verkleining van het 'gebouw van de eredienst'. Er dient bovendien een oplossing gevonden te worden voor het beschermde orgel. In principe dient de 'klankkast' van dit instrument bewaard te blijven, maar aangezien voornamelijk het pijpwerk beschermd is omdat het destijds in de Basiliek van Scherpenheuvel stond opgesteld, zijn in overleg met het agentschap mogelijk andere oplossingen voorhanden. De kerk zal dus geen centrale rol meer spelen in de pastorale zone Scherpenheuvel maar de gevoeligheid over haar betekenis kan wel gecoverd worden met de uitwerking van een stemmige stille ruimte / kapel in een deel van het kerkgebouw.

Bredere bestemmingsstudie Er doet zich in Schoonderbuken een ruimtelijke kans voor: de toekomst van de parochiekerk, de pastorie en de percelen van het Familieheem kunnen als één grote site gezien worden die herontwikkeld kan worden midden in woongebied. Opbrengsten uit woonprojecten kunnen afgewogen worden tegenover de investeringen die nodig zijn in het kerkgebouw, de pastorie en eventuele nieuwe woonontwikkeling op de plaats van het Familieheem. Er is consensus om een bestemmingsstudie te laten uitwerken via het Platform Toekomst Parochiekerken (www.toekomstparochiekerken.be) en hiervoor een subsidie van 30+7% aan te vragen bij het agentschap Binnenlands Bestuur (zie boven). Deze studie kan nagaan wat mogelijk is in het kerkgebouw, hoe wonen kan ontwikkeld worden in de pastorie en op het perceel van het Familieheem en hoe deze plannen financieel haalbaar zijn door een eventuele publiek-private samenwerking. Zowel qua ontwikkeling, maar ook qua uitbating van een eventueel horecagedeelte-zaalcomplex kan qua beheer ook naar private partners gekeken

worden (vb. via concessie). Best wordt in de opdracht ook de toekomst van de oude jongensschool opgenomen en geanalyseerd hoe qua beheerskosten op termijn kan bespaard worden (vb. herstellen of wegnemen huidige torenspits). Dergelijke analyse speelt volop in op het verhaal van kernversterking en kan enkele 'problemen' in de dorpskern ombuigen in opportuniteiten. De financiële inschatting van dit project zal duidelijk zijn na deze voorstudie, waarvoor het Platform een 'Oproep aan Geïnteresseerden' doet via de Vlaamse Bouwmeester eind 2023. We schatten de kost van dergelijke studie op circa 25.000 à 30.000 euro. De resultaten van een studie die in het voorjaar van 2024 zou kunnen starten, kan dan meegenomen bij de voorbereiding van de verkiezingen en uiteraard bij de opmaak van de meerjarenbegroting in 2025 om zo in de langetermijnplanning in de volgende legislatuur te worden gerealiseerd indien realistisch.

Financiële en technische afweging De reguliere kost van het kerkgebouw van Schoonderbuken bedraagt momenteel circa 14.500 euro op jaarbasis. De investeringskost voor het herbestemmen van de kerk dient te worden afgezet tegenover de inkomsten op korte en middellange termijn die op de locatie van het Familieheem en in de pastorij zouden kunnen worden gecreëerd. Qua exploitatie dient ook publiek-private samenwerking of private concessie overwogen te worden.

4. Ter Hoeve – Herbestemming of sloop, overgangperiode nevenbestemming

Staat van het gebouw Het modernistische kerkgebouw van Ter Hoeve is er volgens het recentste rapport van Monumentenwacht niet slecht aan toe maar een vocht- en verwarmingsproblematiek maken het gebouw vandaag niet geschikt voor duurzamer frequenter gebruik. De site is echter centraal gelegen binnen het gehucht Ter Hoeve, vlak aan de begraafplaats en met een ruime parking. Zolang pastoor-op-rust Erik Stynen de vieringen op zijn hogere leeftijd blijft voorgaat, wijzigt het huidig gebruik niet. Raken aan het kerkgebouw ligt gevoelig bij de generatie die nog mee gebouwd heeft aan het 'Huis van de vriendschap', maar er is wel algemeen besef en consensus dat langetermijnplannen nodig zijn die de stap zetten naar herbestemming of zelfs sloop.

Herbestemming naar Chirolokaal

De lokale Chiro kijkt sowieso op middellang termijn naar een nieuw lokaal op Ter Hoeve. De site van de kerk zou hiervoor ideaal kunnen zijn, maar mogelijk komen ook twee andere locaties op Ter Hoeve in aanmerking, die al in een opgemaakt RUP liggen (terreinen Zil en voetbalterrein Nieuwstraat). De Stad dient deze afweging te maken in de ruimere context van een patrimoniumstudie die zal worden opgemaakt voor al haar gebouwen.

Een eerste analyse geeft reeds aan dat het huidige kerkgebouw qua ruimte- en energienoden up-to-date brengen niet evident is. De afweging of sloop van het huidige kerkgebouw aangewezen is en een nieuwbouw op deze locatie is aangewezen dient in de ruimere oefening over de vraag naar de toekomstige locatie voor Chiro Ter Hoeve te worden gemaakt. De terreinen en de kerk zijn eigendom van de kerkfabriek. De Stad dient dus na een studie die de drie terreinen waar de Chirolokalen kunnen komen, te bepalen of zij wenst te focussen op deze kerksite en de eigendom ervan wenst te verwerven (via aankoop of erfpacht) en als bouwheer kan/wil optreden. Een mogelijk scenario dat voorligt is de verkoop van de site waar de Chiro momenteel gehuisvest is (midden in woongebied) en deze middelen te investeren in de aankoop en eventueel (nieuw)bouw van een lokaal op de huidige kerksite of dus één van de twee andere sites. De aankoop van een stuk bos achter deze kerksite kan de mogelijkheden van dit terrein nog verder uitbreiden. Via het 'slim' inrichten van de speelterreinen en inplanting van het gebouw (zichtassen-toegankelijkheid) kan ook de gevoeligheid van de nabijgelegen begraafplaats worden getemperd.

De vraag voor het mogelijk maken van polyvalent gebruik van eventueel toekomstige Chirolokalen, naar analogie met de Weefbosch, dient later bekeken te worden. De Stuurgroep is het er over eens dat elders op het grondgebied van Scherpenheuvel-Zichem voldoende mogelijkheden qua zalen voorhanden zijn. Alleszins blijft het voor Ter Hoeve belangrijk een publiek-gemeenschapsvormend project uit te werken, zo bleek duidelijk uit de participatiemomenten. Qua subsidies zijn er voor het bouwen van een Chirolokaal allicht vanaf 2024 nieuwe mogelijkheden binnen het LEADER-programma voor het Hageland. Zie <https://hagelandplus.be/>

Financiële afweging De exploitatiekost voor het onderhoud en beheer van de Hoevekerk bedraagt jaarlijks gemiddeld 5.750 euro (zonder de kosten voor de organisatie van de eredienst en het bestuur van de eredienst, dat door de kerkfabriek Sint-Pieter wordt opgenomen). De Stad Scherpenheuvel-Zichem komt jaarlijks voor dit bedrag tussen. Dit bedrag zou kunnen wegvallen bij sloop of herbestemming. De Stad dient voor het nieuwe project dan wel een overeenkomst te maken met de kerkfabriek Sint-Pieter Testelt en te bepalen welke kost zij zelf kan opnemen voor de eventuele verwerking van de terreinen en de nieuwbouw van een Chirolokaal.

5. Keiberg – nevenbestemming in de tijd, op termijn herbestemming

Kerkgebouw in goede staat, liturgische activiteit In de loop van dit traject kerkenbeleidsplan werden de eucharistievieringen in de kerk van Keiberg teruggebracht naar een tweewekelijks ritme. Een kerngroep van vrijwilligers ondersteunt de liturgische activiteiten van het kerkgebouw van Keiberg. Voor de bredere pastorale werking is Keiberg aangewezen op de Pastorale zone Scherpenheuvel. Tijdens de werken aan de kerk van Zichem kan ook de kerk van Keiberg tijdelijk dienstdoen. Inschatting is dat de liturgische en bredere pastorale activiteiten in de kerk van Keiberg de volgende jaren verder zullen afnemen, zoals dat ook voor Schoonderbuken het geval was/is. Het kerkgebouw is conform het rapport van Monumentenwacht in goede fysieke staat.

Samenwerking lokale school en onthaalfunctie. Bij de participatiemomenten weerklonk de vraag om naast de reguliere vieringen in de kerk extra laagdrempelige activiteiten te organiseren waar (nieuwe) inwoners van Keiberg elkaar kunnen ontmoeten. Enkele jonge moeders van kinderen uit de lokale school willen hiervoor initiatief nemen. Dit breder gebruik wordt best afgestemd op het gebruik van het ontmoetingscentrum, in dit geval 'Den Cayberg', en de tarieven en afspraken die hiervoor (ook in andere kerken) gemaakt worden.

Doorgedreven samenwerking school Lokale Stedelijke basisschool 't Belhameltje Keiberg blijft een logische partner voor de kerk: er wordt reeds gebruik gemaakt van de strook achter de kerk als speelruimte en er is interesse om godsdienstlessen te organiseren in de kerk en activiteiten zoals het grootouderfeest in de kerk te organiseren. Net zoals in Okselaar werd recent gesuggereerd de kerk ook voor lichte turnactiviteiten te gebruiken, mits goede afspraken.

Het Stedelijk onderwijs van Scherpenheuvel-Zichem denkt momenteel na over de toekomst van haar campussen in Zichem en op Keiberg: campus lagere school 't Belhameltje Keiberg, de lagere school 't Stokpaardje te Zichem en de bijhorende turnzaal waar ook gymnastiekvereniging Thor Zichem intensief gebruik van maakt, zijn allen aan vernieuwing toe. Centrale vraag is of deze campussen vernieuwd worden op de huidige locaties of voor een nieuwe centrale locatie gopteerd wordt. De Stedelijke overheid vroeg reeds subsidies aan bij AGION (Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs) voor infrastructuurwerken. De kleuterschool van 't Stokpaardje op Ter Elzen en de kleuterschool 't Belhameltje op Keiberg blijven sowieso op de huidige sites gezien hun recente renovatie.

In het licht van de beslissingen in dit grotere infrastructuurvraagstuk, wordt best bekeken of bij de blijvende aanwezigheid van de school te Keiberg voor de functies refter en/of turnzaal op termijn van de kerk gebruik kan gemaakt worden. Op die manier zou voor de vernieuwing van de huidige gebouwen gefocust kunnen worden op klaslokalen en burelen en mogelijk wel voldoende ruimte zijn voor een groter complex op de huidige footprint van de reeds bestaande gebouwen.

De ruimtenoden voor de site zullen goed opgelijst worden om na te gaan welke rol het kerkgebouw hier op termijn kan spelen. Een goede afstemming qua afspraken en timing blijft nodig gezien de huidige activiteiten van de lokale geloofsgemeenschap, maar principieel kan dus bekeken worden of een integratie van de kerk op termijn mogelijk is in de schoolsite. Bij eventuele doorgedreven nevenbestemming of latere herbestemming van de kerk is het dus cruciaal de evolutie van de Pastorale zone en haar activiteiten en betrokkenheid van de lokale gemeenschap van Keiberg mee te nemen in deze plannen.

Financiële en technische afweging De exploitatie van het kerkgebouw door de kerkfabriek bedraagt jaarlijks een 10.000 euro. De kosten voor de organisatie van de eredienst en het bestuur van de eredienst circa 5.000 euro. In de huidige meerjarenbegroting is jaarlijks een tussenkomst van de Stad Scherpenheuvel-Zichem voorzien van circa 5.000 euro.

6. Toekomst Dorpskerk Testelt, kerken Zichem en Messelbroek – Valorisatie en toeristisch Masterplan

Het participatietraject focuste op basis van de opdracht voornamelijk op de 5 kerken die expliciet als te neven- of herbestemmen zijn aangeduid in het kerkenbeleidsplan van 2017. De drie historische kerken van Testelt, Zichem en Messelbroek – buiten de Mariahal, Basiliek en Abdij – hebben een groot cultureel en toeristisch potentieel.

De kerk van Zichem ondergaat momenteel stabiliteitswerken en zal mogelijk voor meerdere jaren gesloten zijn wegens restauratiewerken. De dorpskerk van Testelt ondergaat momenteel kleine werken voor de installatie van sanitair en de restauratie van glasramen maar wordt daarna terug gebruikt voor de eredienst, concerten en andere culturele activiteiten. Het liturgisch gebruik van de kerk van Messelbroek krimpt maar de pastorale zone wil initiatief nemen om catechese-activiteiten te centraliseren in deze kerk. Dit breder pastoraal gebruik kan aansluiten bij het gebruik van de polyvalente ruimte 'De Key' die in de schaduw van de kerk ligt, maar ook bij bredere culturele activiteiten die al doorgingen in de kerk zoals het initiatief Cultoor.

Toeristisch potentieel uitspelen met Masterplan. Scherpenheuvel-Zichem heeft een enorm toeristisch potentieel waarin de kerken een belangrijke rol kunnen spelen, bijvoorbeeld voor de programma's van Toerisme Vlaanderen (Vlaamse meesters op hun plek - het vroegere 'Vlaamse meesters in situ', daguitstappen, etc.): deze kerken vormen de ideale link tussen de stations en de trekpleisters Abdij van Averbode en Basiliek van Scherpenheuvel (eventueel ook Huize Ernest Claes en Maagdentoren). Een afstemming met de nabijgelegen gemeenten, waaronder Diest met haar uitgebreid erfgoed is aangewezen.

In de historische kerken van Testelt, Zichem en Messelbroek kan het verhaal van de abdij, basiliek en het bredere Merodegebied verteld worden op een interactieve manier. De link tussen deze kerken en hun landschappen en gemeenschappen zijn een enorme troef voor de Stad, in de nabije omgeving maar ook breder in Vlaanderen. De troeven als 'open kerken' kunnen nog beter worden uitgespeeld. Annex aan dit kerkenbeleidsplan kan de basis gelegd worden voor een toeristisch masterplan waarin de kerken een prominente rol krijgen als verbindingpunten zodat dit verhaal voor interne en externe promotie ook kan meegenomen worden in de volgende

meerjarenplanning. Dergelijke aanzet tot masterplan kan verder worden uitgewerkt in samenwerking met Toeristische dienst en de Erfgoedcel, IOED en vzw De Merode.

6. Samenvatting visie en plan van aanpak

Volgende tabel en onderstaande opsomming geeft een beknopt overzicht van de toekomstscenario's voor de verschillende parochiekerken van Scherpenheuvel-Zichem:

Kerk van	Toekomstvisie
Scherpenheuvel Basiliek	Parochiekerk met valorisatie, zondagskerk
Scherpenheuvel Mariahal	Blijft bestemd voor de eredienst en breder gebruik
Zichem	Parochiekerk met valorisatie
Schoonderbuken	Herbestemming, overgangperiode nevenbestemming
Keiberg	Nevenbestemming in de tijd, op termijn herbestemming
Averbode Abdijkerk	Parochiekerk met valorisatie, zondagskerk
Averbode Dorpskerk	Nevenbestemming in de tijd
Messelbroek	Parochiekerk met valorisatie
Okselaar	Nevenbestemming in de tijd en ruimte
Testelt	Parochiekerk met valorisatie
Ter Hoeve Testelt	Herbestemming of sloop, overgangperiode nevenbestemming

Kerk Okselaar

- Liturgisch en breder sociaal gebruik
 - Vieringen, iedere zondag om 9u30
 - Tentoonstelling(en) met lokale kunstenaars en over de geschiedenis van Okselaar, repetities koor en optredens fanfare, bloemenmarkt Femma, specifieke vieringen (Chiro), drankje na viering tweede zondag van de maand.
- Overeenkomst van Kerkfabriek met Basisschool 'Ons Wereldje':
 - Voorleesruimte, godsdienstlessen en snoezelruimte
 - Lichte turnactiviteiten in de kerk, vanaf najaar 2022 na participatiemoment
 - Opbouwen van een wederzijdse vertrouwensband en goede afspraken
- **Pastorale zone Averbode**
- **Nevenbestemming in de tijd en de ruimte**

Dorpskerk Averbode

- Liturgisch gebruik:
 - Wekelijkse viering op dinsdagavond om 19u en zaterdagavond om 17u30
- Gebruik door Fanfare Sint-Jansvrienden
 - Binnen afsprakenkader met de kerkfabriek (wie doet wat, wat kan wanneer): huisreglement
 - Onkostenvergoeding gebruik van de kerk door Fanfare
 - Sanitaire ruimte voldoet momenteel – opbergruimte te bekijken
 - Kastruimte in de gang vergroten en conform architectuur > meerjarenbegroting kerkfabriek 2025
- Gebruik door andere verenigingen als vergaderruimte
 - Afstemmen met mogelijkheden en modaliteiten Scoutslokaal Weefbosch én VIP ruimte sporthal (én Serviceflats Honighsdries).
 - Modaliteiten en vergoeding op elkaar afstemmen en duidelijk aangeven voor welke activiteit welke locatie is aangewezen.
 - Praktische afspraken samen met de Stad (vb. vrijwilliger sleutelbeheer) zodat dit beheer operationeel niet bij de Kerkfabriek komt.
 - Op dit ogenblik, anno 2023, blijkt geen extra nood aan dit gebruik door extra verenigingen buiten de fanfare.
- **Pastorale zone Averbode**
- **Nevenbestemming in de tijd**

Hoeverkerk Testelt

- Liturgisch gebruik, verbonden aan E.H. Stynen
 - Wekelijkse viering zaterdagavond om 17u30 + bij werken in de Dorpskerk
 - Tentoonstellingen, openstellen, etc.
- Polyvalente ruimte is reeds voorhanden elders in S-Z, hier in bijzonder zaal Concordia te Testelt (en De Keyt te Messelbroek)
- Vocht- en energieproblemen in modernistisch kerkgebouw
 - Verbouwen naar nieuwe volwaardige functie is niet evident. Ofwel functioneel licht invullen, ofwel sloop
- Gevoeligheid in de buurt 'Huis van de Vriendschap', publiek karakter perceel aan begraafplaats
- Verkenning van mogelijke toekomstlocatie voor Chiro Testelt
 - Afwegen van mogelijkheden kerksite, terreinen Zil en voetbalterrein Nieuwstraat
 - Studie dient te kaderen in ruimere patrimoniumstudie van de Stad en RUP recreatieve zone
 - Verkoop of vestigen van een zakelijke recht op terrein door kerkfabriek aan de Stad Scherpenheuvel-Zichem
- **Pastorale zone Averbode**
- **Herbestemming of sloop – kortere termijn nevenbestemming in de tijd**

Kerk Schoonderbuken

- Liturgisch gebruik
 - Om de twee weken op zondag om 10u
- Intentie tot het plaatsen van zonnepanelen op de kerk, te combineren met herbestemmingsscenario.
- Verkenning mogelijkheid programmatorische ruil op de site van de kerk
 - Afwegen of onderbrengen van de ontmoetingsruimte 'Familieheem' in de kerk mogelijk is, eventueel met zaalverhuur-horecazaak
 - Verenigingen en kerkfabriek zijn vragende partij. Vraag om mogelijkheid behoud stille ruimte – kapel te verkennen.
 - Verkennen mogelijkheden vergroenen site en wonen op de plek van het Familieheem en huidige pastorie.
- Bestemmingsstudie voor kerk en omgeving aan te vragen via het 'Platform Toekomst Parochiekerken'
 - Architecturale, stedenbouwkundige en financiële haalbaarheid van dit idee.
 - Via het Platform ondersteund door Vlaamse Bouwmeester + subsidie ABB
 - Suggesties naar beheer: Publiek, PPS, privaat + uitbating van 'zaal' en/of horecagedeelte publiek of concessie of ...
 - Rekening houden met erfgoedwaarden orgel en mogelijkheden 'economisch' beheer (preventief onderhoud of andere ingrepen)
 - Aanvragen bestemmingsstudie kerk Schoonderbuken, najaar 2023 'Oproep aan Geïnteresseerden' met Vlaamse Bouwmeester via 'Platform Toekomst Parochiekerken' – uitvoering studie in 2024, dus op relatief korte termijn.
 - Objectieve basis om vanuit de Kerkfabriek en Stad binnen meerjarenbegroting stappen te zetten indien haalbaar
- **Pastorale zone Scherpenheuvel**
- **Herbestemming met stille ruimte** kortere termijn nevenbestemming in de tijd

Kerk Keiberg

- Liturgisch gebruik en breder sociaal gebruik
 - Om de twee weken zaterdag om 17u30
 - Laagdrempelig gebruik voor ontmoeting met nieuwe inwoners, af te stemmen op gebruik 'Den Cayberg'
- Doorgedreven samenwerking met Basisschool 't Belhameltje Keiberg
 - Samenwerking verderzetten: speelterrein achter de kerk, godsdienstlessen en grootouderfeest in de kerk
 - Eventueel uittesten met lichte turnactiviteiten zoals in kerk Okselaar
 - Stedelijk Onderwijs Scherpenheuvel-Zichem denkt na over de toekomst van de campussen in Keiberg en Zichem (lagere school 't Belhameltje Keiberg + lagere school 't Stokpaardje Zichem):
vernieuwen op de huidige locaties of centrale nieuwbouw?
 - Wat zijn de mogelijkheden in/met het kerkgebouw van Keiberg voor refter – turnzaal en andere activiteiten? Oplijsten mogelijkheden en noden.
 - Kerkgebouw kan meegenomen in de afweging van mogelijkheden.
- **Pastorale zone Scherpenheuvel**
- Korte en middellange termijn **nevenbestemming in de tijd**
– op termijn **Herbestemming**

Historische kerken Dorpskerk Testelt, kerken Zichem en Messelbroek

- Beschermd kerken met aanzienlijk historisch erfgoed
 - Consolidatiewerken aan de kerk van Zichem en mogelijke vervolgwerven restauratie, glasramen in kasten aan zijaltaren
 - Dorpskerk Testelt mooi gerestaureerd, inclusief accommodatie toiletten
 - Kerk Messelbroek zal vanuit Pastoraal meer als catecheseruimte worden ingezet
 - Deze drie historische kerken van Scherpenheuvel-Zichem linken aan ruimer toeristisch masterplan
 - Aantrekkingspolen Basiliek van Scherpenheuvel en Abdij(kerk) van Averbode
 - 'Vlaamse meesters op hun plek' en dagarrangementen Toerisme Vlaanderen
 - Kerken van Zichem, Testelt & Messelbroek kunnen deze 'trekpleisters' verbinden met de stations in een inhoudelijk verhaal en via wandel- en fietsroutes
 - Conceptueel belangrijke focus op **religieus erfgoedstad**: naast Ernest Claes en de Maagdentoren ook het religieus erfgoed als aantrekkingspool uitspelen.
- Erfgoed verder uitspelen samen met IOED en Erfgoedcel De Merode en landschapspark De Merode.

Abdijkerk van Averbode en Basiliek van Scherpenheuvel

- Iconische gebouwen die een duidelijk liturgische en pastorale functie blijven behouden en tevens voor de uitstraling van de Stad bijzonder belangrijk zijn.
- Geen discussie over toekomstige functie als parochiekerk met valorisatie

7. Financiële implicaties kerkenbeleidsplan

De verschillende geschetste opties hebben zowel qua exploitatie als investeringen financiële implicaties. Hieronder worden deze in grote lijnen geschetst (in blauwe mogelijke herbestemmingen op kortere termijn, in groen op middellange termijn).

Kerk van	Financiële achtergrond - kerkenbeleidsplan
Scherpenheuvel Basiliek	Geen jaarlijkse exploitatie tussenkomst voor Mariahal en Basiliek meer
Scherpenheuvel Mariahal	
Zichem	Tot voor de consolidatiewerken jaarlijkse tussenkomst exploitatie van circa 15.000 euro. Nu grote investering consolidatiewerken (circa 2 miljoen euro).
Schoonderbuken	Jaarlijkse exploitatie tussenkomst circa 14.500 euro. Kost herbestemming analyseren in bestemmingsstudie (circa 25.000 euro studiekost): ingrepen, maar ook return woonproject en concessie uitbating horecagedeelte.
Keiberg	Jaarlijkse exploitatie tussenkomst circa 14.500 euro.
Averbode Abdijkerk	Zelfbedruipend vanuit de Abdij.
Averbode Dorpskerk	Jaarlijkse exploitatie tussenkomst circa 7.500 euro. Gebruik door fanfare wordt via onkostenvergoeding gedekt. Investering kastruimte te bekijken.
Messelbroek	Zelfbedruipend met de kerkfabriek.
Okselaar	Jaarlijkse exploitatie tussenkomst circa 14.500 euro. Overeenkomst met school voor gebruik kerk, tot nu zonder onkostenvergoeding.
Testelt	Stad komt deels tussen in de 15.000 euro jaarlijkse kost exploitatie gebouw en 9.000 euro bestuur eredienst.
Ter Hoeve Testelt	Jaarlijkse exploitatie tussenkomst beheer kerk Ter Hoeve circa 5.750 euro

Een overzicht van de exploitatie- en investeringstoelagen bij de begrotingswijziging 2024 in de zomer van 2023 (kan ondertussen nog aangepast zijn bij goedkeuring in oktober 2023):

Exploitatie	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020-2025
H. Hart en Sint Antonius van Padua	8.642,91	11.570,00	11.635,00	11.710,00	11.820,00	11.845,00	67.222,91
Onze Lieve Vrouw - Scherpenheuvel	3.887,00	34.995,41	99.452,78	119.587,23	76.358,09	86.275,09	414.553,40
Sint Eustachius	27.619,58	26.927,18	27.038,18	29.302,20	29.302,20	29.407,20	169.601,54
Sint Jan-Baptist	5.582,69	10.648,00	13.612,00	11.715,00	11.867,00	12.185,00	65.609,69
Sint Jan-Baptist (abdijkerk)	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend
Sint Jozef en Antonius van Padua (Schoonderbuken)	9.489,09	15.840,00	16.480,00	17.370,00	18.260,00	18.900,00	96.338,09
Sint Michiel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sint Jozef	14.185,72	15.480,00	14.480,00	14.480,00	14.480,00	14.480,00	87.585,72
Sint-Pieter	6.306,46	22.052,00	22.012,00	22.567,00	24.219,00	23.717,00	120.873,46
Totaal	75.713,45	137.512,59	204.709,94	226.731,43	186.309,29	190.809,29	1.021.785,81

Investeringsstoelagen	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020-2025
H. Hart en Sint Antonius van Padua	19.611,00	9.375,00	0,00	0,00	9.375,00	9.375,00	47.736,00
Onze Lieve Vrouw - Scherpenheuvel	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	90.000,00
Sint Eustachius	1.019.380,00	1.019.380,00	1.019.380,00	0,00	0,00	0,00	3.058.140,00
Sint Jan-Baptist	0,00	0,00	21.350,34	118.932,86	0,00	0,00	139.683,20
Sint Jan-Baptist (abdijkerk)	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend	Nog niet ingediend
Sint Jozef en Antonius van Padua (Schoonderbuken)	6.500,00	40.000,00	6.500,00	0,00	0,00	0,00	53.000,00
Sint Michiel	33.018,32	25.000,00	8.000,00	0,00	10.000,00	0,00	76.018,32
Sint Jozef	8.125,00	0,00	4.000,00	0,00	0,00	0,00	12.125,00
Sint-Pieter	14.100,00	47.620,00	74.485,55	138.928,59	9.000,00	22.580,00	305.734,14
Totaal	1.115.734,32	1.156.375,00	1.148.715,89	271.166,45	43.375,00	46.875,00	3.782.241,86

Appendix 1: Neerslag en conclusies digitale enquêtes voorafgaand aan de participatietrajecten, voorjaar 2022

Hieronder volgt een samenvatting per opgestelde enquête. De resultaten zijn eveneens in bijlage toegevoegd aan dit kerkenbeleidsplan.

Okselaar

Aantal ingevulde enquêtes (papier)	26
Korte toelichting resultaten papieren bevraging	Hechte en actieve gemeenschap / parochie. Expliciete vraag om kerk als kerk te behouden. Aanvullende of versterkende activiteiten: concerten, tentoonstellingen (heemkundige kring, dorpsgeschiedenis, bloemententoonstelling FEMMA), ontmoetingsplaats voor bewoners, sociale verenigingen.
Aantal ingevulde enquêtes (digitaal)	30
Korte toelichting resultaten digitale bevraging	Vooraf interesse in meer ruimte voor culturele activiteiten en ruimte voor de lokale school. School beschikt over een te kleine (sport)ruimte en wil graag in gesprek met de kerkfabriek om de kerkruimte op afgesproken tijdstippen te mogen gebruiken. Eventueel ook een snoezelruimte/hoek voor voorleesmomenten of godsdienstlessen.

Ter Hoeve

Aantal ingevulde enquêtes (papier)	4
Korte toelichting resultaten papieren bevraging	Naast reguliere vieringen interesse in een stilteruimte of activiteiten rond gemeenschapsopbouw specifiek voor Ter Hoeve.
Aantal ingevulde enquêtes (digitaal)	36
Korte toelichting resultaten digitale bevraging	Grote nood aan ruimte voor plaatselijke verenigingen in Ter Hoeve waaraan de kerk kan aan tegemoetkomen, alsook een ruimte voor de plaatselijke Chiro.

Keiberg

Aantal ingevulde enquêtes (papier)	50
Korte toelichting resultaten papieren bevraging	Actieve gemeenschap met nadrukkelijk vraag om kerk als kerk te behouden. Belang van religieuze vieringen wordt beklemtoond. Eventueel aan te vullen met tentoonstellingen, lezingen, vergaderingen plaatselijke verenigingen, concerten, theater en ruimte en/of samenwerking met de nabijgelegen school.

Aantal ingevulde enquêtes (digitaal)	21
Korte toelichting resultaten digitale bevraging	De nood aan ruimte voor Keibergse verenigingen wordt aangehaald. Vooral gebruik en/of samenwerking met de lokale school komt vaak terug. Eventueel ruimte voor godsdienstlessen, dans/turnruimte en/of receptieruimte voor schoolfeesten.

Schoonderbuken

Aantal ingevulde enquêtes (papieren)	3
Korte toelichting resultaten papieren bevraging	Kerk te weinig geopend. Vraag naar algemeen meer vieringen en activiteiten.
Aantal ingevulde enquêtes (digitaal)	20
Korte toelichting resultaten digitale bevraging	Perceptie dat de kerk meestal gesloten is, weinig dynamiek. Algemene vraag naar meer vieringen en activiteiten die het lokale gemeenschapsgevoel aanzwengelen.

Dorpskerk Averbode

Aantal ingevulde enquêtes (papier)	65
Korte toelichting resultaten papieren bevraging	Overgrote meerderheid wil kerk resoluut alleen als kerk houden. Minderheid van de (fysieke) is op zoek naar meer ruimte voor lokale verenigingen naast fanfare door sluiting zaal Familia.
Aantal ingevulde enquêtes (digitaal)	39
Korte toelichting resultaten digitale bevraging	Overduidelijke vraag naar meer ruimte voor lokale verenigingen. Fanfare wil gebruik van de kerk als repetitieruimte verder bestendigen.

De toekomst van de Sint-Jan-de-Doperkerk (dorpskerk) van Averbode

39

Antwoorden

14:48

Gemiddelde tijd om te voltooien

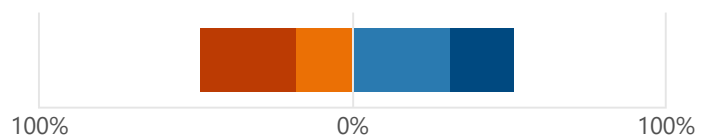
Actief

Status

1. Hoe vaak ga je naar de dorpskerk van Averbode?

Ik ga nooit Ik ga zelden Ik ga af en toe Ik ga vaak

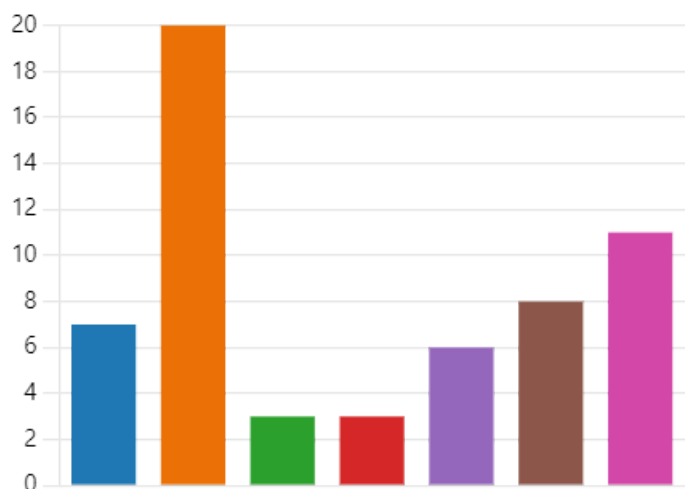
Duid aan

2. Als je naar de kerk gaat, waarom ga je dan?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Eucharistieviering of gebedsdi... 7
- Andere vieringen (doopsel, com... 20
- Rust en stilte, ruimte om even st... 3
- Erfgoed en kunst 3
- Concerten, tentoonstellingen, le... 6
- Ik ga nauwelijks of nooit naar d... 8
- Andere 11

3. Wat zou ervoor kunnen zorgen dat je vaker naar het kerkgebouw zou gaan?

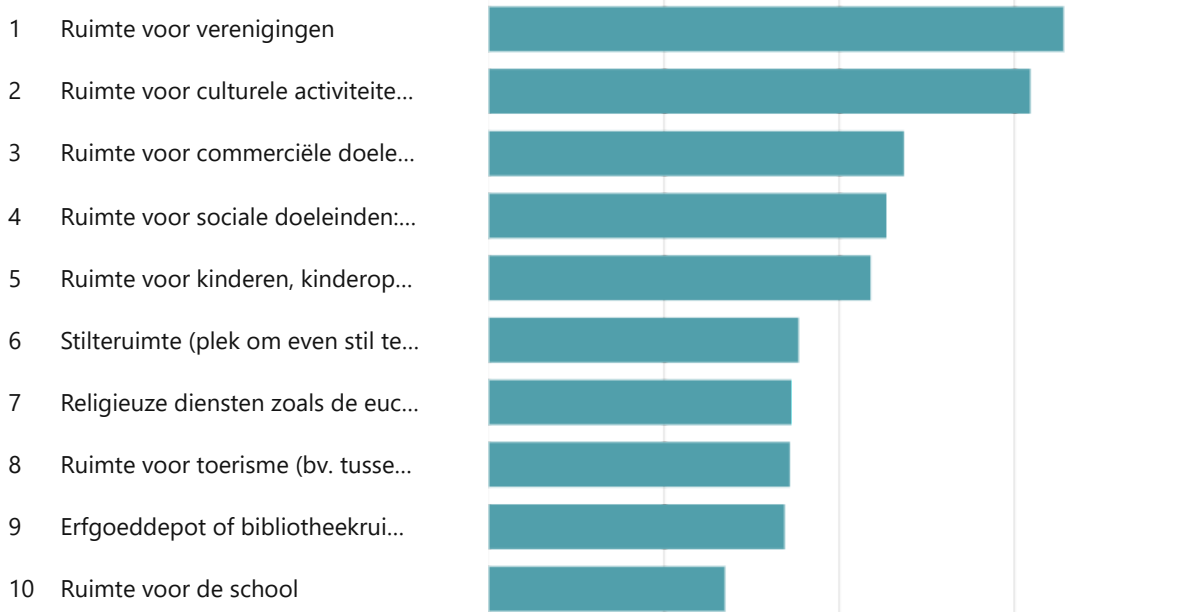
39
Antwoorden

Meest recente antwoorden

- "Openstellen ook voor Protestants-Evangelische vieringen."*
"Een sterker sociaal karakter van de kerk als ontmoetingsplaa..."
"Publieke functie voor evenementjes en cultuur. Repetitieruim..."

4. Welke behoefte heb je als inwoner waar dit kerkgebouw in de toekomst kan aan tegemoetkomen?

(Rangschik volgens uw interesse; 1= meest interessant, 10= minst interessant)

5. Welke toekomstige invulling van het kerkgebouw stel je zelf voor?

39
Antwoorden

Meest recente antwoorden

- "Verderzetting geloofsbeleving en zingeving. Ontmoetingspla..."*
"Ontmoetingsplek voor (kwetsbare) kinderen, jongeren en ge..."
" Repetitieruimte voor muziek en woord. Waar ook al eens ee..."

6. Wat zou er nodig zijn om jouw voorgestelde invulling te kunnen realiseren?
(financieel, personeelsinzet, ...)

39
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"aparte ruimten (indeling of compartimenten) voor vershille...

"Vanuit onze organisatie werden er inhoudelijk al heel wat in...

" Bergruimte voor instrumenten en materiaal. Toog voor de g...

7. Spreekt u in naam van een vereniging of organisatie?

8. Bij welke organisatie(s)?

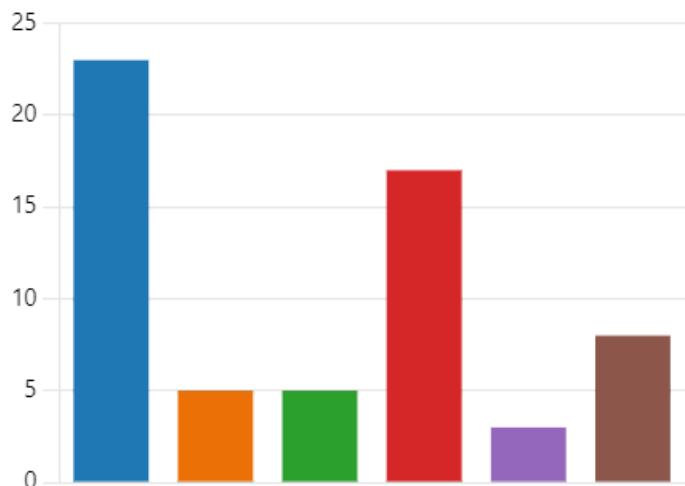
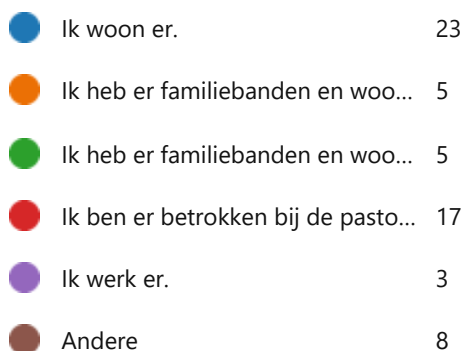
14
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"Ben een erkende pastor door de Federale Synode van de Pro...

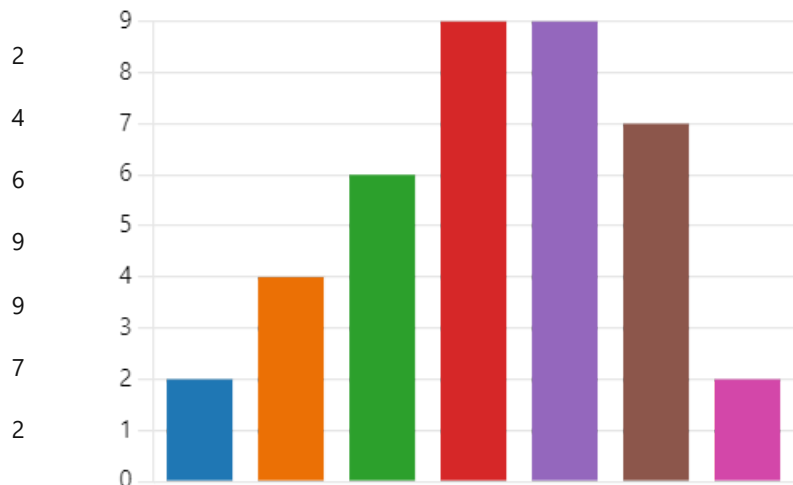
"Huize Levensruimte"

9. Wat is uw band met het dorp? Meerdere antwoorden mogelijk

10. Wat is jouw leeftijd?

- < 20 jaar
- 21 - 30
- 31 - 40
- 41 - 50
- 51 - 60
- 61 - 70
- > 70 jaar

11. Ben je zelf bereid een engagement op te nemen om de aanvullende of nieuwe functie in de kerk mee te verwezenlijken?

- Ja 26
- Nee 13

12. Als je bereid zou zijn om een engagement op nemen, kan je hieronder je e-mailadres nalaten zodat we jou hierover op een later tijdstip kunnen contacteren.

30
Antwoorden

Meest recente antwoorden
 "hakilbracht.daniel@gmail.com"
 "bert.leers@huizelevensruimte.be"

De toekomst van de Sint-Jozefkerk van Keiberg

21

Antwoorden

06:24

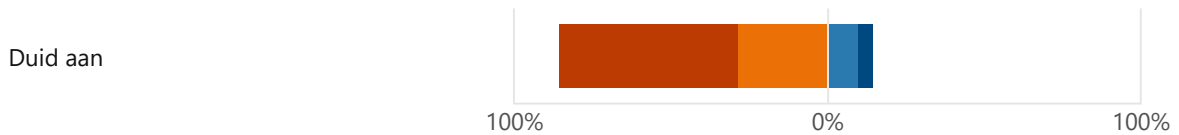
Gemiddelde tijd om te voltooien

Actief

Status

1. Hoe vaak ga je naar de kerk van Keiberg?

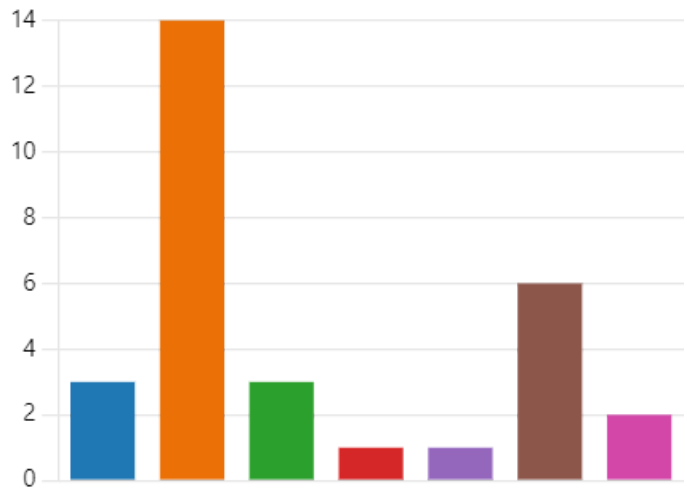
Ik ga nooit Ik ga zelden Ik ga af en toe Ik ga vaak

2. Als je naar de kerk gaat, waarom ga je dan?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Eucharistieviering of gebedsdie... 3
- Andere vieringen (doopsel, com... 14
- Rust en stilte, ruimte om even st... 3
- Erfgoed en kunst 1
- Concerten, tentoonstellingen, le... 1
- Ik ga nauwelijks of nooit naar d... 6
- Andere 2

3. Wat zou ervoor kunnen zorgen dat je vaker naar het kerkgebouw zou gaan?

21
Antwoorden

Meest recente antwoorden

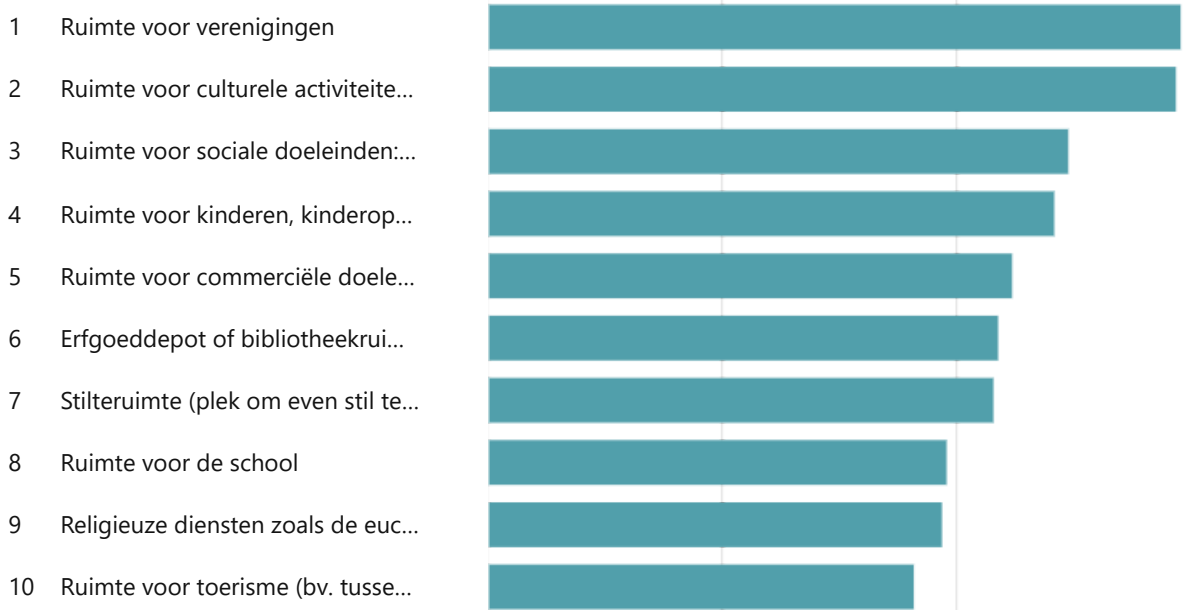
"hedendaagsere invulling van spiritualiteit, meer bij jezelf blij...

"? "

"Momenteel niet veel"

4. Welke behoefte heb je als inwoner waar dit kerkgebouw in de toekomst kan aan tegemoetkomen?

(Rangschik volgens uw interesse; 1= meest interessant, 10= minst interessant)

5. Welke toekomstige invulling van het kerkgebouw stel je zelf voor?

21
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"Plaats waar workshops kunnen gegeven worden. Vb bloems...

"Het zou leuk zijn om het godsdienstlokaal in de kerk te kunn...

"Laat het aub zoals het nu is"

6. Wat zou er nodig zijn om jouw voorgestelde invulling te kunnen realiseren?
(financieel, personeelsinzet, ...)

21
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"Herinrichten van de kerk"

"Enkele banken en een kast."

"niets"

7. Spreek je in naam van een vereniging of organisatie?

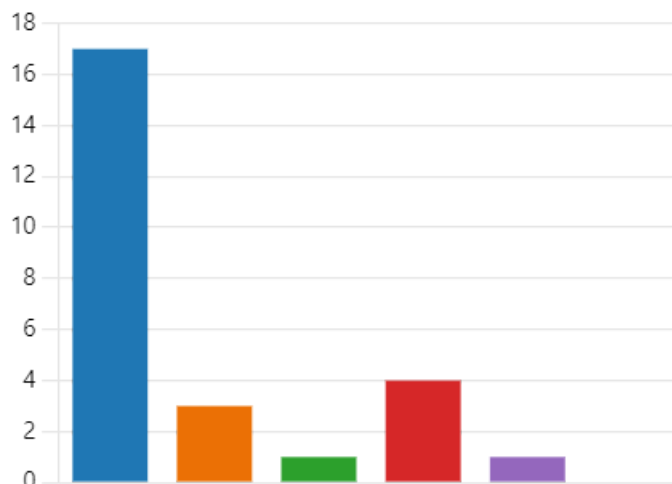
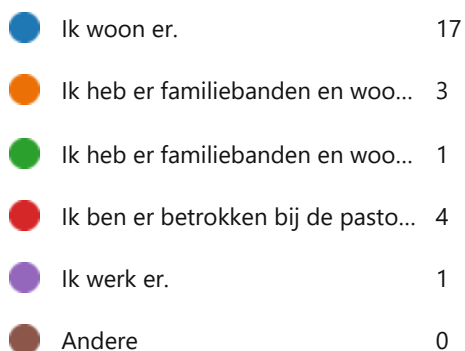

8. In naam van welke organisatie(s)?

1
Antwoorden

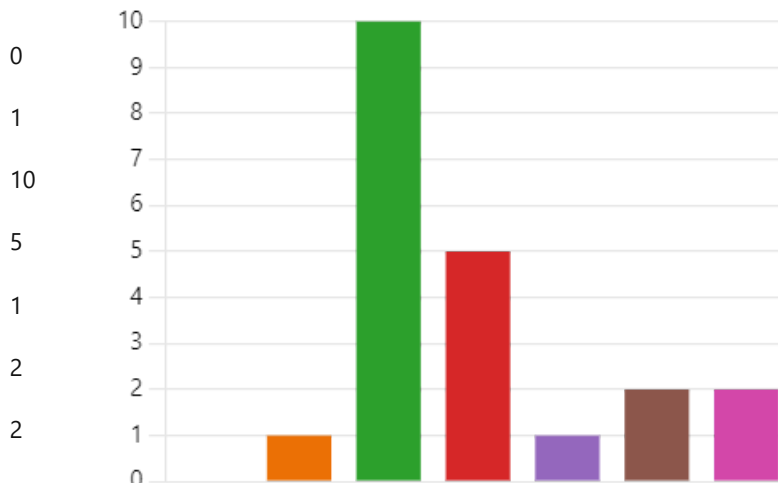
Meest recente antwoorden

9. Wat is je band met het dorp? Meerdere antwoorden mogelijk

10. Wat is jouw leeftijd?

- < 20 jaar
- 21 - 30
- 31 - 40
- 41 - 50
- 51 - 60
- 61 - 70
- > 70 jaar

11. Ben je zelf bereid een engagement op te nemen om de aanvullende of nieuwe functie in de kerk mee te verwezenlijken?

- Ja 8
- Nee 13

12. Als je bereid zou zijn om een engagement op nemen, kan je hieronder je e-mailadres nalaten zodat we jou hierover op een later tijdstip kunnen contacteren.

18
Antwoorden

Meest recente antwoorden
"Yannick_bas1@hotmail.com "

De toekomst van de Heilige-Hartkerk van Okselaar

30

Antwoorden

11:19

Gemiddelde tijd om te voltooien

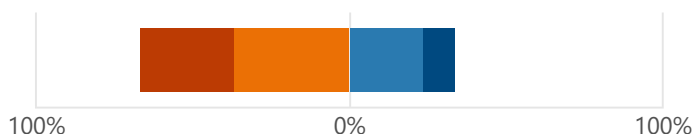
Actief

Status

1. Hoe vaak ga je naar de kerk van Okselaar?

Ik ga nooit Ik ga zelden Ik ga af en toe Ik ga vaak

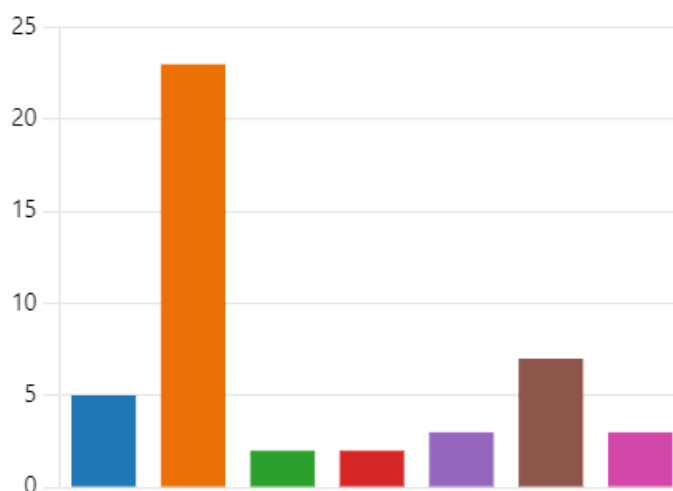
Duid aan

2. Als je naar de kerk gaat, waarom ga je dan?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Eucharistieviering of gebedsdie... 5
- Andere vieringen (doopsel, com... 23
- Rust en stilte, ruimte om even st... 2
- Erfgoed en kunst 2
- Concerten, tentoonstellingen, le... 3
- Ik ga nauwelijks of nooit naar d... 7
- Andere 3

3. Wat zou ervoor kunnen zorgen dat je vaker naar het kerkgebouw zou gaan?

30
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"Andere invulling"

"Ruimte voor de school"

"Het een andere bestemming geven. "

4. Welke behoefte heb je als inwoner waar dit kerkgebouw in de toekomst kan aan tegemoetkomen?

(Rangschik volgens uw interesse; 1= meest interessant, 10= minst interessant)

5. Welke toekomstige invulling van het kerkgebouw stel je zelf voor?

30
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"/"

"Een multifunctionele ruimte voor de school die kan gebruikt ...

"Jeugdhuis, feestzaal, restaurant, "

6. Wat zou er nodig zijn om jouw voorgestelde invulling te kunnen realiseren?
(financieel, personeelsinzet, ...)

30
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"/"

"Kleine aanpassingen, zoals: berging voor de stoelen, een ber...

"Elektrische installatie en sanitair vernieuwen "

7. Spreek je in naam van een vereniging of organisatie?

● Nee	19
● Ja	11

8. In naam van welke organisatie(s)?

13
Antwoorden

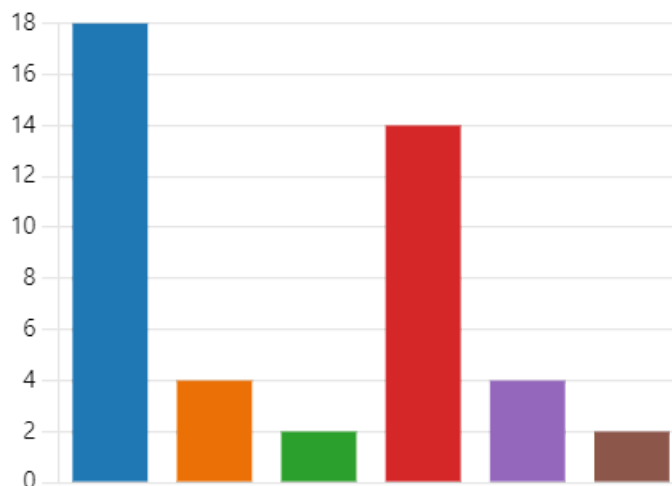
Meest recente antwoorden

"School"

"Geen "

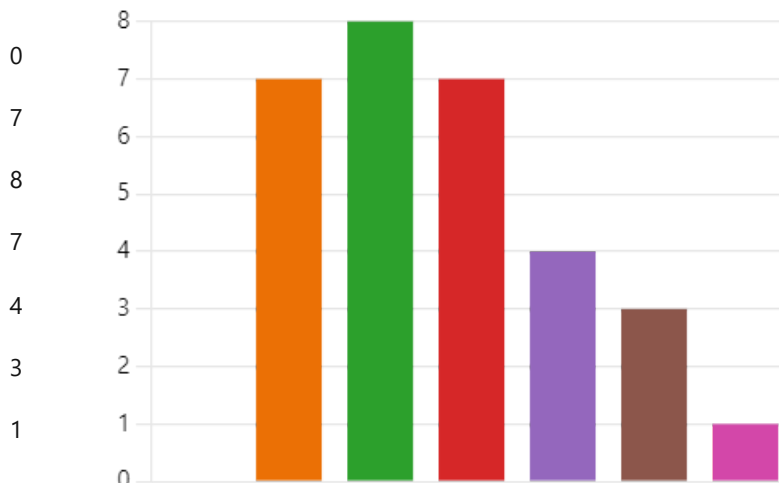
9. Wat is je band met het dorp? Meerdere antwoorden mogelijk

● Ik woon er.	18
● Ik heb er familiebanden en woo...	4
● Ik heb er familiebanden en woo...	2
● Ik ben er betrokken bij de pasto...	14
● Ik werk er.	4
● Andere	2

10. Wat is jouw leeftijd?

- < 20 jaar
- 21 - 30
- 31 - 40
- 41 - 50
- 51 - 60
- 61 - 70
- > 70 jaar

11. Ben je zelf bereid een engagement op te nemen om de aanvullende of nieuwe functie in de kerk mee te verwezenlijken?

- Ja 14
- Nee 16

12. Als je bereid zou zijn om een engagement op nemen, kan je hieronder je e-mailadres nalaten zodat we jou hierover op een later tijdstip kunnen contacteren.

19
Antwoorden

Meest recente antwoorden
 "robrechtj.claes@gmail.com of rob.claes@ksdiest.be"
 "David.casters@gmail.com"

De toekomst van de Sint-Jozef en Antonius van Paduakerk van Schoonderbuken

20

Antwoorden

14:17

Gemiddelde tijd om te voltooien

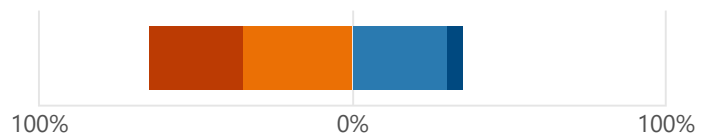
Actief

Status

1. Hoe vaak ga je naar de kerk van Schoonderbuken?

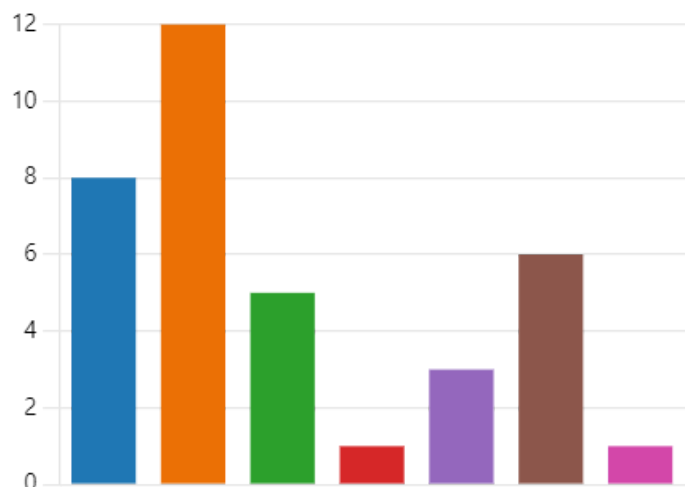
Ik ga nooit Ik ga zelden Ik ga af en toe Ik ga vaak

Duid aan

2. Als je naar de kerk gaat, waarom ga je dan?

- Eucharistieviering of gebedsdie... 8
- Andere vieringen (doopsel, com... 12
- Rust en stilte, ruimte om even st... 5
- Erfgoed en kunst 1
- Concerten, tentoonstellingen, le... 3
- Ik ga nauwelijks of nooit naar d... 6
- Andere 1

3. Wat zou ervoor kunnen zorgen dat je vaker naar het kerkgebouw zou gaan?

20
Antwoorden

Meest recente antwoorden

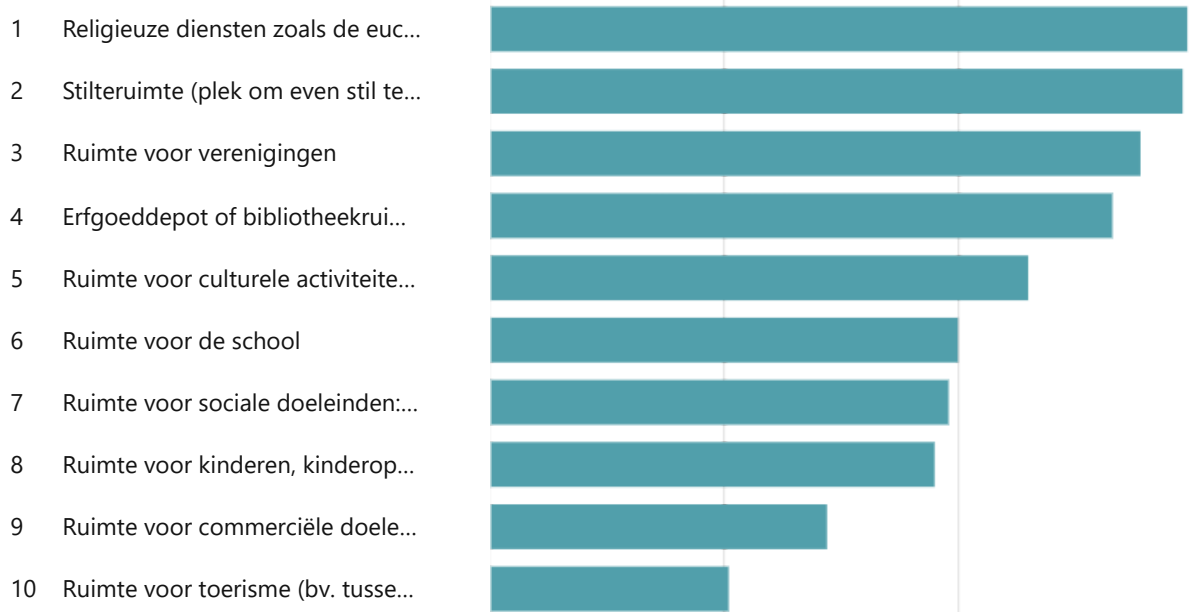
"Niets"

"Meer open "

"Een parochiepriester"

4. Welke behoefte heb je als inwoner waar dit kerkgebouw in de toekomst kan aan tegemoetkomen?

(Rangschik volgens uw interesse; 1= meest interessant, 10= minst interessant)

5. Welke toekomstige invulling van het kerkgebouw stel je zelf voor?

20
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"School of kinder opvang of verenigingen"

"Gebruiken waar het voor gebowd is we mogen ons geloof ni..."

"Religieuze diensten"

6. Wat zou er nodig zijn om jouw voorgestelde invulling te kunnen realiseren?
(financieel, personeelsinzet, ...)

20
Antwoorden

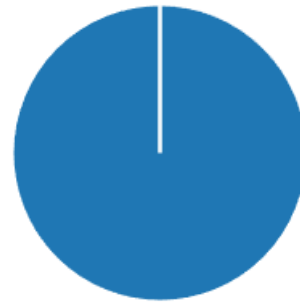
Meest recente antwoorden

"Budget "

"Openstaan voor respect voor ons geloof"

"Een priester"

7. Spreek je in naam van een vereniging of organisatie?

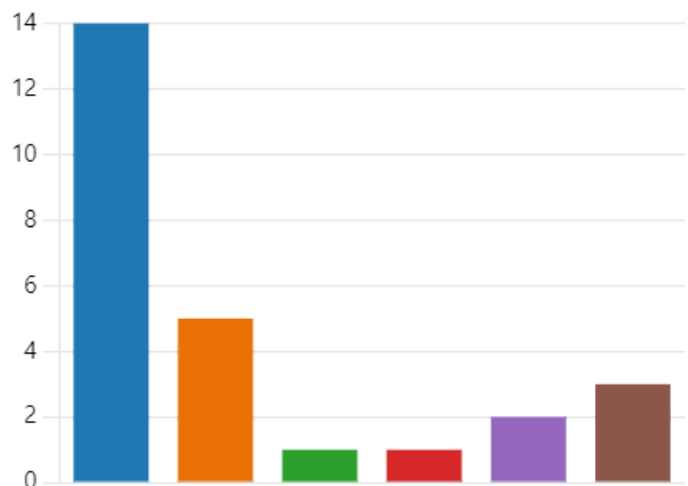
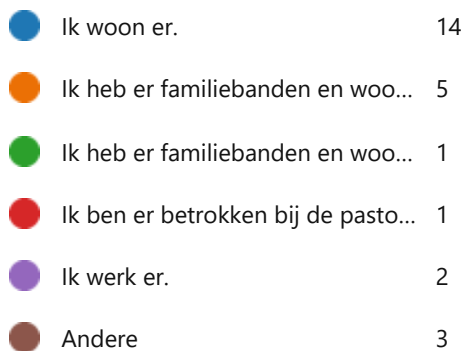
8. In naam van welke organisatie(s)?

4
Antwoorden

Meest recente antwoorden

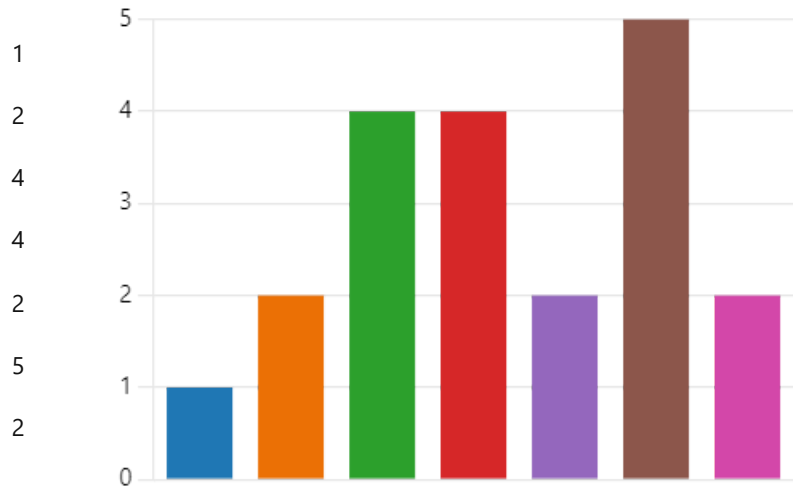
"geen persoonlijk"

9. Wat is je band met het dorp? Meerdere antwoorden mogelijk

10. Wat is jouw leeftijd?

- < 20 jaar
- 21 - 30
- 31 - 40
- 41 - 50
- 51 - 60
- 61 - 70
- > 70 jaar

11. Ben je zelf bereid een engagement op te nemen om de aanvullende of nieuwe functie in de kerk mee te verwezenlijken?

- Ja 9
- Nee 11

12. Als je bereid zou zijn om een engagement op nemen, kan je hieronder je e-mailadres nalaten zodat we jou hierover op een later tijdstip kunnen contacteren.

15
Antwoorden

Meest recente antwoorden
 "alida.guido.geyskens@gmail.com"
 "heylen_s@hotmail.com"

De toekomst van de Ter Hoevekerk van Testelt

36

Antwoorden

22:41

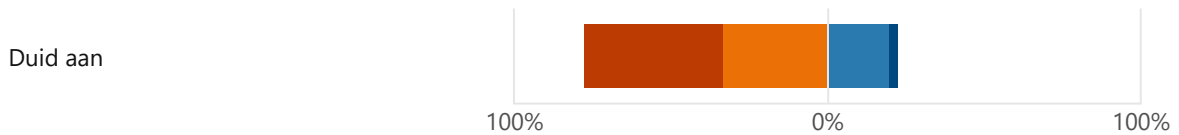
Gemiddelde tijd om te voltooien

Actief

Status

1. Hoe vaak ga je naar de kerk van Ter Hoeve?

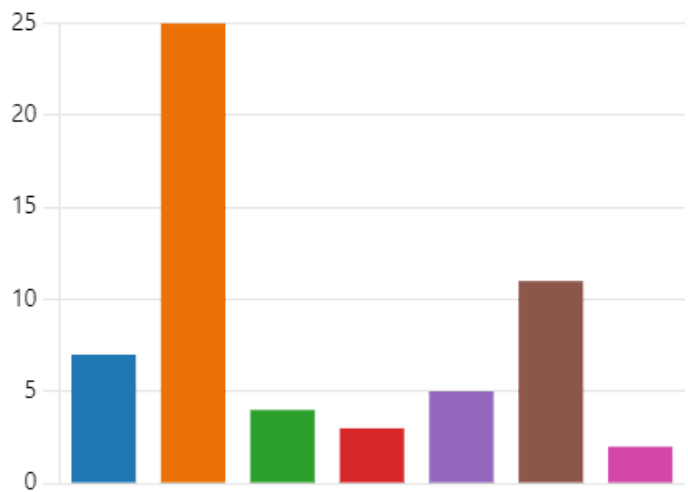
Ik ga nooit Ik ga zelden Ik ga af en toe Ik ga vaak

2. Als je naar de kerk gaat, waarom ga je dan?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Eucharistieviering of gebedsdie... 7
- Andere vieringen (doopsel, com... 25
- Rust en stilte, ruimte om even st... 4
- Erfgoed en kunst 3
- Concerten, tentoonstellingen, le... 5
- Ik ga nauwelijks of nooit naar d... 11
- Andere 2

3. Wat zou ervoor kunnen zorgen dat je vaker naar het kerkgebouw zou gaan?

36
Antwoorden

Meest recente antwoorden

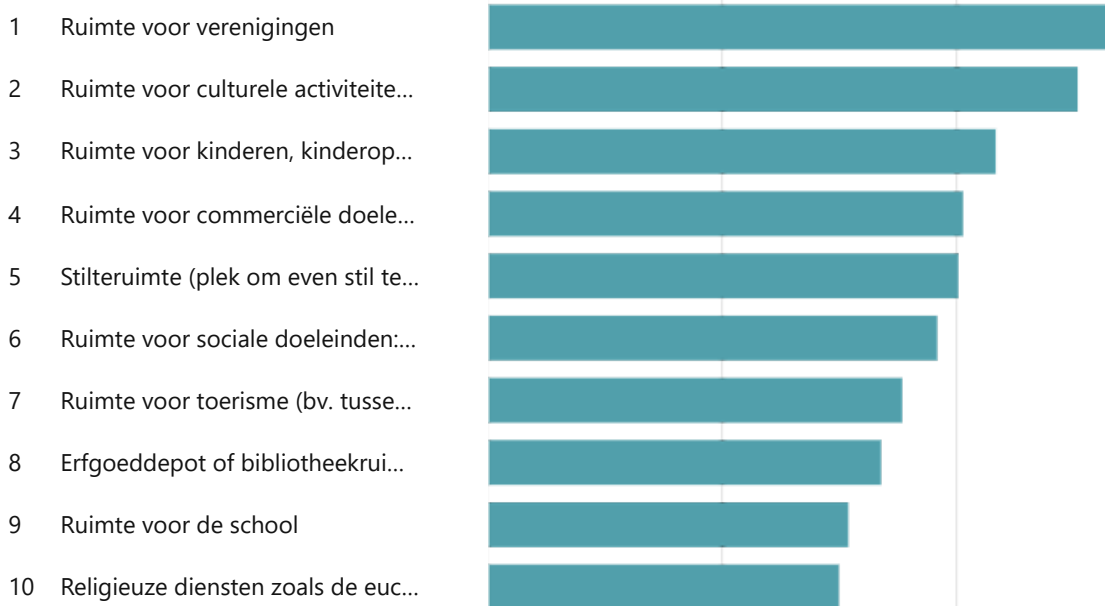
"Andere invulling; bibliotheek, stilte plaats (leesplek), Fabricat...

"niets"

"Een interessante invulling"

4. Welke behoefte heb je als inwoner waar dit kerkgebouw in de toekomst kan aan tegemoetkomen?

(Rangschik volgens uw interesse; 1= meest interessant, 10= minst interessant)

5. Welke toekomstige invulling van het kerkgebouw stel je zelf voor?

36
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"Boulderhal eventueel aangevuld met yoga of 'matsporten'; T...

"gezien de slechte staat waarin het gebouw zicht bevindt en ...

"Plaats voor culturele activiteiten en bib"

6. Wat zou er nodig zijn om jouw voorgestelde invulling te kunnen realiseren?
(financieel, personeelsinzet, ...)

36
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"Hier zijn meerdere keuzes mogelijk. - een 3de partij beheerd..."

"om er iets van te maken dat volledig aan de vereisten van e..."

"Heb ik niet voldoende zicht op"

7. Spreek je in naam van een vereniging of organisatie?

8. In naam van welke organisatie(s)?

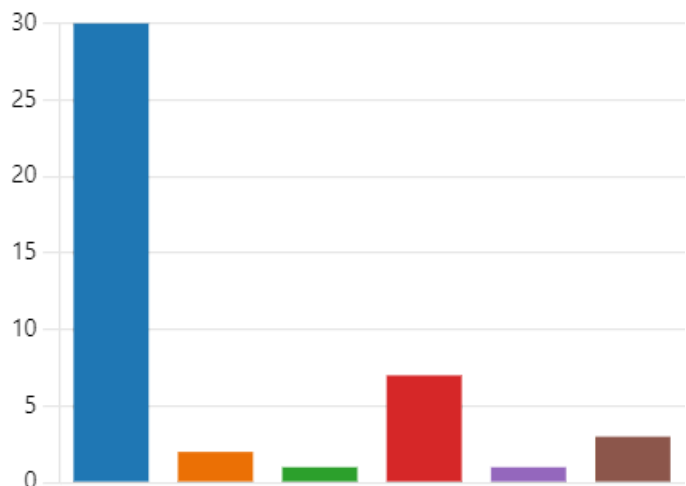
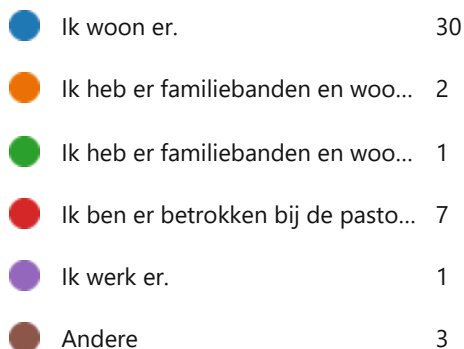
9
Antwoorden

Meest recente antwoorden

"Nog op te starten (of samenwerking aan te gaan)"

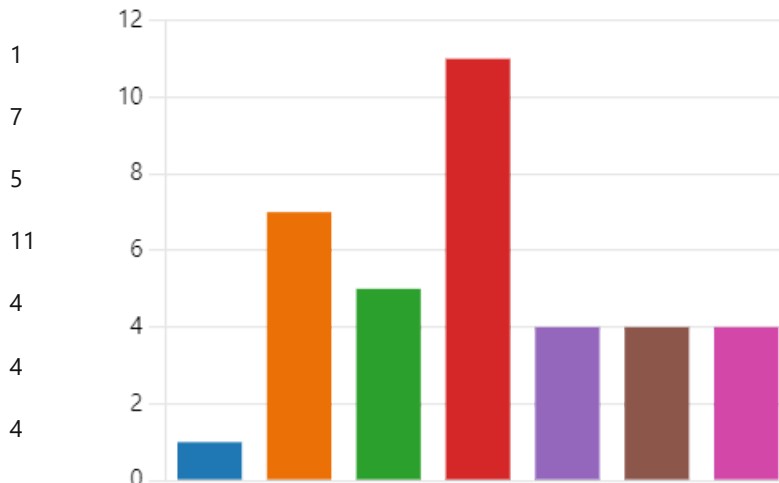
"geen"

9. Wat is je band met het dorp? Meerdere antwoorden mogelijk

10. Wat is jouw leeftijd?

- < 20 jaar
- 21 - 30
- 31 - 40
- 41 - 50
- 51 - 60
- 61 - 70
- > 70 jaar

11. Ben je zelf bereid een engagement op te nemen om de aanvullende of nieuwe functie in de kerk mee te verwezenlijken?

- Ja 17
- Nee 19

12. Als je bereid zou zijn om een engagement op nemen, kan je hieronder je e-mailadres nalaten zodat we jou hierover op een later tijdstip kunnen contacteren.

16
Antwoorden

Meest recente antwoorden
 "loddewyxx_glenn@hotmail.com"
 "betty.schellens@telenet.be"
 "Loes_lambeets@hotmail.com"